

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

OIPOSDRU

Centrul Național de
Dezvoltare a
Învățământului
Profesional și Tehnic

Investește în oameni !

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013

Axa prioritară 1 **“Educația și formarea profesională în sprijinul creșterii economice și dezvoltării societății bazate pe cunoaștere”**

Domeniul major de intervenție 1.1 **“Accesul la educație și formare profesională inițială de calitate”**

Titlul proiectului: **“Îmbunătățirea calității educației și formării profesionale prin rețele partenoriale”**

Contract nr. **POSDRU/85/1.1/S/57551**

Analiză comparativă privind implementarea unui Cadru European de Referință pentru Asigurarea Calității în Educație și Formare Profesională (EQARF) în diferite State Membre ale Uniunii Europene și posibilitatea implementării în România

Cuprins

1.	Introducere	Pag 4
2.	Sisteme de asigurare a calității în educația și formarea profesională în Europa	Pag 6
2.1.	Prezentare sintetică a sistemelor de asigurarea calității din Statele Membre	Pag 7
2.2.	Stadiul implementării Cadrului European pentru Asigurare a Calității în Educație și Formare Profesională	Pag 36
2.3.	Rolul Punctelor Naționale de Referință în Asigurarea Calității	Pag 38
3.	Stadiul implementării Recomandării EQARF	Pag 40
3.1.	Principalele prevederi ale Recomandării EQARF	Pag 42
3.1.1.	Context	Pag 42
3.1.2.	Prevederi generale ale Recomandării EQARF	Pag 42
3.2.	Dezvoltări naționale în concordanță cu EQARF	Pag 43
3.3.	Stadiul actual de implementare a Recomandării EQARF pentru fiecare indicator	Pag 50
4.	Asigurarea calității în educație și formare profesională în România	Pag 64
4.1.	Învățământul preuniversitar	Pag 65
4.2.	Învățământul profesional și tehnic	Pag 79
4.2.1.	Cadrul Național de Asigurare a Calității în învățământul profesional și tehnic	Pag 79
4.2.2.	Principiile de calitate din Cadrul Național de Asigurare a Calității în învățământul profesional și tehnic	Pag 81
4.2.3.	Procesele interne de asigurare a calității în IPT	Pag 82
4.2.4.	Procesele externe de asigurare a calității în IPT	Pag 83

4.2.5.	Instrumentele Cadrului Național de Asigurare a Calității în IPT	Pag 84
4.3.	Învățământul superior	Pag 85
4.4.	Formare continuă a adulților	Pag 88
4.5.	GNAC	Pag 91
5.	Priorități în implementarea Recomandării EQARF în context național	Pag 93

Introducere

Obiectivul formulat în programul de lucru al Comisiei Europene: „Educație și Formare profesională 2010” ca Europa să aibă cea mai competitivă și mai dinamică economie bazată pe cunoaștere din lume, să fie capabilă de creștere economică durabilă, să ofere slujbe mai multe și mai bune și să aibă un grad de coeziune socială sporit a plasat asigurarea calității în centrul agendei politice comunitare pe termen lung.

În domeniul formării profesionale, prin Declarația de la Copenhaga (2002) asigurarea calității devine o prioritate la nivel european. La inițiativa Comisiei Europene, este înființat Grupul tehnic de lucru în domeniul asigurării calității, care elaborează în anul 2003 Cadru Comunitar European de Asigurare a Calității în formarea profesională (CQAF) - un meta cadru de referință având ca obiectiv principal îmbunătățirea cooperării în domeniu între Statele Membre (cu evidențierea schimburilor de metode și modele, precum și de criterii comune și principii ale calității aplicate în formare profesională) și creșterea încrederii reciproce în calitatea formării profesionale. Din punct de vedere metodologic, pune accent pe autoevaluarea furnizorilor de formare, combinată cu monitorizarea externă.

În anul 2005, la inițiativa Comisiei Europene, este înființată Rețeaua Europeană pentru Asigurarea Calității în formare profesională (ENQA-VET/ EQAVET), formată din reprezentanți nominalizați ai Statelor Membre. Aceasta elaborează Cadru European de Referință pentru Asigurarea Calității în formarea profesională (EQARF/EQAVET) pornind de la CQAF și ținând cont de sugestiile de îmbunătățire formulate de Statele Membre.

În 18 iunie 2009, după o amplă consultare la nivelul Uniunii Europene, Parlamentul și Consiliul European adoptă *Recomandarea privind stabilirea unui Cadru European de Referință pentru Asigurarea Calității (AC) în formarea profesională (EQAVET)*. Documentul recomandă Statelor Membre utilizarea EQAVET pentru dezvoltarea sistemelor de formare profesională, sprijinirea învățării pe tot parcursul vieții, promovarea unei culturi a calității și inovației la toate nivelurile. De asemenea, solicită Statelor Membre „să definească în termen de 24 de luni de la aprobarea Recomandării o abordare națională a Cadrului European de Referință pentru Asigurarea Calității în formare profesională” în urma unui proces transparent de consultare cu principalii factori interesați. Definirea acestei abordări naționale va permite oferirea unor programe de calificare conform cerințelor europene și va crea premisele pentru recunoașterea europeană a certificatelor naționale de competențe profesionale.

Implementarea *Recomandării privind stabilirea EQAVET* presupune mai mulți pași succesivi:

1. Cunoașterea acestei Recomandări de către principalii factori interesați
2. Adaptarea și operaționalizarea criteriilor de calitate și a descriptorilor indicativi în instrumente de lucru la nivel de sistem și la nivel de furnizor
3. Crearea și utilizarea unei baze de date care să permită măsurarea indicatorilor
4. Împărtășirea bunelor practici și crearea unei culturi comune a calității

Comunicatul de la Bruges al Miniștrilor educației și formării profesionale, din 7 decembrie 2010, privind întărirea cooperării în educație și formare profesională pentru perioada 2011-2020, stabilește, printre altele, obligații clare precum și termene precise

pentru implementarea *Recomandării privind stabilirea EQAVET*. Astfel, deși se consideră că diversitatea sistemelor europene de educație și formare profesională este un punct forte pentru învățarea mutuală, transparența și abordarea comună a asigurării calității sunt tot atât de necesare pentru a clădi încrederea reciprocă. Aceasta din urmă, la rândul ei, va facilita mobilitatea precum și recunoașterea reciprocă a competențelor între sistemele europene de formare profesională. Ca atare, în întreaga decadă, va fi acordată o atenție sporită (susținută cu resurse adecvate la nivel european) sistemelor de asigurare a calității. Ca urmare, Statele Membre își vor stabili, până în anul 2015, cadre naționale de asigurare a calității și sisteme de calitate la nivel de furnizor, compatibile cu *Recomandarea privind stabilirea EQAVET*.

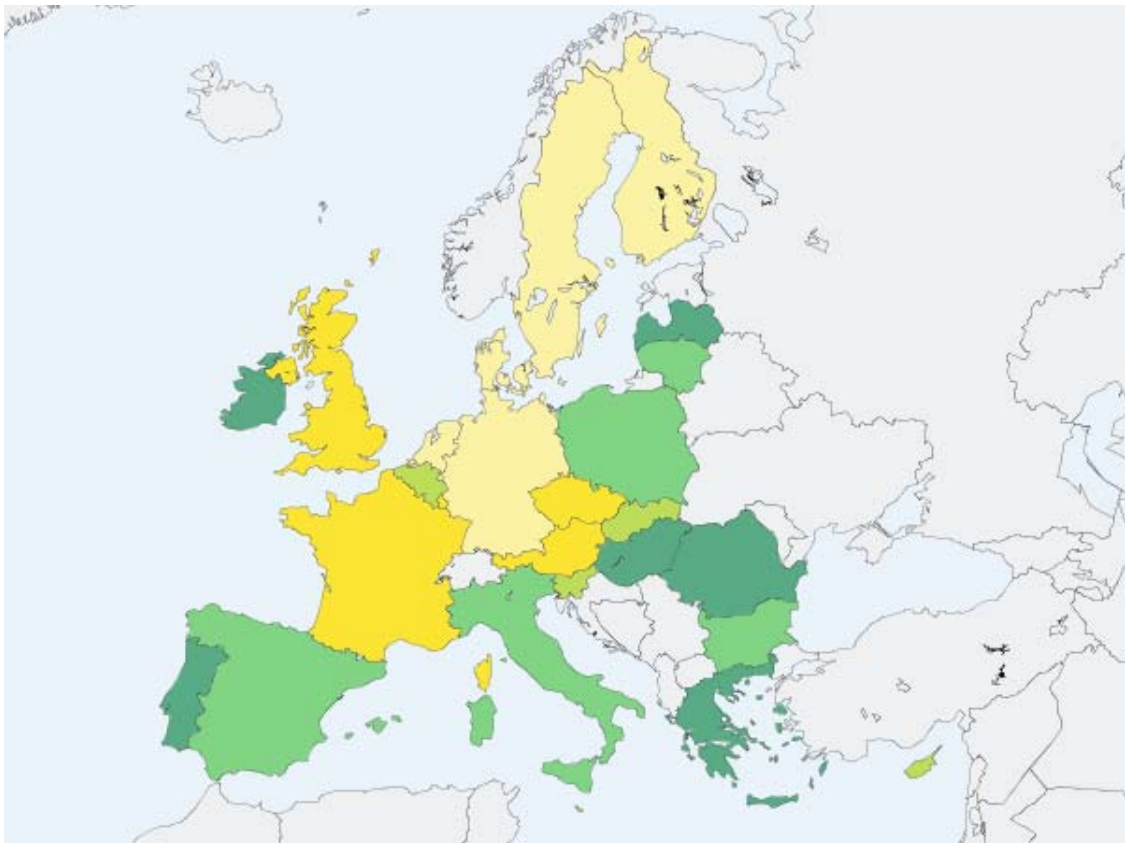
Capitolul 1

Sisteme de asigurare a calității în educația și formarea profesională în Europa

Statele Membre au datoria să compare și să învețe mai mult despre sistemele naționale de educație și formare profesională.

În cele ce urmează este făcută o prezentare generală a sistemelor de asigurare a calității în sistemele de educație și formare profesională existente în cele 27 State Membre ale Uniunii Europene. Valoarea și aspectele de interes a acestei succinte prezentări contă în oferirea posibilității de a identifica caracteristicile specifice, dezvoltările și prioritățile care reprezintă elemente cheie în coordonarea dezvoltării proceselor specifice asigurării calității la nivelul Uniunii Europene. În același timp, prezentarea dă posibilitatea identificării a exemplelor de bună practică.

Datele pot fi de folos în elaborarea programelor de dezvoltare strategică sectorială, locală și a unităților de învățământ.

2.1. Prezentare sintetică a sistemelor de asigurarea calității din Statele Membre

Austria (AT)

Ministerului Federal al Educației, Artelor și Culturii (BMUKK) care răspunde de responsabilitățile și structura școlilor din Austria are și responsabilitatea asigurării calității în educație și formare profesională. BMUKK a stabilit Punctul Național de Referință pentru Asigurarea Calității în Educație și Formare Profesională cu atribuția centrală de a promova cultura calității în școlile IPT din Austria și de a asigura legăturile între factorii implicați.

În Austria procesele de dezvoltare a calității au fost stabilite la toate nivelurile sistemului școlar în ultimii ani. Abordarea în comun și sistematică al problemelor de calitate în școală - care formează o parte integrantă a culturii școlare – a fost identificată ca o condiție preliminară și punctul de plecare pentru asigurarea unui sistem școlar excelent, cu perspective de viitor.

Un rol important în acest context îl deține VET Quality Initiative QIBB. **VET Quality Initiative (Inițiativa privind Calitatea în EFP) – QIBB** QIBB (www.qibb.at; "QIBB" este prescurtarea în germană pentru "Qualitätsinitiative BerufsBildung") a fost lansat de GD VET pentru a implementa un sistem comprehensiv privind managementul calității în școlile și colegiile ÎPT din Austria.

Activitățile de dezvoltare privind conceptul QIBB au început în 2004. Până în anul școlar 2006/07, QIBB fusese deja implementat în locațiile tuturor tipurilor de școli profesionale (ÎPT) în aproape toată Austria: în școlile profesionale cu program redus; în școli și colegii pentru inginerie, arte și meserii; în școli și colegii de administrare a afacerilor; în școli și colegii din industria de management și servicii; în școli și colegii de turism, în școli și colegii de modă și îmbrăcăminte și de design artistic, în școlile de ocupații sociale; în colegiile de agricultură și silvicultură; și în colegiile de formare a educatorilor de grădiniță și colegiile de pedagogie socială.

QIBB se leagă îndeaproape de activitățile și rezultatele proiectului **Q.I.S. (Quality in Schools – Calitatea în Școli www.qis.at)**, și anume inițiativa de calitate pentru școlile generale și școlile profesionale și colegiile IPT lansată în 1999. Odată cu Q.I.S. a fost inițiată discuția privind calitatea pe scară largă în școlile austriece. Q.I.S. se bazează pe abordări calitative ale dezvoltării organizaționale, de cercetare și de acțiune și se concentrează pe activitatea aferentă programului școlar desfășurată în școli. QIBB se orientează către cerințele specifice ale școlilor și colegiilor IPT și nu se referă numai la nivelul școlilor individuale, ci la toate nivelurile sistemului (inclusiv de administrare educațională și inspecție școlară).

QIBB satisface criteriile sistemelor de management al calității recunoscute la nivel național și internațional pentru instituțiile de învățământ. QIBB este un element al strategiei naționale care vizează implementarea Cadrelor de Referință EQAVET, care este descris în Recomandarea Parlamentului European și a Consiliului privind instituirea unui Cadru European de Referință pentru Asigurarea Calității pentru Educație și Formare Profesională (iunie 2009).

QIBB se aliniază la Cadrul de Referință EQAVET în ceea ce privește obiectivele, principiile directoare, prioritățile și structura.

Elementul de bază al QIBB este un sistem de management al calității care are scopul de **a proteja și a dezvolta sistematic calitatea învățământului și calitatea serviciilor de administrare**. Prin urmare, atât **acțiunea pedagogică** (de exemplu: inițierea, sprijinirea și facilitarea proceselor de educație și formare care sunt relevante din punct de vedere social și orientate spre școală), cât și **acțiunea administrativă** (de exemplu: crearea, asigurarea și dezvoltarea condițiilor-cadru necesare pentru predare și învățare) sunt în centrul atenției.

QIBB cuprinde toate nivelurile instituționale ale sistemului școlar. Procesele și instrumentele de asigurare a calității și de dezvoltare a calității nu sunt implementate doar în școli; modelul prevede, de asemenea, că inspecția școlară (la nivel regional) și GD VET al BMUKK (la nivel federal) supun activitățile (procesele cheie) necesare pentru îndeplinirea sarcinilor lor centrale unei evaluări și îmbunătățiri continue.

Principiile de bază ale activității privind calitatea proceselor și rezultatelor, precum și instrumentele de management al calității aplicate sunt aceleași la toate cele trei niveluri. Procesul de dezvoltare urmează un **cerc continuu de control al calității** cu patru etape:

- (1) planificarea și stabilirea de obiective,
- (2) implementarea,
- (3) evaluarea și măsurarea și
- (4) analiza, evaluarea, raportarea.

Aceleași instrumente sunt aplicate la fiecare nivel și în fiecare instituție de învățământ:

- declarație de misiune (orientarea pe termen lung, mesaje de bază privind funcția și imaginea proprie),
- matrice de calitate (proces cheie, obiective pe termen lung și mediu, măsuri de implementare, rezultate, indicatori, metode de evaluare),
- program de lucru anual (obiective pe termen mediu și scurt),
- discuție de stabilire a obiectivelor sau analiza managementului & performanței,
- proceduri și instrumente de colectare a datelor de evaluare și
- raportul calității.

Structura și elementele de bază ale QIBB corespund următoarelor principii de orientare:

- orientarea spre rezultate
- transparența
- utilizarea metodelor recunoscute pentru managementul calității
- utilizarea economică a timpului și resurse financiare
- etica referitoare la obiectivele, măsurile de evaluare și administrarea datelor
- integrarea dimensiunii privind egalitatea între sexe.

Evaluarea este realizată sub formă de auto-evaluare (evaluare internă); în plus față de domeniile de evaluare prevăzute de către fiecare instituție de învățământ, în conformitate cu programul său de lucru anual, sunt specificate punctele de interes ale evaluării la nivel național. Pentru a sprijini implementarea, o gamă de instrumente de evaluare, în care sunt integrate instrumente de evaluare standardizată a datelor, sunt disponibile la nivel central pe Internet. Fiecare unitate transmite **raportul de calitate** la nivelul relevant de management superior o dată pe an. Raportul conține o analiză a

situației de sfârșit de an, luând în considerare rezultatele evaluării, precum și un plan de îmbunătățire cu obiective strategice și operaționale.

Acordul privind dezvoltarea viitoare și obiectivele operationale ale unei organizații este realizat sub forma unei discuții între personalul de conducere al organizației și structura de management de la nivelul ierarhic superior. Această discuție de stabilire a obiectivelor este menționată în QIBB, de asemenea, ca o “**analiză de management & performanță**” și se construiește pe baza raportului de calitate. Introducerea și implementarea QIBB este un **efort de cooperare ce implică întregul personal de conducere** din sectorul EFP. O condiție esențială pentru implementarea cu succes este convingerea împărtășită că managementul calității nu înseamnă doar aplicarea unui set de metode specifice de management, ci presupune dezvoltarea unei culturi a calității care poate evolua doar dacă toate părțile interesate sunt activ implicate.

Linii directoare de management în QIBB sunt următoarele:

- acord privind obiectivele comune la nivelul școlilor, inspecția școlară și BMUKK / GD VET crește eficiența instituțiilor de învățământ;
- standardizarea proceselor creează sinergii și libertate de acțiune;
- îmbunătățirea continuă a învățării, predării și mediului de lucru crește atractivitatea instituțiilor și generează satisfacție factorilor interesați;
- accentul pus pe auto-evaluare asigură realizarea obiectivelor și promovarea dezvoltării organizaționale;
- deschiderea și informațiile creează transparență și încredere;
- motivarea și recunoașterea promovează mediul școlar și organizațional și încurajează implicarea activă în procesul de îmbunătățire continuă;
- managerii își asumă responsabilitatea pentru managementul calității, acționează într-o manieră care promovează calitatea;
- strategia egalității între sexe este văzută ca o activitate trans-sectorială care este inerentă în managementul calității și trebuie să fie abordată la fiecare nivel de management și implementată în fiecare domeniu al instituțiilor educaționale.

Evaluare Colegială în QIBB

Din toamna anului 2009, **Evaluarea Colegială (Peer Review) în QIBB** (www.peer-review-in-qibb.at) este o ofertă pentru școli profesionale și colegii în cadrul QIBB. Procedura și metodologia de Evaluare Colegială în QIBB se bazează pe **procedura standard europeană pentru utilizarea evaluărilor colegiale în formarea profesională inițială** (www.peer-review-education.net), care a fost dezvoltată în câteva Proiecte Leonardo da Vinci. Procedura europeană de Evaluare Colegială a fost testată și adaptată pentru QIBB într-un proiect pilot austriac cu școli și colegii ÎPT. Evaluarea Colegială este un instrument de evaluare care are ca scop **dezvoltarea calității și dezvoltarea școlară**. Un proces de Evaluare Colegială este efectuat de către un grup de experți externi, așa-numiți colegi, care sunt invitați să evalueze calitatea din diverse domenii ale școlii sau colegiului ÎPT gazdă. Colegii sunt adesea numiți “**prieteni critici**”.

Un coleg este o persoană cu statut egal cu persoana/ele a cărei/căror performanță este în curs de evaluare; un coleg lucrează într-un mediu profesional similar, dar este extern și independent; un coleg are expertiză și cunoștințe profesionale specifice în domeniu și poate aduce astfel un grad de cunoștințe “din interior” în proces și îl poate combina cu

opinia externă a cuiva care vine dintr-o organizație diferită. Sarcinile centrale ale colegilor sunt analizarea raportului de auto evaluare al școlii ÎPT gazdă, elaborarea unui plan de evaluare, efectuarea evaluării colegiale și scrierea raportului de evaluare colegială. La sfârșitul evaluării colegiale, școală sau colegiul ÎPT gazdă obține feedback verbal și un raport scris de evaluare colegială. Școlile și colegiile ÎPT aplică evaluarea colegială în QIBB pe bază de voluntariat.

Evaluarea Colegială crește **sinergiile**: Organizația gazdă obține o perspectivă externă și impulsuri pentru dezvoltarea calității de la colegi. În paralel, colegii la rândul lor obțin o multitudine de sugestii interesante pe care le pot aduce în propria instituție ca o contribuție la dezvoltarea calității. În acest sens, Evaluarea Colegială poate fi văzută nu doar ca un instrument de evaluare, ci de asemenea ca o măsură a profesionalizării profesorului. Evaluarea Colegială înseamnă în primul rând să înveți de la alții și să împărtășești experiențe decât control extern. Mai multe informații despre **Evaluarea Colegială în QIBB** sunt oferite de ARQA-VET (Punctul de Referință din Austria pentru Asigurarea Calității în EFP; www.arqa-vet.at) prin **Evaluare Colegială pe website-ul QIBB** www.peer-review-in-qibb.at

Belgia (BE)

Cele trei comunități din Belgia reprezentând vorbitorii de limbă franceză, germană respectiv flamandă au coordonări și abordări specifice.

În ceea ce privește Asigurarea Calității, FOREM a primit certificatul ISO 9001 și deține, de asemenea, propriul certificat de asigurare a calității. Profesorii din Centrele de Învățământ pentru Adulți din Flandra și în VDAB trebuie să aibă un certificat de competență pedagogică emis în regiunea flamandă. În regiunea valonă, sunt emise titluri de competențe pentru unele profesii, dar, de asemenea, și certificate care corespund cerințelor de certificare a educației inițiale, dar sunt obținute în învățământul pentru adulți. Flandra a dezvoltat, de asemenea, o serie de competențe cheie care corespund certificărilor formale.

În ceea ce privește comunitatea de limbă flamandă, acordurile ('angajamentele') dintre industrie și educație în comunitatea flamandă au scopul de a îmbunătăți calitatea în EFP. Acestea au fost instrumentele necesare pentru a consolida cooperarea între acești doi parteneri: școlile ÎPT și industrie. Accentul a fost pus pe implementarea unor domenii noi de studiu (pentru a face ca școlile să răspundă mai mult nevoilor de calificare ale industriei), învățarea la locul de muncă și oferirea de sprijin financiar școlilor astfel încât acestea să își poată actualiza infrastructura. Inspectoratul pentru școlile secundare a integrat cadrul comun de asigurare a calității în cadrul instrumentului său regulat de control al calității pentru a audita școlile. Instrumentul Context – Date de intrare – Proces – Rezultat al inspectorilor asigură o abordare specifică față de școlile ÎPT.

În ceea ce privește comunitatea vorbitoare de limbă franceză, validarea învățării non formale /anterioare urmează recomandarea din aprilie 2004 și este legată, pe de o parte, de proces și de modificările în instrumentele electronice ale Serviciilor de Ocupare și se

acordă mai multă atenție modularizării prin competențe. În 2004, guvernul flamand a lansat “Accent pe Talent”, un proiect major de inovare, care se concentrează în special pe statusul ÎPT.

În ceea ce privește cel zece indicatori EQARF, nu este clar în această etapă dacă Belgia îi utilizează în scopuri de asigurare a calității. Cu toate acestea, pentru toți acești indicatori, se implementează măsuri pentru a îmbunătăți sistemul EFP pentru cele două comunități lingvistice principale, comunitatea vorbitoare de flamandă și de franceză.

În iulie 2008, Ministrul flamand al muncii și educației a lansat o Diplomă privind o nouă Structură de Calificare în Comunitatea Flamandă. În acest context, un Cadru Național al Calificărilor este elaborat pe baza Cadrului European al Calificărilor (EQF) și o serie de proiecte pilot au fost lansate.

Bulgaria (BG)

Legea privind Educația și Formarea Profesională (1999) a înființat un organism special, Agenția Națională pentru Educație și Formare Profesională (NAVET). Obiectivul principal NAVET este de “a asigura și a menține calitatea în educația și formarea profesională a tinerilor și adulților, în conformitate cu nevoile pieței muncii și dezvoltarea competitivității în economia bulgară”. Misiunea NAVET afirmă că va:

- coopera cu partenerii sociali în implementarea politicilor coordonate pentru învățare pe parcursul întregii vieți, formare profesională continuă și introducerea practicilor europene de succes;
- extinde accesul șomerilor și al celor ocupați la educația și formarea profesională, în conformitate cu nevoile pieței muncii;
- asigura accesul public la informații utile privind formarea profesională continuă și învățarea pe parcursul întregii vieți și în UE;
- dezvolta lista de profesii pentru educația și formarea profesională;
- dezvolta Cerințele Educaționale de Stat (standarde) pentru dobândirea calificărilor.

Un studiu realizat de Comisia Europeană în 2007 afirmă că nu există “nici o cercetare și evaluare efectuată regulat a calității aptitudinilor dobândite prin formarea profesională”. Cu toate acestea, anumite condiții preliminare pentru îmbunătățirea calității și eficienței învățării pe parcursul întregii vieți au fost stabilite și puse în practică. Evaluarea externă a școlilor este realizată de către Inspectoratele Regionale din cadrul Ministerului Educației și Științei, situate în 28 de centre administrative. În 2005 a fost înființat Centrul pentru Controlul și Evaluarea Calității Educației din Bulgaria pentru a îmbunătăți evaluarea internă și externă, și sistemele pentru controlul calității în școlile secundare și superioare. În plus, un grup de lucru a fost creat pentru a efectua o analiză a calificărilor în Bulgaria, în conformitate cu indicatorii Cadrului European al Calificărilor.

Cipru (CY)

Din rapoartele privind FPI și FPC rezultă că în practica actuală de asigurare a calității, în Cipru se folosește inspecția ca metodă de monitorizare a calității. Aceste inspecții sunt efectuate în Școlile Tehnice la fiecare doi ani, sistemul de ucenicie folosește, de asemenea, inspectorii, iar procesul HRDA de monitorizare include, de asemenea, inspecția, pe lângă evaluarea calității în etapa de aprobare a programului și plata subvențiilor.

La nivel terțiar o serie de măsuri au fost recent puse în aplicare, inclusiv Consiliul pentru Evaluare și Acreditare a Educației (SEKAP), Comitetul de Evaluare pentru Universitățile Private, și Agenția Națională pentru Asigurarea Calității. Calitatea este abordată continuu în cadrul procesului actual de reformă în învățământ. În acest sens a fost revizuirea recentă a curriculelor STVE și a fost realizat de consultanți externi studii pentru proiectarea unui sistem cuprinzător pentru evaluarea impactului HRDA asupra economiei din Cipru.

Progrese au fost făcute, de asemenea, în vederea înființării unui sistem pentru Evaluare și Certificare a furnizorilor de formare, inclusiv formatori, care vor îmbunătăți calitatea ofertei de formare prin HRDA. Cipru participă la Rețeaua Europeană pentru Asigurarea Calității în EFP. Are de asemenea un Punct de Referință pentru Asigurarea Calității în Educația și Formarea Profesională din Cipru, care se ocupă de dezvoltarea activităților EQA-VET la nivel național, inclusiv sprijinirea implementării programelor europene și informarea altor părți interesate la nivel național.

Republica Cehă (CZ)

Asigurarea Calității în EFP în Republica Cehă este definită în *Planul pe termen lung pentru Dezvoltarea Educației și Sistemului de Învățământ* din 2002, și în versiunea sa actualizată pentru 2004-2008. Acest plan prevede ca una dintre principalele priorități, asigurarea calității, monitorizarea și evaluarea educației. Statul ceh garantează calitatea ofertei educaționale, în ceea ce privește cursurile acreditate de Ministerul Educației, Tineretului și Sportului (MSMT) și evaluarea externă - inspecția de către Inspectoratul Școlar Ceh (ČŠI). Procesul de acreditare a cursurilor este o evaluare a calității care nu se repetă și nu este continuă. Asigurarea calității cursurilor care nu sunt acreditate de MSMT sunt de competența furnizorului de formare. Evaluarea externă se bazează pe auto-evaluarea școlilor care este obligatorie conform noii Legi a școlilor. Statul garantează calitatea formării profesionale, ceea ce face ca o acreditare valabilă din partea MSMT să fie o condiție esențială pentru orice instituție de învățământ. Procesul de evaluare și acreditare are în vedere atât resursele umane, materiale și tehnice, precum și metodele de testare a cunoștințelor și a competențelor dobândite. Evaluarea continuă este realizată printr-o monitorizare statistică a situației absolvenților pe piața forței de muncă. Se pune accent pe procentul de persoane care au găsit de lucru și pe timpul necesar pentru a găsi un loc de muncă. Birourile de Ocupare sunt responsabile pentru efectuarea inspecțiilor în timpul acestui proces special, care nu se supune nici unui standard de evaluare stabilit la nivel național.

În ceea ce privește FPC, calitatea formării profesional este responsabilitatea furnizorului. Birourile de Ocupare selectează furnizorii de reconversie profesională pe baza referințelor și experienței anterioare. În plus, la începutul anului 2008, un pas foarte important în statisticile referitoare la educație a fost adoptat atunci când ISCED97 a fost implementat ca o clasificare națională (de la 1 ianuarie 2008), inclusiv pentru clasificarea profesiilor. Implementarea ISCED97 ca o clasificare națională va contribui la îmbunătățirea statisticilor trimise la nivel european și pentru a compara sistemul de învățământ ceh cu sistemele de educație din alte țări. Republica Cehă a reflectat cu privire la implicațiile EQARF. Unul dintre rezultatele principale a fost creșterea implicării partenerilor sociali.

Danemarca (DK)

Ministerul Educației este responsabil pentru inspecție și asigurarea calității. Cadruul Comun pentru Asigurarea Calității (CQAF) face parte integrantă din politica la nivel național, furnizorii având însă libertate în ceea ce privește modul de implementare. Deși Ministerul are responsabilitatea generală, alți actori joacă roluri importante: partenerii sociali, în special comitetele de comerț și comitetele de formare locale, dar de asemenea participanții la formare și întreprinderile prin asociațiile patronale.

Un aspect important al procesului de asigurare a calității este monitorizarea rezultatelor. În plus, furnizorii de formare sunt încurajați să îndeplinească anumite obiective în domenii prioritare pre-definite. Printr-o oferta de finanțare suplimentară.

O altă componentă importantă este auto-evaluarea, care este solicitată tuturor furnizorilor. Furnizorii sunt monitorizați de către Ministerul Educației prin datele pe care le oferă, dar și prin inspecție. Deosebit de important în acest sens sunt cei șase indicatori de rezultat, care includ:

1. Rezultatele la teste și examene;
2. Ratele de finalizare;
3. Perioadele de finalizare;
4. Ratele și perioadele de abandon;
5. Ratele de tranziție la alte programe educaționale;
6. Ratele de tranziție pe piața forței de muncă.

Legea privind Deschiderea și Transparența asigură publicarea de către furnizori a informațiilor despre acești indicatori, cât și despre valorile și practicile pedagogice.

Institutul de Evaluare Daneză (Danmarks Evalueringsinstitut – EVA) are un rol important în evaluarea calității în formare profesională la nivel național.

Estonia (EE)

Asigurarea calității ca principiu și o serie de instrumente pentru asigurarea calității în EFP au fost dezvoltate în Estonia încă de la mijlocul anilor 1990.

În 2003, modelul și concursul Premiul pentru Calitate, bazat pe Fundația Europeană pentru Managementul Calității (EFQM) a fost dezvoltat pentru școlile ÎPT din Estonia. Școlile joacă un rol important în asigurarea calității. Conform procedurilor, acestea trebuie să efectueze o auto-evaluare la fiecare trei ani. Această auto-evaluare se aplică, de asemenea, furnizorilor de formare privați. Furnizorii de formare privați trebuie să fie autorizați de către MEC în conformitate cu Legea Școlilor Private. Diferite școli au jucat un rol activ în competiția pentru Premiul pentru Calitate.

Tot mai multe școli ÎPT implementează sistemul de premiere ca instrument pentru evaluarea și îmbunătățirea internă. Curriculele naționale iau de asemenea în considerare standardul privind învățământului profesional și standardele profesionale.

În 2004, Centrul de Stat pentru Examinare și Calificare a inițiat unele pregătiri pentru curriculele naționale pentru învățământul profesional. Primele cinci curricule naționale au fost aprobate de către MEC în anul 2007. În primele luni din 2008, 10 curricule naționale au fost deja aprobate, restul acestora au fost aprobate în 2009 (45 de curricule naționale).

La nivel național, MEC a elaborat un plan de dezvoltare pentru sistemul EFP pentru perioada 2009-2013, aprobat în Guvern la 12 septembrie 2009. Acest plan de dezvoltare conține o prezentare generală a activităților efectuate în ultimii patru ani, și o explicație a obiectivelor și a planului de acțiune pentru următorii cinci ani.

Monitorul Național (ReferNET) funcționează în cadrul Fundației pentru Dezvoltarea Învățării pe parcursul întregii vieți INNOVE (Fundația INNOVE) și elaborează rapoarte privind EFP pentru ReferNET și CEDEFOP. Fundația INNOVE a fost înființată în 2003 și se bazează pe Fundația Reforma EFP Estoniană (1995-2003) pentru a oferi sprijin și consiliere pentru toate părțile care contribuie la crearea unei societăți bazată pe învățarea pe parcursul întregii vieți. Obiectivul Fundației INNOVE este de a fi unul dintre promotorii de frunte ai învățării pe parcursul întregii vieți și a inovării în Estonia.

În 2004 a început dezvoltarea unui sistemului de asigurare a calității în EFP compatibil cu EQARF. Acest sistem de asigurare a calității, care a devenit obligatoriu la 20-10-2009, include include un set de indicatori pentru auto-evaluare,:

1. Absolvenții care promovează examenul de calificare pentru profesia relevantă (după grupe de curriculum)
2. Rata de abandon (după grupe de curriculum)
3. Rata de continuare a studiilor la următorul nivel educațional în anul școlar următor
4. Ocuparea absolvenților la 6 luni după absolvire (după grupe de curriculum)
5. Îndeplinirea cerințelor de calificare ale personalului din învățământ
6. Perfecționarea ocupațională a personalului din învățământ
7. Structura de vârstă a profesorilor

8. Fluxul de personal
9. Raportul dintre elevi și profesori
10. Numărul de elevi la un calculator
11. Nr. de locuri din cămin/ Nr. de solicitanți
12. Ocuparea locurilor de formare profesională inițială finanțate de stat (după grupe curriculare).

Finlanda (FI)

Ministerul Educației este responsabil pentru direcția strategică și normativă a EFP și conduce dezvoltarea națională. Obiectivele naționale ale EFP, structura calificărilor și subiectele de bază incluse în acestea sunt stabilite de către guvern. Detaliile cu privire la calificarea și gradul de formare sunt determinate de către Ministerul Educației. Licența pentru furnizarea EFP este acordată de către Minister.

Consiliul Național Finlandez de Educație (FNBE) este agenția națională responsabilă de dezvoltarea învățământului în Finlanda. FNBE are patru domenii principale de activitate: dezvoltarea învățământului (elaborarea planurilor de învățământ), evaluarea rezultatelor învățării, servicii de informare și servicii educaționale. În ultimii ani, atenția s-a concentrat de asemenea pe eficiența și calitatea educației și formării profesionale. Un sistem de finanțare bazat pe performanță a intrat în vigoare în anul 2002. Sistemul cuprinde patru grupuri:

- Eficiența: inserția absolvenților în domeniul de pregătire;
- Procese: ratele pentru abandonul elevilor și pentru finalizarea studiilor;
- Profesori: formarea profesională a cadrelor didactice

Franța (FR)

Ministerul Educației din Franța este organismul competent pentru definirea strategiilor, politicilor, cadrului și programelor de învățare și de predare și asigură recrutarea personalului și managementul activităților de formare. Ministerul este, de asemenea, responsabil pentru educație profesională la nivel secundar, inclusiv un curriculum național, examene și diplome, recrutarea, formarea și alte activități conexe. Mai mult, Departamentul sub denumirea de "Consiliul Superior pentru Evaluare" evaluează performanțele și activitățile profesorilor, care acoperă domeniul de formare profesională secundară.

În ultimii ani, Franța a adoptat numeroase inițiative pentru a introduce criteriile de calitate la nivel de sistem. Legea privind Legislația Financiară (LOLF) din 1 august 2001 a introdus 'o cultură a rezultatelor, de a cheltui mai înțelept și de a face acțiunile publice mai eficiente'. Bugetul general național este acum defalcat în funcție de misiuni, programe și măsuri - mai degrabă decât în funcție de minister ca anterior – astfel încât indicatorii de performanță devin esențiali în strategia națională. În Departamentul de Cercetare, Sondaje și Dezvoltare a Statisticii (DARES) din cadrul Ministerului pentru Ocuparea Forței de Muncă, Evaluare, Prognoză și Departamentul de Performanță

(DEPP) al Ministerelor Educației, Învățământului Superior și Cercetării, și Centrul pentru Studii de Calificare și Cercetare (CEREQ) analizeza statisticile și realizează studii pentru a evalua eficiența politicilor implementate.

La nivel regional, consiliile regionale, care se ocupă de ucenicie și formare profesională pentru tineri și adulți, au adoptat 'carta calității'. Aceste documente sunt co-semnate de organismele profesionale care reprezintă anumite sectoare, sau de către organizații de formare care încheie acorduri contractuale cu regiunea. Acestea acoperă diverse aspecte de formare precum:

- Îmbunătățirea ofertei pentru ucenici, plasarea lucrătorilor la locuri de muncă, și calificări în sectoare specifice;
- Creșterea calității serviciilor de către organismele de formare, inclusiv modul în care participanții la formare sunt tratați la plasarea în muncă, și de asemenea metode de formare, monitorizare și ajutor în găsirea unui loc de muncă.

La nivelul furnizorilor de formare, un număr de etichete de calitate au fost introduse în Franța la începutul anilor 1990, în vederea certificării calității organizațiilor de formare și formatorilor. Formarea de tutori în învățământului profesional, metodele de predare și gama de cursuri disponibile au fost revizuite și modernizate, în special prin dezvoltarea formării la locul de muncă și prin noile tehnologii de informații și comunicare.

În ceea ce privește asigurarea calității pentru FPC, prin dezvoltarea unor inițiative de calitate precum ISO, Ministerul Educației a creat o etichetă de calitate pentru rețeaua sa de formare pentru adulți. Această etichetă are scopul de a consolida condițiile pentru personalizarea nevoilor pentru educație și formare profesională, implementând măsuri de calitate ISO în sistem. În plus că Ministerul Educației a luat de asemenea în considerare introducerea următorilor indicatori:

Rata de:

- Continuare a studiilor în învățământul superior de către persoanelor care promovează bacalaureatul;
- Continuare a în STS (Section de techniciens supérieurs) de către persoanelor care promovează bacalaureatul tehnic;
- Angajare la șapte luni după încheierea școlii secundare superioare (exclusiv cei care merg la studii aprofundate).

Germania (DE)

În Germania Asigurarea calității a fost în mod tradițional dobândită prin supervizarea și monitorizarea educației și formării profesionale de către stat.

Recent, BMBF a însărcinat BIBB să înființeze un Punct Național de Referință pentru Asigurarea Calității în Educație și Formare Profesională (DEQA-VET). Activitatea DEQA-VET nu vizează numai persoanele care dețin funcții de răspundere în domeniul educației și formării profesionale, ci și organizații, companii și întreprinderi, care asigură calitatea în domeniul lor de educație și formare profesională sau lucrează la aceasta.

Grecia (EL)

În ultimii ani în Grecia multe din schimbările promovate au legătură directă cu programul de lucru al UE “Educație și Formare 2010”.

În acest context, prioritățile reformei de bază a sistemelor de educație și formare sunt:

- Îmbunătățirea calității pentru serviciile de educație furnizate, în principal prin introducerea modificărilor integrate din structuri și practici ale sistemelor de educație și formare;
- Dezvoltarea profesională sistematică a profesorilor prin mijloace de formare anterioară locului de muncă și la locul de muncă;
- Crearea de legături între educație și formare și sectorul de ocupare prin cercetarea nevoilor și competențelor care sunt solicitate sau vor fi solicitate în viitor. Astfel, accentul se pune pe orientare profesională;
- Promovarea egalității șanselor pentru acces la piața muncii pentru cei amenințați cu excluderea socială. Se pune accent pe furnizarea de alternative disponibile persoanelor cu dizabilități și grupurilor sociale vulnerabile;
- Promovarea și îmbunătățirea educației și formării profesionale în cadrul Învățării pe parcursul întregii vieți. Scopul este de a aborda Reperele Europene 2010;
- Dezvoltarea și promovarea antreprenoriatului și adaptabilității tineretului;
- Îmbunătățirea accesului femeilor pe piața muncii;
- Înființarea unor infrastructuri adecvate sau actualizarea materialelor existente și a resurselor disponibile pentru educația greacă, punând un accent deosebit pe dezvoltarea materialelor, metodelor și tehnologiilor educaționale în învățare și predare.

Ministerul Educației și Afacerilor Religioase (Ypourgeio Ethnikis Paideias kai Thriskevmaton, YPEPTH) stabilește următoarele obiective, care apar în “Raportul privind contextul de țară – OECD, Rolul Sistemelor Naționale de Calificare în Promovarea Învățării pe Parcursul Întregii Vieți – GRECIA”, 2003, pentru a implementa politica națională a învățării pe parcursul întregii vieți:

- Modernizarea sistemelor de educație și formare profesională inițială;
- Legătura dintre sistemele de educație și formare formală și non-formală și nevoile pieței muncii;
- Extinderea personalității umane și dezvoltarea unor aptitudini sociale și culturale mai largi prin învățarea pe parcursul întregii vieți;
- Acreditarea formării furnizate și a calificărilor profesionale vocaționale;
- Combaterea eșecului școlar și a ratelor ridicate de abandon;
- Formarea aprofundată a instructorilor privind noile tehnologii în educație;
- Cursuri postuniversitare viabile în domenii de învățare legate în mod evident de nevoile pieței muncii;
- Îmbunătățirea și modernizarea infrastructurii școlare și de educație;
- Extinderea utilizării noilor tehnologii de informații și comunicare la toate nivelurile sistemului educațional, intervenția sistematică pentru creșterea aspectelor de mediu și culturale, combaterea excluderii sociale.

În Grecia, din cauza numărului mare de instituții de formare, publice și private, a fost creat un organism național care va supraveghea și va coordona toate agențiile care sunt implicate în CVT (Formare profesională continuă). Centrul Național de Acreditare pentru Formare Profesională (Ethniko Kentro Pistopoiisis Synexizomenis Epangelmatikis Katartisis, EKEPIS), este supervizat de Ministerul Muncii și Protecției Sociale (Ypourgeio Apascholisias kai Koinonikis Prostatias, YPAKP) are autonomie administrativă și financiară. Misiunea Centrului este de a dezvolta și a implementa Sistemul Național de Acreditare pentru Formare Profesională Continuă. Acest sistem urmărește să realizeze asigurarea calității în formarea profesională, legătura între calificările profesionale inițiale și continue și recunoașterea calificărilor profesionale oferite prin intermediul formării profesionale continue.

Ungaria (HU)

În Ungaria, Rezoluția guvernamentală privind implementarea Strategiei din 2005 privind dezvoltarea EFP a vizat introducerea unui sistem de monitorizare a carierei în formare profesională și pentru adulți până în decembrie 2008. La sfârșitul anului 2007, un program de dezvoltare pe scară largă a fost lansat în cadrul unui proiect al Programului Operațional de Reînnoire Socială (SROP), scopul fiind acela de a crea un sistem național integrat de orientare (construirea carierei) și de a îmbunătăți calitatea formării profesionale inițiale și continue și, de asemenea, de a avea impact asupra tuturor nivelurilor și majorității participanților la EFP.

Înființarea unui sistem național de orientare profesională, care urmează să fie construit online și cu instrumente tradiționale, care dezvoltă sisteme de îndrumare și monitorizare profesională și le conectează la sistemele de informare privind piața muncii este coordonată de Oficiul Social și de Ocupare al Serviciului Public de Ocupare. În cadrul Oficiului, un Consiliu Maghiar de Politică pentru Orientare Profesională și Învățare pe Parcurusul Întregii Vieți a fost înființat la începutul anului 2008. La nivel național, Organismul de Formare Profesională a Adulților (Felnőttképzési Akkreditáló Testület, FAT) îndeplinește sarcini legate de acreditarea instituțiilor și programelor și de asigurare a calității în formarea adulților.

Irlanda (IE)

Conform Declarației de misiune, misiunea Departamentului Irlandez al Educației și Științei (DES) este de "a oferi educație de înaltă calitate, care va permite persoanelor să își atingă potențialul maxim și să participe pe deplin ca membri ai societății, și să contribuie la dezvoltarea socială, culturală și economică a Irlandei". Pentru a urmări această misiune, Departamentul a stabilit cinci obiective la nivel înalt. Unul dintre ele este "să promoveze rezultate de calitate". Aceasta sugerează că DES este principalul organism de asigurare a calității în sistemul de învățământ irlandez.

În 1999, Legea Calificărilor (Educație și Formare) a stabilit structuri pentru un cadru național de calificări pentru a coordona recunoașterea și a promova accesul, transferul și progresul în cadrul sistemului EFP. Pentru a implementa acest proces, Legea a înființat

Autoritatea Națională a Calificărilor din Irlanda (NQAI), împreună cu Consiliul de Recunoaștere a Învățământului Superior și Formării (HETAC) și Consiliul de Recunoaștere a Educației și Formării Profesionale (FETAC).

NQAI este o agenție a DES și a Departamentului pentru Întreprinderi, Comerț și Ocuparea Forței de Muncă. Acesta a fost înființată în februarie 2001. NQAI stabilește și menține un cadru de calificări pentru furnizarea de învățământ superior și pentru furnizarea de formare profesională. Deși NQAI stabilește cadrul de calificări, acesta nu este un organism de recunoaștere pentru programele de formare și formare. Această responsabilitate revine HETAC și FETAC.

Misiunea HETAC afirmă că este “un organism public, care răspunde în fața guvernului irlandez și Oireachtas (parlamentul național)”. HETAC stabilește standarde, oferă asigurare și furnizează servicii de îmbunătățire a calității în învățământul superior.. Misiunea FETAC este “să recunoască calitatea asigurată în conformitate cu standardele naționale din cadrul național, creând oportunități pentru toți cursanții în educație și formare profesională pentru ca realizările lor să fie recunoscute și să ofere acces la rute de progres sistematic”. FETAC a fost contractat pentru a găzdui și a susține Rețeaua Europeană pentru Asigurarea Calității în sistemul EFP în 2009 și 2010. FETAC este cea mai influentă organizație în asigurarea calității.

Statisticile EFP sunt colectate prin intermediul Studiului Național Trimestrial al Gospodăriilor, sondajul CVTS și Sondajul privind venitul, orele și costurile de ocupare a forței de muncă. Recent, înființarea Cadrului Național al Calificărilor a evidențiat necesitatea realizării de statistici privind numărul de persoane care obțin calificări la diferite niveluri. FĂS a înființat, de asemenea, o Bază de Date a Competențelor pentru a identifica nevoile de calificări viitoare.

Italia (IT)

Sistemele de asigurare a calității aplicate de Italia în sistemul de educație și formare profesională, gravitează în principal în jurul calității ofertei. Cu toate acestea, până în 2006, dezvoltările în domeniul calității au vizat în principal controlul calității, mai degrabă decât îmbunătățirea calității. Prin urmare, practicanții au considerat că atenția acordată calității este o constrângere și nu o oportunitate.

La nivel național, există un interes mai mare în prezent pentru modele de asigurare a calității care vizează îmbunătățirea continuă și cuprinzătoare a calității formării. Multitudinea de inițiative lansate la nivel instituțional stau mărturie în acest sens.

În ceea ce privește asigurarea calității în EFP, principalul organism responsabil este ISFOL, Institutul pentru Dezvoltarea Formării Profesionale a Muncitorilor, care sprijină activitatea Ministerului Muncii, Ministerul Educației și Administrațiilor Regionale în domeniul educației și formării profesionale. Acesta acoperă toate părțile EFP. Datele statistice sunt furnizate de Oficiul Național Italian de Statistică, ISTAT.

Un Punct de Referință Italian pentru Asigurarea Calității în EFP a fost înființat, sub coordonarea ISFOL. Principalele obiective sunt de a informa părțile interesate principale naționale cu privire la activitățile ENQA VET, a oferi sprijin activ pentru dezvoltarea

acestui program, a aplica metode pentru a asigura și a dezvolta calitatea în EFP, pentru a crește conștientizarea printre părțile interesate cu privire la avantajele instrumentelor și indicatorilor QA și a coordona activitățile naționale organizate legate de ENQA.

În ceea ce privește acest punct de referință național, sarcinile sale principale sunt:

- Informarea factorilor interesați cheie cu privire la activitățile naționale pentru Rețeaua Europeană;
- Sprijin activ pentru dezvoltarea programului pentru Rețeaua Europeană;
- Promovează inițiativele pentru îmbunătățirea utilizării metodologiilor și instrumentelor pentru dezvoltarea asigurării calității;
- Crește conștientizarea cu privire la avantajele ce decurg din metodologiile dezvoltate pentru asigurarea calității;
- Coordonează organizarea activităților naționale realizate cu privire la participarea în Rețeaua Europeană pentru Calitate.

Reprezentanții Ministerului Educației și Muncii, sub-diviziile lor regionale, organismele de formare, școlile, sindicatele și întreprinderile participă la Punctul de Referință Italian. Activitățile de asistență tehnică includ elaborarea "Cărții de Calitate a Formării Profesionale Inițiale" (un document care descrie cerințele pentru activitățile de formare a calității), precum și elaborarea și experimentarea unui ghid pentru auto-evaluare. Cu toate acestea, există numeroase nevoi de adaptare a Asigurării Calității la sistemul EFP italian, deoarece Italia trebuie încă să își construiască propriul Sistem Național de Credite pentru EFP. Un set coerent de indicatori a fost dezvoltat în provincia Trento pentru auto-evaluarea școlilor. Școlile generale și profesionale trebuie să își trimită datele prin intermediul Internetului, iar sistemul oferă feedback (context, date de intrare, proces și rezultate) în comparație cu datele medii din provincii. Un raport de auto-evaluare trebuie să fie prezentat de către școli.

Letonia (LV)

Din 2005 în Letonia a fost înființat sistemul de evaluare a calității educației școlare pentru învățământul general în cadrul Conceptului de Dezvoltare a Educației pentru perioada 2002-2005. Începând cu anul 2009, Serviciul de Stat al Calității în Educație este responsabil pentru organizarea acreditării furnizorilor de educație profesională, în conformitate cu Procedura de Regulament a Cabinetului de acreditare a programelor de formare profesională, a instituțiilor de învățământ și centrelor de examinare și de certificare a directorilor instituțiilor de învățământ profesional (2005, 2007).

În conformitate cu Declarația privind Cooperarea în Asigurarea Calității Învățământului Superior, evaluarea calității este realizată cu ajutorul experților internaționali. În 2001 prima rundă de acreditare din Letonia a fost finalizată. O reevaluare trebuie să aibă loc după cel mult șase ani.

Liniile Directoare pentru Dezvoltarea Educației pentru perioada 2007-2013 (2006) definesc obiectivele de dezvoltare a educației pentru o perioadă de șapte ani și stabilesc direcțiile operațiunilor pentru implementarea lor, precum și rezultatele operațiunilor, rezultatelor politicilor și criteriile pentru realizarea lor. Următoarele sarcini sunt definite în liniile directoare strategice de mai sus:

- Introducerea și plata activității pedagogice a profesorului;
- Îmbunătățirea condițiilor sociale a elevilor în instituțiile de învățământ profesional cu ajutorul creșterii burselor pe durata anilor 2007-2010;
- Dezvoltarea modelului de structură pentru distribuirea programelor de studiu în conformitate cu nevoile agriculturii și pentru a asigura implementarea acestuia în sistemul de învățământ superior
- Asigurarea atragerii continue a investiției de stat pentru modernizarea instituțiilor de învățământ.

Implementarea prevăzută în Liniile directoare este inclusă în Strategia de Funcționare a Ministerului Educației și Științei pentru anii 2007 - 2009. Sub-activitatea ar ajuta la rezolvarea problemele legate de educația profesională, cum ar fi nivelul scăzut pe care mulți elevi din învățământul profesional îl au cu privire la competențelor generale și profesionale, disproporția dintre numărul de elevi din învățământul general și cel profesional, adaptarea lentă a sistemului de învățământ profesional la cerințele pieței muncii, îmbătrânirea profesorilor și lipsa de specialiști noi.

Direcția de Educație și Abilități cuprinde următoarele priorități:

- Dezvoltarea învățământului profesional;
- Dezvoltarea îmbunătățirii învățării pe parcursul întregii vieți.

Prima prioritate se concentrează asupra dezvoltării sistemului de învățământ profesional și a îmbunătățirii calității.

A doua prioritate este dedicată dezvoltării învățării pe parcursul întregii vieți, prin susținerea dezvoltării orientării în educație și carieră, și asigurarea disponibilității educației pentru grupurile excluse din punct de vedere social. Sub-activitatea, în conformitate cu prioritățile, are mai multe obiective, din care sunt enumerate cele legate de atractivitate și accesul la educație profesională. Obiectivele sunt de a îmbunătăți sistemul național al calificărilor prin realizarea de cercetări în sectorul economic, dezvoltarea sau îmbunătățirea standardelor ocupaționale pentru toate nivelurile de calificare din învățământul profesional, recunoașterea competențelor informale și a competențelor dobândite pe parcursul vieții profesionale, creșterea capacității partenerilor sociali în cadrul învățământului profesional, îmbunătățirea educației profesionale inițiale și continue a cadrelor didactice. Grupurile țintă ale acestui domeniu de activitate sunt angajatorii, instituțiile legate de învățământ profesional și ocupare, administrația de stat implicată în educația profesională, cadrele didactice din învățământul profesional și personalul academic din cadrul instituțiilor de învățământ superior, precum și studenții din învățământul superior.

Pe termen lung, Ministerul a pregătit Liniile directoare pentru Politica pentru învățare pe parcursul întregii vieți 2007-2013 (Müzizgılıtibas politikas pamatnostädnes 2007.-2013.gadam), care prezintă viziunea pentru 2013 în ceea ce privește nevoile diferitelor grupuri țintă, dezvoltarea generală; obiectivele politicii și indicatorii rezultatelor, precum și resursele disponibile. Principalele obiective sunt:

- Să ofere tuturor persoanelor posibilitatea învățării pe parcursul întregii vieți;
- Să creeze posibilități de educație de calitate pentru adulți;

- Să armonizeze legile și reglementările și să asigure administrarea eficientă a resurselor;
- Să dezvolte un sistem administrativ flexibil pentru învățarea pe parcursul întregii vieți;
- Să dezvolte programe de acțiune pentru învățarea pe parcursul întregii vieți pentru stat și regiuni.

În anul 2009 a fost aprobat conceptul Creșterea atractivității învățământului profesional și implicarea partenerilor sociali în cadrul asigurării calității în învățământul profesional (Profesionālās izglītības pievilcības paaugstināšana un sociālo partneru līdzdalība profesionālās izglītības kvalitātes nodrošināšanā), dezvoltat de către Ministerul Educației și Științei. Conceptul enumeră problemele majore din învățământul profesional, de exemplu, prestigiul scăzut al învățământului profesional, precum și capacitatea insuficientă și cooperarea dintre instituțiile de elaborare a politicilor și angajatorilor, și oferă soluții posibile care implică reforme pe scară largă. Acest Concept este un pas important în planificarea politicii pentru învățământul profesional, deoarece ultimul document de planificare a politicii dedicat doar învățământului profesional a fost eliberat pentru perioada 2003-2005.

Lituania (LT)

Responsabilitățile în domeniul asigurării calității sunt definite de Legile Educației și Formării profesionale, pe baza căreia sunt implementate evaluarea calității și monitorizarea furnizorilor EFP interni și externi. Principala responsabilitate pentru asigurarea calității EFP o are furnizorul EFP, care:

- împreună cu factorii interesați este responsabil de calitatea ofertei de formare;
- organizează dezvoltarea programelor de formare care corespund nevoilor din economie și standardului EFP relevant;
- implementează evaluarea internă a managementului și a ofertei de formare.

Ministerul Educației și Științei (sau instituțiile autorizate de Minister) aprobă curriculele generale de formare profesională și studii universitare (de învățământ superior). Ministerul și instituțiile sale autorizate asigură actualizarea programelor de educație formală, introducerea de noi programe, interacțiunea și coerența între programele de diferite nivele.

În 2008, a fost finalizat un proiect ESF “Dezvoltarea și Implementarea unui Sistem Unic de Asigurare a Calității în Educație și Formare Profesională”. Rezultatele proiectului acoperă conceptul de asigurare a calității și modelul atât pentru formarea profesională inițială, cât și pentru formarea profesională continuă, un set de criterii și indicatori pentru educația și formarea profesională (Standard de calitate), metodologii și recomandări pentru auto-evaluare și evaluarea externă a calității. Implementarea în continuare a sistemului de asigurare a calității în EFP este prevăzută prin implementarea Programului de Dezvoltare Practică a Resurselor de Formare (Praktinio mokymo išteklių plėtros programa, 2007). Pentru monitorizarea măsurilor de politică a educației, a fost lansat în 2005 sistemul de monitorizare. O listă a indicatorilor de monitorizare a învățământului de stat grupează indicatorii în următoarele secțiuni: contextul educației, oferta și

organizarea, personalul, elevii și studenții, participare la procesele de educație, predare și învățare, rezultatele învățării și rezultatelor educației. Indicatorii sunt publicați în Sistemul Informatic de Management în Educație (Švietimo valdymo informacinė sistema, <http://www.svis.smm.lt>).

Luxembourg (LU)

În Luxembourg în ultimii 10 ani a avut loc o revizuire vastă a întregului sistem de educație și formare. Stabilirea structurilor administrative necesare pentru managementul școlar modern a pus bazele unei revizuirii a misiunilor sistemului și a oferit celor care lucrează în domeniu un grad de autonomie. Au fost elaborate diferite proiecte de legi care au condus la Legea din 25 iunie 2004 privind organizarea de școli secundare (licee) și școlilor secundare tehnice (licee tehnice). Conform acestei legi, instituțiile de învățământ post-primare trebuie să primească resursele de care au nevoie pentru a lucra în calitate de comunități școlare pe bază de parteneriat și a fi în măsură să adopte inițiative pedagogice pentru a îmbunătăți calitatea educației. Mai multe informații pot fi găsite în legea ÎPT sau pe website-ul Ministerului Educației.

Malta (MT)

Mai multe inițiative politice și structurale au fost definite pentru a îmbunătăți managementul calității la nivel instituțional. Rolul profesorilor și necesitatea de a îmbunătăți competențele și capacitatea lor de predare se concentrează asupra Curriculumului Național Minim.

Diversificarea economiei malteze a făcut ca EFP să fie mai important pentru persoane fizice, întreprinderi și societate în general. Liberalizarea economiei și influența tehnologiei accelerează această importanță. Este unanim acceptat faptul că competitivitatea tradițională a Maltei va degenera dacă nu investește în EFP și în economia mai extinsă bazată pe cunoștințe. Adaptarea la normele UE a fost principala prioritate a politicii din ultimii ani și obiectivul major a fost acela de a crește calitatea și furnizarea de produse și servicii EFP.

Formarea cadrelor didactice, carta calității, adaptarea standardelor europene de calificare și activități similare au fost cele mai semnificative investiții în managementul calității. În acest sens, și așa cum a subliniat Consiliul de Calificare din Malta, ar trebui să se sublinieze că Cadrul Național al Calificărilor din Malta este în conformitate cu Cadrul European al Calificărilor pentru Învățare pe Parcursul Întregii Vieți (EQF), pe care pe 5 septembrie 2006, Comisia Europeană l-a adoptat ca o propunere de Recomandare a Parlamentului European și a Consiliului privind înființarea Cadrului European al Calificărilor.

Se poate concluziona că au fost făcute eforturi serioase pentru armonizarea Sistemului EFP și a procedurilor de asigurare a calității în Malta de când țara a aderat la UE. Deși

aceste eforturi serioase au fost făcute, Malta are încă un drum lung înainte pentru a implementa măsurile care sunt în conformitate cu Cadrul Comun de Asigurare a Calității.

Olanda (NL)

Asigurarea calității este o prioritate centrală în cadrul politicii de educație. Instituțiile EFP au o mare de autonomie pentru a își proiecta propriile sisteme de asigurare a calității. Auto-evaluare de către instituții este punctul de plecare pentru asigurarea externă a calității sub responsabilitatea Inspectoratului pentru Educație. Supravegherea și monitorizarea de către Inspectorat are loc prin intermediul unor vizite anuale și este corelată cu auto-evaluarea; instituțiile cu un sistem de calitate bine dezvoltat sunt monitorizate mai puțin intens (risk based inspection).

În august 2002, Centrul național de examinare Kwaliteits Examinering Centrum (KCE, Centrul de Calitate pentru Examene) a fost înființat pentru asigurarea calității de către BVE-raad, Colo și Paepon. În cadrul acestuia, instituțiile de învățământ și piața forței de muncă cooperează pentru a controla calitatea examinărilor din învățământul profesional secundar. Scopul este de a îmbunătăți calitatea examinărilor cursurilor acreditate, precum și toate aspectele conexe. Sarcinile KCE includ:

- Definirea și menținerea standardelor de calitate pentru examinare;
- Validarea externă a calității examinărilor.

Asigurarea calității ar trebui să acopere responsabilitățile centrale ale instituțiilor: calificări, accesibilitate, rute educaționale eficiente, informații despre studiu și alegerea carierei; Toate etapele ciclului de asigurare a calității ar trebui să fie efectuate:

1. formularea obiectivelor sau standardelor de calitate, rezultate vizate;
2. determinarea metodelor de evaluare (inclusiv instrumente de măsurare) și stabilirea rolului părților externe implicate în evaluare;
3. stabilirea/măsurarea rezultatelor realizate;
4. evaluarea rezultatelor obținute cu privire la obiective/standarde;
5. (în cazul unor deficiențe) se instituie măsuri de îmbunătățire;
6. unde este necesar, ajustarea obiectivelor și instrumentelor de măsurare.

În plus, un serviciu de consultanță independent CINOP este specializat în învățarea pe parcursul întregii vieți, educație și formare profesională (EFP), educația adulților, orientare profesională și dezvoltarea resurselor umane în Olanda. Acesta acționează ca un think-tank pentru guvernul olandez și este, prin urmare, o organizație crucială în aplicarea unui sistem de asigurare a calității pentru Olanda, reflectând CQAF. Deoarece CINOP are o mare experiență în probleme EFP, precum învățarea pe parcursul întregii vieți, acesta a fost angajat în servicii de consultanță pentru guvernul olandez în dezvoltarea unei politici naționale pentru învățarea pe parcursul întregii vieți, pe baza strategiei de la Lisabona.

Polonia (PL)

În sistemul controlat de Ministrul Educației Naționale, care include școli pentru adulți, instituții de educație continuă, centre de instruire practică și centre de formare continuă, supravegherea pedagogică este realizată de directorii de școală și administratorii de școală. (Regulamentul Ministrului Educației Naționale și Sportului din 23 aprilie 2004 privind prevederile detaliate care reglementează supravegherea pedagogică, calificările indispensabile pentru efectuarea supravegherii pedagogice, precum și calificărilor persoanelor care pot primi însărcinarea de a realiza un studiu și a dezvolta expertiză).

Modelul de supraveghere se bazează pe conceptul de “măsurare a calității activității în școală”, care, la rândul său, se bazează pe standarde de calitate și indicatori care sunt elaborați pentru întreaga țară de către Ministerul competent în materie de educație. Calitatea activității școlii sau instituției de învățământ este măsurată intern de către directorul școlii în fiecare an. Măsurătorile externe sunt efectuate de către administratorii școlii – cel puțin o dată la 5 ani. Administratorul școlii se poate retrage din procesul de măsurare a calității activității școlii sau instituției în cazul în care școala sau instituția are documente care confirmă implementarea sistemelor de management al calității și sistemelor de asigurarea calității.

Calitatea educației pentru adulți, care studiază pentru o profesie specifică trebuie să fie asigurată, de asemenea, în cadrul sistemului de evaluare externă, în mod similar cu sistemul școlar pentru tineri. Examinările profesionale externe au scopul de a confirma calificările profesionale dobândite în cursul educației școlare. Ele se bazează pe standarde privind cerințele de examinare stabilite de Comisia Centrală de Examinare și realizate de Comisiile Teritoriale de Examinare. Din punct de vedere al asigurării calității în instituțiile de educație continuă, care oferă educație continuă în forme extrașcolare, articolul 68b din Legea Sistemului de Educație este esențial. În conformitate cu prevederile cuprinse în Lege, atât instituții publice, cât și cele non-publice pot solicita acreditare care se referă în întregime sau în parte la educația oferită. Acreditarea se acordă de către administratorul școlii. Cu toate acestea, acreditarea, introdusă în 2003 este voluntară; prin urmare, organizațiile care furnizează formare specifică pentru mediul de afaceri pot să evite orice control referitor la standardul serviciile pe care le prestează.

Portugalia (PT)

Asigurarea calității în EFP este o problemă transversală, care are o relevanță mai mare în prezent, nu numai pentru a efectua schimbări importante (cum ar fi garantarea eficienței sistemelor EFP, facilitarea accesului în EFP și consolidarea relației dintre EFP și forța de muncă), ci și pentru a extinde procesul de monitorizare a rezultatelor obținute (prin referire la obiectivele propuse).

Confruntate cu complexitatea sistemului EFP, diverse entități sunt implicate în procesul de asigurare a calității, în dependență de Ministerul Muncii și Solidarității Sociale (MTSS) sau de Ministerul Educației (ME). Există, de asemenea, entități care sunt sub dublă reglementare. Entitățile cele mai relevante în această privință sunt următoarele:

- **Directoratul-General pentru Ocupare și Relații Industriale (DGERT) – MTSS:** serviciu central, administrat direct de stat a cărui misiune este de a susține conceptul politicilor legate de ocuparea forței de muncă, formare și certificare profesională și certificarea entităților de formare, pe de o parte, și relații profesionale, mediul de lucru și sănătatea la locul de muncă, pe de altă parte.
- **Institutul pentru Ocupare și Formare Profesională (IEFP) – MTSS:** serviciu publi de ocupare națională a forței de muncă a cărui misiune este să promoveze crearea și calitatea muncii, combaterea șomajului cu politici active de ocupare și formare profesională.
- **Cabinetul pentru Strategie și Planificare (GEP) – MTSS:** are misiunea de a garanta suport tehnic pentru formularea politicilor și susținerea planificării operaționale. Este de asemenea responsabil de monitorizare și evaluări la nivel de execuție a politicilor, instrumentelor de planificare și rezultatelor sistemelor de management în conformitate cu celelalte servicii ale MTSS.
- **Observatorul pentru Ocupare și Formare Profesională (OEPF) – MTSS:** este o entitate de consiliere a cărei misiune contribuie la diagnosticarea, prevenirea și soluționarea problemelor în sfera de aplicare a ocupării și formării profesionale.
- **Inspectoratul General al Educației (IGE) – ME:** are competența de a acționa direct asupra situațiilor din învățământ în serviciile ME. Are responsabilitatea de a monitoriza, controla, evalua și audita activități tehnico-pedagogice și administrativ-financiare ale instituțiilor de învățământ.
- **Cabinetul pentru Statistică și Planificare în Educație (GEPE) – ME:** are misiunea de a garanta producerea și analiza statisticilor despre educație, cu privire la suportul tehnic pentru formularea politicilor, planificare operațională și respectarea și evaluarea rezultatelor globale obținute în sistemul de învățământ.
- **Directoratul General pentru Inovare și Elaborarea Curriculumului (DGIDC) – ME:** are misiunea de a asigura concretizarea politicilor legate de componenta pedagogică a educației și de a garanta suportul tehnic pentru formularea acestor politici legate de inovarea și elaborarea curriculumului.
- **Agenția Națională pentru Calificări – MTSS/ME:** este o instituție publică integrată în administrarea directă a statului. Reglementată de MTSS și ME, are misiunea de a coordona executarea politicilor educaționale și de învățământ profesional referitoare la tineri și adulți, asigurând dezvoltarea și administrarea sistemului RVCC.

Toate aceste organizații joacă un rol major în asigurarea calității în EFP.

România (RO)

În România a fost elaborată Legea privind asigurarea calității în educație cu dispoziții referitoare la standardele de performanță, norme, și indicatori legați de calitatea sistemului național de învățământ, calitatea serviciilor furnizorilor, și calitatea procesului de educație și formare.

Printre entitățile cu implicare majoră în asigurarea calității (QA) sistemului EFP se numără:

Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului (MECTS) are responsabilitatea generală pentru educație și formare profesională în cadrul sistemului de educație formală și elaborează strategii și politici, pregătește legislația și administrează învățământul public. Ministerul aprobă, de asemenea, curricula, standarde naționale de evaluare și rețeaua școlară. În plus, reprezentanții regionali ai Ministerului, Inspectoratele Școlare Județene asigură implementarea și conformitatea cu politicile și deciziile MECT. Structura Inspectoratelor Școlare Județene este stabilită prin Ordin Ministerial (având în vedere importanța asigurării calității în educație, fiecare Inspectoratul Școlar Județean numește un inspector responsabil pentru asigurarea calității în educație la nivel de județ). Fiecare Inspectorat Școlar Județean evaluează anual sistemul de învățământ la nivelul județului și, pe baza acestei evaluări și a politicilor educaționale naționale, stabilește planul managerial pentru anul școlar următor – prezentând în detaliu obiective, activități, resurse și responsabilități.

Ministerul Muncii, Familiei și Egalității de Șanse (MMFES) și sucursalele sale regionale, Direcțiile Județene de Muncă și Protecție Socială sunt responsabile pentru recalificarea și formarea continuă a forței de muncă. Observatorul Național al Ocupării și Formării Profesionale a Forței de Muncă (NOET) funcționează în cadrul Departamentului pentru Programe și Strategii pentru Ocuparea Forței de Muncă, având un rol central în monitorizarea și evaluarea impactului programelor de formare și a strategiilor de ocupare a forței de muncă. Observatorul este, de asemenea, o sursă importantă de informații cu privire la eficiența măsurilor menite să încurajeze participarea adulților la învățarea pe parcursul întregii vieți, precum și a măsurilor orientate spre grupuri specifice (inclusiv cei vârstnici). Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă (ANOFM) implementează politicile și strategiile privind ocuparea forței de muncă și formarea profesională a celor care caută un loc de muncă, și coordonează, îndrumă și controlează activitățile agențiilor județene subordonate, ale căror roluri sunt reglementate prin lege. Din aprilie 2007, Oficiul pentru Migrația Forței de Muncă funcționează sub coordonarea ANOFM.

Centrul Național pentru Dezvoltarea Învățământului Profesional și Tehnic (CNDIPT) joacă un rol major în asigurarea calității și a elaborat Cadrul Național al Asigurării Calității (CNAC) pentru ÎPT în România, pe baza Cadrului Comun de Asigurare a Calității (CQAF), și cele două instrumente principale de asigurare a calității la nivel de furnizor: Manualul de Auto-Evaluare, pe baza Ghidului European de Auto-Evaluare pentru furnizorii EFP și Manualul de Inspecție pentru monitorizarea externă a furnizorilor EFP (ÎPT). CNDIPT este principalul inițiator al propunerii de generalizare a manualelor la nivel național pentru toți furnizorii de ÎPT și este inițiatorul Punctului Național de Referință (PNR), creat ca o structură de coordonare inter-instituțională al cărui rol este de a aplica strategii și măsuri de asigurare a calității la nivel național și european. Unele dintre activitățile desfășurate de către CNDIPT includ contribuția la dezvoltarea politicilor și strategiilor privind educația și formarea, evaluarea curriculum-ului și a calificărilor pentru învățământul profesional și tehnic, asigurarea și îmbunătățirea calității în învățământul superior profesional și tehnic și planificarea ofertelor de formare în învățământul profesional și tehnic.

Instituțiile implicate direct cu rol importante în Asigurarea Calității sunt *Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Preuniversitar (ARACIP)* și *Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Superior (ARACIS)*.

Legea 87/2006, Legea asigurării calității în educație, prevede înființarea și principalele responsabilități ale celor două Agenții Naționale pentru AC, una pentru învățământul preuniversitar și una pentru învățământul superior, ale căror sarcini includ dezvoltarea de metodologii de asigurare a calității și implementarea auditurilor externe.

- **ARACIP.** Este o instituție publică de interes național, care aparține Ministerului Educației și Cercetării, a cărei misiune implică autorizarea, acreditarea și evaluarea externă a calității educației oferite de învățământul preuniversitar și de alte organizații care oferă educație elaborarea de standarde, standarde de referință și indicatori de performanță, metodologii de evaluare, precum și un manual de acreditare instituțională pentru evaluarea bunelor practici în calitate.
- **ARACIS** este un alt organism implicat în asigurarea calității EFP în România. Agenția are sarcini de dezvoltare a metodologiei și standardelor de acreditare periodice pentru diferite tipuri de programe și furnizori de învățământ superior, evaluează standardele și propune autorizarea și acreditarea furnizorilor de învățământ superior și a programelor lor de studiu. ARACIS trebuie să formuleze și să revizuiască periodic, pe baza celor mai bune practici, standarde naționale de referință și indicatorii de performanță pentru evaluarea și asigurarea calității în învățământul superior; colaborează cu MECT în dezvoltarea și promovarea politicilor și strategiilor de acțiune pentru creșterea calității educației în România; organizează consultări anuale cu instituțiile de învățământ superior pentru a stabili priorități de asigurare a calității și a dezvolta și a face publice proceduri pentru evaluarea externă a calității educației.

Un rol însemnat îl deține **Consiliul Național de Formare Profesională a Adulților** (CNFPA) în asigurarea calității. Înființată ca un organism tripartit, cu un rol consultativ în domeniul formării profesionale a adulților, CNFPA a devenit responsabil pentru asigurarea calității FPC prin aprobarea standardelor ocupaționale și prin acreditarea furnizorilor de formare și a centrelor de evaluare a competențelor. Din 2004, CNFPA a jucat rolul de Autoritate Națională pentru Calificări (ANC), responsabilitățile sale principale fiind dezvoltarea și implementarea cadrului metodologic pentru dezvoltarea calificării, înființarea și modernizarea Registrului Național al Calificărilor și coordonarea comitetelor sectoriale (dezvoltarea, validarea și actualizarea calificărilor pentru care beneficiază de participarea deplină a partenerilor sociali și a altor actori implicați). Pe baza Acordului Național Tripartit (semnat de către Guvern, sindicate și organizații patronale), 23 de comitete sectoriale au fost înființate prin acorduri sectoriale, care acoperă toate sectoarele de activitate. ANC susține proiectul de lege privind formarea adulților, colaborează cu autoritățile administrative autonome, cu ONG-uri naționale și furnizori internaționali de formare și alte instituții publice pentru a îndeplini obiectivele Ministerului; participă la proiecte și programe naționale și internaționale de formare profesională pentru adulți și în elaborarea metodologiei de aprobare a furnizorilor de formare profesională pentru adulți. De asemenea, participă la elaborarea metodologiei pentru certificarea formării pentru adulți, monitorizează furnizorii de formare, redactează și actualizează registrul național al furnizorilor de formare profesională pentru adulți; și dezvoltă criterii și proceduri specifice pentru implementarea uniformă și utilizarea standardelor ocupaționale. În cele din urmă, elaborează de asemenea evaluarea competențelor profesionale și a metodologiei de certificare pentru învățarea informală.

Prin intrarea în vigoare a Legii educației naționale la începutul anului 2011 a fost creată oportunitatea dezvoltării cadrului național pentru asigurarea calității în educație și formare profesională.

Slovacia (SK)

Directorii de școală și cadrele didactice ale Inspectoratului Școlar de Stat au puteri legale pentru a se ocupa de calitate. Faptul că există o preocupare în ceea ce privește calitatea, a făcut să existe un decret al Ministerului Educației nr. 9 / 2006 Coll. privind Structura și Conținutul Educației, care a obligat școlile să ofere o declarație de misiune și auto-evaluare. Cu toate acestea, Raportul privind Politica EFP 2008 indică în mod clar faptul că nu există o politică relevantă în domeniu și nici un model de calitate la nivel național nu fost dezvoltat până în prezent.

Cadrul Comun pentru Asigurarea Calității (CQAF) a rămas un concept teoretic fără nici o influență în practică. De asemenea, Slovacia nu a participat la crearea de rețele de asigurare a calității la nivel european și doar în toamna 2008 a aderat la rețeaua ENQA-VET. Cu excepția activităților din cadrul învățământului superior și un exemplu foarte pozitiv privind introducerea sistemului de management al calității inițiat de școlile secundare din Slovacia de Est, nu există acțiuni de succes în domeniu.

În FPC și formarea profesională pentru piața muncii, controlul calității a fost lăsat până acum doar în seama furnizorilor și s-a baxat pe feedback-ului clienților. În ciuda mai multor apeluri pentru introducerea certificării furnizorilor, mecanismul de verificare a calității este obligatoriu doar în cadrul Comisiei privind Acreditarea din Ministerul Educației pentru Învățământul Superior pentru acreditarea activităților lor educaționale (cursuri).

În ciuda drumului lung care îi stă înaintea, trebuie remarcat faptul că managementul calității este abordat pe larg în Programul Operațional ESF pentru Educație din perioada 2007-2013. Inexistența sistemului național de management al calității a fost exprimată într-un punct slab și introducerea QMS (sistemul de management al calității) în toate segmentele de educație și formare, educație regională și educație și formare profesională continuă /învățare pe parcursul întregii vieți a fost indicată ca obiectiv care trebuie atins.

Slovenia (SI)

Asigurarea calității în Slovenia este întrucâtva fragmentată. Deși modificările Legii Învățământului Superior din 2004 au anunțat introducerea unui sistem de evaluare complet, care acoperă toate aspectele legate de asigurarea calității, precum și înființarea unei agenții naționale independente pentru asigurarea calității, cea mai mare parte a acestei legislații a fost abrogată prin amendamentele adoptate în Legea Învățământului Superior din 2006. În timp ce unii indicatori de calitate au fost adoptați în octombrie 2007 de către Consiliul Național al Experților pentru Învățământului Profesional și Tehnic, există încă diferențe majore între educația și formarea profesională formală (care rezultă într-un certificat național sau diplomă), cursurile non-formale de formare acreditate public și formarea non-formală fără acreditare publică. Se fac următoarele distincții:

- Educație și formare formală: trebuie să îndeplinească liniile directoare prevăzute în legislație și se bazează pe un model de auto-evaluare, prin utilizarea evaluărilor externe, printre alte metode.
- Programe acreditate public: trebuie să îndeplinească liniile directoare prevăzute în legislație, și de asemenea acreditarea furnizorilor, acordată de Ministerul Educației și Sportului, în combinație cu un element de auto-evaluare.
- Formare non-formală: Asigurarea calității este legată de finanțarea publică și adesea se bazează pe licitații publice.

Inspectoratul de învățământ este subordonat Inspectoratului Național pentru Educație și Sport, sub autoritatea Ministerului Educației și Sportului. Învățământului Superior este supravegheat de Ministerul Învățământului Superior, Științei și Tehnologiei, iar responsabilitatea pentru asigurarea calității pentru adulți revine Institutului Sloven pentru Educația Adulților, care a elaborat, de asemenea, un model de auto-evaluare pentru educația adulților, sub denumirea de Oferta de Educație de Calitate pentru Adulți.

Spania (ES)

În Spania în Asigurarea Calității (QA) în EFP, sunt implicate două entități majore ale administrației centrale:

Ministerul Educației (MEDU) este responsabil pentru adoptarea standardelor de bază care implementează dreptul constituțional la educație prin stabilirea unor reguli generale pentru sistemul de învățământ; stabilește standardele minime pentru centrele pedagogice; instituie programul general de educație, stabilește conținutul minim de programe educaționale, și reglementează perioada de valabilitate a calificărilor academice și profesionale din Spania; care garantează dreptul și obligația de a cunoaște limba spaniolă, fără a afecta dreptul regiunilor autonome care au limbile lor proprii de a-și stabili propriile standarde, care garantează că persoanele cunosc și utilizează propriul patrimoniu lingvistic. În plus, Regiunile Autonome sunt responsabile pentru elaborarea de reglementare a standardelor de bază naționale și reglementarea elementelor care nu sunt de bază sau aspectelor sistemului de învățământ, precum și cu autoritatea de management executiv și administrativ asupra sistemului de învățământ în regiunile lor, cu excepția unui număr limitat de astfel de puteri care rămân în responsabilitatea administrației centrale.

Ministerul Muncii și Imigrației (MLI) este responsabil pentru implementarea Planului Național de Educație și Formare Profesională; implementarea Planului Național pentru Ateliere Școlare, Centrul de Învățare a Meseriilor și Ateliere de Ocupare a Forței de Muncă (programare, organizare și management, și emiterea, acreditarea sau recunoașterea certificatelor profesionale); desfășoară Recensământul Național din centrele de formare profesională și agențiile de colaborare; păstrează statisticile naționale de formare profesională pentru uz general în întreaga Spanie; reglementează condițiile pentru obținerea, eliberarea și recunoașterea certificatelor de muncă ca fiind valabile în întreaga Spanie; implementează Planul Național pentru Investigarea Nevoilor Pieței Muncii (care stabilește un program de calificare pentru cei care caută un loc de muncă și reglementează sistemul de monitorizare permanentă a pieței muncii);

cooperează la un nivel internațional bilateral și multilateral în formare profesională pentru șomeri; inițiază proceduri de inspecție la nivel înalt.

Alte organisme importante care joacă un rol relevant în Asigurarea Calității în cadrul EFP sunt:

Institutul de Evaluare (IE) (raportează direct Secretarului General al Educației) este noua denumire dată Institutului Național pentru Evaluarea și Calitatea Sistemului de Învățământ prin noua Lege a Învățământului și are următoarele funcții: elaborarea de proiecte multianuale de evaluare generală a sistemului de învățământ; coordonarea participării statului spaniol în evaluările internaționale; elaborarea Sistemului Național de Indicators în Educație, care va contribui la cunoașterea sistemului educațional și va dirija luarea deciziilor în instituțiile de învățământ și în toate sectoarele implicate în educație; colaborare în realizarea evaluărilor generale de diagnostic, care permit obținerea datelor reprezentative, precum și din partea studenților și centrele de Comunități Autonome ca Statul în întregime, în cadrul evaluării generale a sistemului de învățământ;

Serviciul Public de Stat pentru Ocupare (PSES) este o organizație independentă de Administrația Generală a Statului, al cărui rol este alocarea, dezvoltarea și monitorizarea de programe și măsuri ale politicii de ocupare. Scopul PSES include responsabilități precum următoarele: dezvoltarea și informarea MLI cu privire la propunerile de hotărâri de stat necesare cu privire la ocuparea forței de muncă, formare profesională pentru ocuparea forței de muncă și protecție datorită șomajului; dezvoltarea proiectului preliminar al bugetului de venituri și cheltuieli, promovarea dezvoltării Sistemul Național de Ocupare, în cooperare cu serviciile publice de ocupare ale comunităților autonome, acordând o atenție deosebită coordonării dintre politicile active de ocupare și ajutorul de șomaj; administrarea programelor de ocupare și formare profesională pentru ocuparea forței de muncă, alocate în mod legal acesteia, și care se află în sfera de aplicare a bugetului său de cheltuieli și realizarea de cercetări, studii și analize despre situația de pe piața muncii și a instrumentelor de îmbunătățire a acesteia, în cooperare cu restul comunităților autonome în cauză. Observatorul Ocupațional (OO) este un departament tehnic care integrează un grup de analiști, care are ca referință studiul ocupațiilor în diferite activități economice; detectează, analizează și diseminează ceea ce se întâmplă pe piața muncii, elaborează rapoarte despre situația de pe piața locurilor de muncă în diferite regiuni ale statului, ocupațiile din sectoare și activități economice interesante, schimbări în cerințele legate de calificări care sunt produse în diferite ocupații; etc

Fundația Tripartită pentru Formare în Ocuparea Forței de Muncă (TFRE), care aparține de sectorul public de stat, este unul dintre organismele care alcătuiesc structura de participare organizatorică și instituțională a subsistemului de formare profesională pentru ocuparea forței de muncă. Aceasta are un caracter tripartit și consiliului său de administrație este format din Administrația Publică și cele mai reprezentative organizații patronale și sindicale. Responsabilitățile sale se desfășoară în cadrul Decretului Regal 395/2007 din 23 martie, care reglementează subsistemul de formare profesională pentru ocuparea forței de muncă, și de asemenea, colaborează și furnizează asistență tehnică pentru PSES, contribuie la promovarea și diseminarea de formare profesională pentru ocuparea forței de muncă în rândul companiilor și muncitorilor și oferă suport tehnic pentru Administrațiilor Publice și organizațiilor patronale și sindicale care sunt prezente în cadrul organismelor care participă în sistem.

Institutul Național al Calificărilor (NIQ) este instrumentul tehnic, care depinde de Ministerul Educației, Direcția Generală de Educație și Formare Profesională, care sprijină Consiliul General al Educației și Formării Profesionale în vederea realizării obiectivelor Sistemului Național pentru Calificări și Educație și Formare Profesională (NSQVET). Responsabilitățile NIQ includ definirea, crearea și actualizarea Catalogului Național al Calificărilor Profesionale (NCPQ), ceea ce înseamnă să respecte calificările și evoluția lor, pentru a determina calificări, a acredita calificările, a dezvolta integrarea calificărilor profesionale și a monitoriza și a evalua Programul Național de Formare Profesională.

NSQVET constă în instrumente și acțiuni care sunt necesare pentru a promova și a dezvolta integrarea educației și formării profesionale prin NCPQ și are ca scop promovarea și dezvoltarea evaluării și acreditării competențelor profesionale pentru a încuraja dezvoltarea profesională și socială a persoanelor și a satisface nevoile sistemului de producție. Aceste instrumente și acțiuni includ NCPQ; o procedură de a recunoaște, a evalua, a acredita și a înregistra calificările profesionale; informații și îndrumări cu privire la educația și formarea profesională și ocuparea forței de muncă, și evaluarea și îmbunătățirea calității NSQVET pentru a furniza informații pertinente referitoare la funcționarea Sistemului și adaptarea acestuia la nevoile de învățare ale indivizilor și ale sistemului de producție.

În conformitate cu Legea (Legea 5/2002 din 19 iunie 2002 privind Calificările și Educația și Formarea Profesională), evaluarea NSQVET va viza garantarea eficienței acțiunilor sale și adaptarea nevoilor pieței muncii.

Sistemul EFP din Spania este susținut de patru standarde esențiale:

- Legea Organică 5/ 2002 privind Calificările și EFP.
- Legea Organică 2/2006 a Educației.
- Decretul Regal 1538/2006 privind Organizarea Generală a EFP.
- Decretul Regal 395/2007 privind formarea cu privire la Ocuparea Profesională.

Trei elemente asigură calitatea formării oferite:

- Evaluarea
- Inspectia,
- Cadrele didactice, care trebuie să aibă diplome.

În Spania, o rețea de calitate EFP a fost creată cu scopul de a sprijini administrațiile regionale și a îmbunătăți imaginea EFP, a identifica, a selecta și a împărtăși indicatorii adecvați pentru a evalua calitatea EFP, a stimula relația dintre sisteme și centre educaționale și a difuza informații cu privire la evenimentele la nivel european în domeniul asigurării calității. Serviciul Național Public pentru Ocupare cooperează cu administrațiile regionale pentru a elabora împreună și a duce la îndeplinire un plan de evaluare anuală, care permite evaluarea calității, eficienței, impactului sistemului EFP pentru ocuparea forței de muncă și identificarea aspectelor care pot fi îmbunătățite.

Suedia (SE)

Agencia Națională Suedeză pentru Educație (Skolverket) este autoritatea administrativă centrală pentru sistemul școlar public suedez pentru copii, tineri și adulți. Aceasta conduce, sprijină, monitorizează și evaluează activitatea municipalităților și școlilor cu scopul de a îmbunătăți calitatea și rezultatul activităților pentru a asigura accesul egal al tuturor elevilor la educație. La nivel avansat, Autoritatea pentru Educație Profesională Avansată (KY) are sarcina de a asigura calitatea formării calificate.

În ceea ce privește calitatea, pe website-ul său, Skolverket adună și publică statistici și raportează numărul de elevi și performanțele lor la nivel de furnizor, la nivel municipal și național, în funcție de date, și furnizează, de asemenea, rapoarte analitice, precum și documente de orientare care contribuie la asigurarea calității. Prin regulament, municipalitățile și școlile trebuie să prezinte rapoarte de calitate pentru conținutul cărora se furnizează linii directoare. Skolverket a elaborat, de asemenea, un instrument "BRUK" pentru a sprijini evaluarea și dezvoltarea calității care utilizează indicatori. În plus, un premiu pentru calitate școlară a fost creat pentru a încuraja îmbunătățirea calității. Pentru învățământul profesional avansat, KY a publicat abordarea sa față de asigurarea calității în decembrie 2007. Aceasta nu conține indicatori, dar oferă consiliere cu privire la diferite aspecte importante ce vor fi incluse într-un sistem de asigurare a calității.

Regatul Unit (UK)

Domeniul de asigurare a calității în Marea Britanie, Departamentul pentru Copii, Școli și Familii (DCSF) a fost creat în iunie 2007, înlocuind Departamentul formal de Educație și Competențe. Rolul DCSF poate fi descris astfel: "conduce întreaga rețea de persoane care lucrează cu sau pentru copii și tineri". DCSF dorește să "facă mai mult pentru a se asigura că fiecare copil primește o educație de clasă mondială". Cu aceste descrieri, este rezonabil să se presupună că DCSF este principalul organism guvernamental pentru asigurarea calității sistemului EFP în Anglia. Alte organisme sunt, de asemenea, relevante, de exemplu, din octombrie 2008, Centrul de Excelență în Conducere (CEL) și Agenția pentru Îmbunătățirea Calității (QIA) din Anglia au devenit Serviciul pentru Îmbunătățirea Învățării și Competențelor (LSIS), o organizație lider în sector, și combină rolul și activitățile celor două organizații anterioare, inclusiv programele și serviciile menite să crească calitatea educației și formării profesionale în sectorul de învățare și de competențe la nivelul educației aprofundate.

În contextul asigurării calității, Cadrul pentru Excelență, Creșterea Standardelor și Informarea Alegerii a fost dezvoltat pentru a sublinia importanța educației aprofundate. Acest cadru a fost dezvoltat în 2007. Unele aspecte urmează să fie testate ca proiecte pilot până în 2009. În acest cadru, câțiva indicatori sunt folosiți pentru a produce ratinguri generale de performanță. În urma unei testări a Cazului pentru Contextualizare în Cadrul pentru Excelență pentru 2009, s-a constatat că sunt necesare schimbări în Ratele de Succes ale Calificării - QSR (există o relație inversă între QSR și unii indicatori socio-

demografici cheie), în Eficiența Resurselor (utilizatori de rezultate ale Cadrului vor trebui să fie avertizați cu privire la corelația puternică cu QSR, deoarece Eficiența Resurselor utilizează QSR în această formulă, precum și legături puternice între distribuția claselor și tipul furnizorului, și o legătură inversă cu proporția cursanților adulți).

În Țara Galilor, Consiliul Național pentru Educație și Formare din Țara Galilor este responsabil pentru asigurarea calității. În acest context, este relevant Cadrul pentru Calitate și Eficiență (QEF) pentru învățare după vârsta de 16 ani în Țara Galilor. QEF va utiliza un număr mic de indicatori care se vor construi pe baza celor utilizați în evaluarea performanțelor furnizorilor elaborați în 2007. Nu este posibil să se detalieze întreaga abordare în acest document. Pentru informații suplimentare, cititorul are trimiteri la documentul de referință. QEF va fi implementat folosind o abordare în etape. În 2009/2010 se va pune accent pe rezultatele elevului (succes în completarea și realizarea activităților de învățare și a programelor) și va include măsuri pilot pentru răspuns față de cursanți și angajatori. În 2010/2011 măsurile pilot vor fi introduse în întregul sector.

În Irlanda de Nord, Departamentul pentru Ocupare și Învățare (DEL) oferă finanțare pentru sprijin profesional pentru Colegiile de Educație Continuă din Irlanda de Nord (FE), și învățarea la locul de muncă, și pentru furnizorii de programe de ocupare (Formare pentru Succes (TfS), ApprenticeshipsNI, și STREs to Work), cu scopul general de a îmbunătăți calitatea în conformitate cu strategia sa de îmbunătățire a calității „Succes prin Excelență”. În prezent, Agenția de Dezvoltare a Învățării și Competențelor din Irlanda de Nord (LSDA (NI)) oferă consiliere și suport acestor organizații prin programe de îmbunătățire a calității. LSDA (NI) oferă suport acolo unde sunt identificate nevoi chiar de către organizații, Departamentul sau Inspectoratul de Educație și Formare (ETI), care sunt responsabile pentru inspecția și raportarea cu privire la calitatea ofertei și predării în sectorul FE, precum și în programele TfS, ApprenticeshipsNI și Steps to Work.

În Scoția, “Autoritatea Scoțiană pentru Calificări (SQA) este organismul național responsabil pentru proiectarea, dezvoltarea, acreditarea, verificarea, asigurarea calității, și certificarea învățământului profesional. Aceasta lucrează în parteneriat cu practicanții din educație și formare, industrie, comerț și guvern pentru a dezvolta noi calificări și pentru a administra portofoliul de calificări existente”. De asemenea, este important de menționat rolul Ofqual în calitate de noul organism de reglementare a calificărilor, examenelor și testelor în Anglia. Doarece Regatul Unit este format din patru țări diferite, mai sunt și alte agenții importante de menționat în ceea ce privește procesul de asigurare a calității:

- Anglia: Noul Ofsted - Oficiul pentru Standarde în Educație, Servicii și Competențe pentru Copii - a fost înființat la 1 aprilie 2007 și a reunit patru inspectorate care erau separate anterior: Inspectoratul pentru Educația Adulților, Comisia pentru Inspecție în Asistența Socială, Inspectoratului Administrației Judecătorești de Stat și Oficiul Inspectorului Școlar Principal Guvernamental;
- Țara Galilor: Inspectoratul Guvernamental pentru Educație și Formare (Estyn) este organismul responsabil. Frunzează servicii de inspecție independente;
- Scoția: Inspectoratul Guvernamental pentru educație este organismul responsabil. Auto-evaluarea și inspecția sunt două procese principale pentru asigurarea calității;

- Irlanda de Nord: Inspectoratul pentru Educație și Formare este organismul responsabil. Furnizează servicii independente de inspecție și evaluare.

În plus față de inspecție, următoarele două secțiuni explică alte aspecte legate de asigurarea calității, atât în FPI, cât și în FPC mai detaliat. În FPI, sunt implementate câteva politici pentru cursurile ÎPT, furnizorii ÎPT, statisticile privind reperatele și buna practică:

- Cursuri EFP: Calificările acordate extern sunt obiectivul final al majorității cursurilor. O evaluare finală este necesară și aceasta se face de către organismele de recunoaștere;
- Furnizori EFP: Statisticile furnizorilor EFP sunt colectate și utilizate în scopuri de evaluare. Statisticile pot include rate de retenție (procentul cursanților care au finalizat cursul) și succes (cursanții care își realizează calificarea țintă sau alt obiectiv ca procent din cei care au început cursul);
- Statistici privind reperatele: În plus față de statisticile colectate de la furnizorii EFP, datele pentru alte aspecte ale sistemului EFP sunt de asemenea colectate în scopuri de creare a reperelor. Unele din aceste date dunt despre cursanți, cursuri, realizări, cadre didactice și managementul și finanțele instituției;
- Bună practică: Cele două instituții sunt în principal responsabile pentru scopuri de diseminare: în Anglia, în Țara Galilor (unde funcționează ca Dysg) și în Țara Galilor, Secția de Calitate și Performanță a Departamentului pentru Ocupare și Învățare (DEL) răspunde de Standardele de Calitate și diseminarea bunei practici pentru cea mai mare parte a ofertei finanțate de DEL, dar nu pentru Agenda Calității în general în Irlanda de Nord. În Scoția, Unitatea Scoțiană pentru Educație Aprofundată are funcția de diseminare.
- Investors in People (Investitori în Oameni): un standard de calitate național care stabilește un nivel de bună practică pentru îmbunătățirea performanței unei organizații prin oamenii săi.
- În FPC, există de asemenea câteva rute pentru asigurarea calității
- Cursuri EFP: În mod similar cu sistemul FPIC, calificările acordate extern sunt obiectivul final pentru aceste cursuri;
- Furnizori EFP: Sunt publicate date similare ca în FPI. Furnizorii FPC trebuie să depună în general aceleași date pentru studenții FPI, și datele privind rata de retenție și de succes sunt publicate în același fel ca pentru FPI;
- Statistici privind reperatele: Date extensive privind cursanții, cursuri, realizări, cadre didactice și management instituțional și finanțe sunt colectate pentru a reflecta calitatea furnizorilor EFP;
- Evaluarea noilor inițiative: inițiative noi sunt evaluate de agenții independente. Evaluarea este importantă pentru a continua dezvoltările de politică;
- Bună practică: Instituțiile menționate în categoriile FPI sunt de asemenea responsabile pentru diseminare.

Datorită statutului descentralizat al educației există o multitudine de organizații implicate în procesul de asigurare a calității în cele patru țări. În prezent există unele politici noi, importante, în ceea ce privește asigurarea calității așa cum se descrie mai sus și vor fi necesare investigații suplimentare la diverse organizații ale diverselor părți interesate pentru a clarifica situația exactă a implementării indicatorilor în fiecare țară.

2.2. Stadiul implementării Cadrului European pentru Asigurare a Calității în Educație și Formare Profesională

Progresele înregistrate în ultimii ani în implementarea Cadrului European pentru Asigurarea Calității în Educație și Formare Profesională sunt sintetizate pentru câteva dintre principalele direcții în cele ce urmează.

1. Dezvoltarea politicilor privind asigurarea calității

Domenii	Procent (%)	State
<i>Dezvoltarea cadrului național privind asigurarea calității în EFP</i>	44	DE, EE, FI, IE, LT, NL, RO, SI, SK, UK
<i>Introducerea unei noi legislații privind dezvoltarea, revizuirea și/sau reforma sistemului național EFP privind asigurarea calității</i>	61	DK, FI, HU, IE, IT, LT, LU, NL, PT, RO, SI, SK, SW, UK
<i>Utilizarea indicatorilor de calitate pentru EFP</i>	48	AT, DE, DK, ES, FI, MT, NL, PT, RO, SI, UK
<i>Dezvoltarea standardelor naționale pentru EFP în concordanță cu standardele și ghidurile UE</i>	48	CZ, DE, ES, HU, IT, LU, NL, PT, RO, SI, SK
<i>Implementarea EQF</i>	70	AT, CZ, DE, EE, ES, FI, IE, LT, LU, MT, NL, NO, PT, RO, SI, SK
<i>Implementarea ECVET</i>	35	AT, CZ, DE, FI, IE, LU, NL, SI
<i>Altele</i>	39	AT, BG, CY, EE, FI, IE, LT, MT, NO

2. Domenii de dezvoltare a politicilor privind EFP

Domenii	Procent (%)	State
<i>Calificările</i>	83	AT, CY, CZ, DE, EE, FI, HU, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PT, RO, SI, SK, SW, UK
<i>Curricula</i>	83	AT, CZ, DE, DK, EE, ES, FI, HU, IE, IT, LT, LU, MT, NO, PT, SI, SK, SW, UK
<i>Certificarea</i>	26	EE, FI, IE, MT, SK, UK
<i>Competențele</i>	70	AT, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, HU, IE, LU, MT, NL, PT, RO, SI, SK

<i>Altele</i>	17	FI, ES, NL, SW
---------------	-----------	----------------

3. Factori implicați

Factori care au fost implicați	Procent (%)	State
<i>Parteneri sociali</i>	100	AT, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, ES, FI, HU, IE, IT, LT, LU, MT, NL, NO, PT, RO, SI, SK, SW, UK
<i>Furnizori</i>	100	AT, BG, CY, CZ, DE, DE, DK, EE, ES, FI, HU, IE, IT, LT, LU, MT, NL, NO, PT, RO, SI, SW, UK
<i>Companii</i>	70	AT, CZ, DE, DK, EE, ES, HU, FI, IE, IT, LT, MT, NL, SK, SW, UK
<i>Reprezentanții sectoriali</i>	70	CY, CZ, DK, EE, HU, IE, LT, LU, MT, NL, NL, PT, RO, SK, SW, UK
<i>Camere de comerț</i>	78	AT, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, ES, HU, IE, LT, LU, MT, NL, SI, SK, SW, UK
<i>Altele</i>	39	AT, DE, EE, ES, LT, NL, SW

4. Căi utilizate pentru încurajarea implicării reprezentanților pieței muncii

Metode	Procent (%)	State
<i>Legislație/programe</i>	46	AT, BG, EE, ES, NL, NO, PT, SK, SW, UK
<i>Agenții/fonduri</i>	27	IE, IT, LU, MT, RO, SI
<i>Cercetare, date și rapoarte</i>	14	AT, CY, DK
<i>Fonduri Structurale Europene</i>	5	LT
<i>Altele</i>	14	DE, FI, HU

5. Metode de implementare a EQARF

Metode	Procent (%)	State
<i>Prin dezvoltarea de cadre naționale de asigurare a calității care adaptează EQARF la contextul național</i>	33	AT, FI, HU, LU, NL, RO
<i>Prin reformarea legislației care să faciliteze / introducă pași spre EQARF punerea în aplicare</i>	5	IT
<i>Ambele de mai sus</i>	28	DE, DK, IE, LT, MT

<i>Altele</i>	28	AT, BG, CY, CZ, EE
<i>Toate opțiunile de mai sus</i>	11	PT, SI

6.Promovarea ENQA-VET

Promovarea ENQA-VET	Procent (%)	State
<i>Crearea de legături pe site-urile oficiale sau realizarea descrierii rețelei ENQA-VET pe site</i>	61	AT, CZ, FI, HU, ES, IE, IT*, LT, NL, PT, RO, SI, SW, UK
<i>Referiri la ENQA-VET în publicații</i>	65	AT, CY, DE, FI, IE, IT, LT, MT, NL, NO, PT, RO, SI, SW, UK
<i>Activitățile ENQA-VET sunt diseminate conform propriilor strategii</i>	61	AT, CY**, CZ, DE, FI, ES, IE, IT, LT, MT, NL, RO, SI, UK
<i>Nici unul</i>	9	BG, SK
<i>Altele</i>	30	AT, CY, HU, EE, IT, LU, SI
<i>Nu a raspuns</i>	4	DK

2.3. Rolul Punctelor Naționale de Referință în Asigurarea Calității

În implementarea Recomandării Parlamentului European și a Consiliului privind instituirea unui Cadru European de Referință pentru Asigurarea Calității în Educație și Formare Profesională (EQARF) un rol important îl au Punctele Naționale de Referință pentru Asigurarea Calității pentru EFP. Acestea sunt destinate a constitui Rețeaua Cadrului european de referință pentru asigurarea calității ca bază a dezvoltării viitoare a principiilor comune, a criteriilor și a indicatorilor de referință, a liniilor directoare și a instrumentelor pentru îmbunătățirea calității în EFP în mod corespunzător la nivel național, regional și local.

Recomandarea invită statele membre să participe activ la activitățile rețelei iar, în cazul în care acesta nu există încă, să înființeze un punct național de referință pentru asigurarea calității pentru EFP. Punctele naționale de referință pentru asigurarea calității pentru EFP, se recomandă a fi legate de structurile și cerințele specifice fiecărui stat membru și, în conformitate cu practica națională, să reunească organismele relevante existente și să implice partenerii sociali și toate părțile interesate în cauză la nivel național și regional, pentru asigurarea continuării inițiativelor.

Punctele de referință ar trebui:

- **să informeze** o gamă variată de părți interesate cu privire la activitățile rețelei Cadrului european de referință pentru asigurarea calității;
- **să furnizeze o susținere activă** pentru punerea în aplicare a programului de lucru al rețelei Cadrului european de referință pentru asigurarea calității;

- **să întreprindă inițiative** concrete pentru promovarea dezvoltării viitoare a Cadrului european de referință pentru asigurarea calității în contextul național;
- **să susțină autoevaluarea** ca măsură complementară și eficientă de asigurare a calității, care permite evaluarea succesului și identificarea domeniilor care ar putea beneficia de îmbunătățiri, în vederea punerii în aplicare a programului de lucru al rețelei Cadrului european de referință pentru asigurarea calității;
- **să asigure diseminarea** eficientă a informației în rândul părților interesate;

Acestea ar trebui **să se implice** în realizarea reexaminărilor periodice, din patru în patru ani, a procesului de punere în aplicare. Aceste reexaminări ar trebui să fie incluse în fiecare al doilea raport național de activitate elaborat în contextul viitorului cadru strategic pentru cooperarea la nivel european în domeniul educației și formării – pe baza criteriilor de referință care vor fi definite în cadrul rețelei Cadrului european de referință pentru asigurarea calității și în cooperare cu Comisia și statele membre.

Capitolul 2

Stadiul implementării Recomandării Parlamentului European și a Consiliului privind instituirea unui Cadru European de Referință pentru Asigurarea Calității în Educație și Formare Profesională (EQARF)

3.1. Principalele prevederi ale Recomandării Parlamentului European și a Consiliului privind instituirea unui Cadru European de Referință pentru Asigurarea Calității în Educație și Formare Profesională (EQARF)

3.1.1. Context

Obiectivul formulat în programul de lucru al **Comisiei Europene „Educație și Formare profesională 2010”** (2002) ca Europa să aibă cea mai competitivă și mai dinamică economie bazată pe cunoaștere din lume, să fie capabilă de creștere economică durabilă, să ofere locuri de muncă mai multe și mai bune și să aibă un grad de coeziune socială sporit plasează asigurarea calității în centrul agendei politice comunitare pe termen lung.

Consiliul European de la Barcelona (2002) subliniază locul central pe care îl au aspectele legate de calitate pe agenda de politici a Comunității Europene, stabilind drept țintă ca, până în anul 2010, sistemele de formare profesională din Europa să devină un punct de referință mondial, în ceea ce privește calitatea.

Declarația de la Copenhaga (noiembrie 2002) a miniștrilor responsabili cu formarea profesională în statele membre și **Rezoluția Consiliului European (decembrie 2002)** privind consolidarea cooperării în formare profesională stabilesc ca prioritate la nivel european „*promovarea cooperării în domeniul asigurării calității, punând un accent deosebit asupra schimbului de modele și metode, precum și pe stabilirea de criterii și principii comune privind calitatea în formarea profesională*”.

În anul 2003, Grupul Tehnic de Lucru pentru asigurarea calității în formare profesională (TWG), înființat de Comisia Europeană, elaborează **Cadrul Comun European de Asigurare a Calității în formare profesională (CQAF)**. CQAF este un cadru comun de referință menit să sprijine dezvoltarea mecanismelor de asigurare a calității în formare profesională în statele membre. Modelul propus se bazează pe ciclul calității (Planificare - Implementare - Evaluare – Revizuire) și, din punct de vedere metodologic, pune accent pe autoevaluarea furnizorilor de formare, combinată cu monitorizarea externă. CQAF include criteriile de calitate pentru fiecare din etapele ciclului calității precum și un set de indicatori de referință.

Consiliul Educației din mai 2004 recomandă statelor membre să promoveze CQAF pe bază de voluntariat și în cooperare cu factorii interesați relevanți. Consiliul invită statele membre și Comisia Europeană să lanseze inițiative pentru evaluarea contribuției CQAF la îmbunătățirea sistemelor naționale de asigurare a calității.

În anul 2005, Rețeaua Europeană pentru Asigurarea Calității în formare profesională (ENQA-VET), înființată de Comisia Europeană, elaborează **Cadrul Comun European de Referință pentru Asigurarea Calității în formare profesională (EQARF)**, pornind de la CQAF și ținând cont de sugestiile de îmbunătățire formulate de statele membre. EQARF păstrează elementele fundamentale introduse de CQAF (modelul bazat pe ciclul calității, accentul pus pe autoevaluarea furnizorilor de formare, criteriile de calitate și indicatorii de referință), subliniind importanța îmbunătățirii calității formării profesionale. Criteriile de calitate propuse includ indicatori descriptivi la nivel de sistem și la nivel de furnizor. Setul de indicatori de referință este clar formulat și este detaliat rolul fiecărui indicator în atingerea obiectivelor europene privind formarea profesională.

Recomandarea Parlamentului European și a Consiliului privind instituirea unui Cadru European de Referință pentru Asigurarea Calității în Educație și Formare Profesională (EQARF) este aprobată în 18 iunie 2009.

3.1.2. Prevederi generale ale Recomandării Parlamentului European și a Consiliului privind instituirea unui Cadru European de Referință pentru Asigurarea Calității în Educație și Formare Profesională (EQARF)

Documentul recomandă statelor membre utilizarea EQARF pentru dezvoltarea sistemelor de formare profesională, sprijinirea învățării pe tot parcursul vieții, promovarea unei culturi a îmbunătățirii calității și inovației la toate nivelurile. Documentul ia în considerare „**Principiile de asigurarea a calității în formare profesională**”, incluse în Anexa 3 a **Recomandării Parlamentului European și a Consiliului privind stabilirea Cadrului European al Calificărilor (EQF)** (aprilie 2008), sprijinind astfel implementarea EQF. De asemenea, sprijină implementarea celorlalte instrumente europene, cum ar fi: **Sistemul European de Credite pentru VET (ECVET)** și **Principiile Europene Comune pentru identificarea și validarea învățării non formale și informale**.

Recomandare respectă principiul subsidiarității, obiectivul acesteia fiind de a susține și suplimenta acțiunile statelor membre prin facilitarea cooperării viitoare între acestea, în scopul intensificării transparenței EFP și al promovării mobilității și învățării pe parcursul întregii vieți. Punerea în aplicare a Recomandării se face în conformitate cu legislația și practica națională, aceasta neînlocuind și nedefinind sistemele naționale de asigurare a calității.

Cadrul prevede **principii comune, criterii calitative, descriptori și indicatori orientativi** care pot facilita evaluarea și perfecționarea sistemelor existente și furnizării de EFP.

Cadrul conține un ciclu de **asigurare și îmbunătățire a calității** cu patru etape esențiale: (1) **planificarea**, (2) **punerea în aplicare**, (3) **evaluarea** și (4) **reexaminarea / revizuirea** activității de educație și formare profesională, ciclu susținut de criterii comune de calitate, descriptori indicativi și indicatori de calitate.

Aplicarea Cadrului de Referință la nivel național cuprinde și o serie de elemente comune:

- Cadrul va fi aplicat atât la nivelul **sistemului** de EFP, cât și la nivelul **furnizorilor de EFP**, inclusiv la acordarea **calificărilor**.
- Vor fi utilizate **instrumente de măsură** pentru a dovedi eficacitatea și echitatea sistemului, bazate pe indicatori. Aceste instrumente vor permite o decizie bazată pe evidențe, privind dezvoltarea sau îmbunătățirea calității, la nivel de furnizor și de sistem.
- Vor fi aplicate **processe de monitorizare**, care combină mecanismele interne și cele externe de evaluare, susținute de măsurare și analiză calitativă, pentru a identifica **punctele tari** ale sistemului, ale proceselor și ale procedurilor, precum și **domeniile care necesită îmbunătățiri**.

Există trei elemente fundamentale de conținut, utile pentru dezvoltarea sistemelor de calitate: (1) recomandările la nivelul politicilor educaționale – care formează corpul documentului; (2) listele de descriptori indicativi – la nivel de sistem și la nivel de furnizor de EFP – cuprinse în Anexa I a Recomandării; (3) lista indicatorilor – cuprinsă în Anexa a II-a a Recomandării.

În privința politicilor referitoare la asigurarea calității în EFP, Recomandarea invită statele membre:

1. Să utilizeze și să dezvolte Cadrul european de referință pentru asigurarea calității, criteriile de calitate, descriptorii indicativi și indicatorii de referință astfel cum sunt stabiliți și descriși în anexe, să perfecționeze și să dezvolte în continuare sistemele EFP, să susțină strategiile de învățare de-a lungul vieții și punerea în aplicare a Cadrului European al Calificărilor și a Cartei europene a calității pentru mobilitate și să promoveze o cultură a îmbunătățirii calității și a inovării la toate nivelurile. Ar trebui acordată mai multă atenție trecerii de la EFP la învățământul superior.
2. Să conceapă, până la 18 iunie 2011, o abordare destinată îmbunătățirii sistemelor de asigurare a calității la nivel național, după caz, și utilizării în modul cel mai eficient a cadrului prin implicarea partenerilor sociali, a autorităților regionale și locale și a altor părți interesate relevante în conformitate cu legislația și practicile naționale.
3. Să participe activ la rețeaua Cadrului european de referință pentru asigurarea calității ca bază a dezvoltării viitoare a principiilor comune, a criteriilor și a indicatorilor de referință, a liniilor directoare și a instrumentelor pentru îmbunătățirea calității în EFP în mod corespunzător la nivel național, regional și local.
4. Să înființeze, în cazul în care acesta nu există încă, un punct național de referință pentru asigurarea calității pentru EFP, care să fie legat de structurile și cerințele specifice fiecărui stat membru și care, în conformitate cu practica națională, să reunească organismele relevante existente și să implice partenerii sociali și toate părțile interesate în cauză la nivel național și regional, pentru asigurarea continuării inițiativelor.
5. Să realizeze o reexaminare a procesului de punere în aplicare din patru în patru ani – această reexaminare ar trebui să fie inclusă în fiecare al doilea raport național de activitate elaborat în contextul viitorului cadru strategic pentru cooperarea la nivel european în domeniul educației și formării – pe baza criteriilor de referință care vor fi definite în cadrul rețelei Cadrului european de referință pentru asigurarea calității și în cooperare cu Comisia și statele membre.

3.2. Dezvoltări naționale în concordanță cu Cadru European de Referință pentru Asigurarea Calității în Educație și Formare Profesională (EQARF)

Recomandarea Parlamentului European și a Consiliului privind EQARF este promovată în contextul unor importante procese de modernizare a EFP din statele europene, sub multiple aspecte, demarate în anii 2000 sau chiar în perioada anterioară; aceste procese vizează, în principal, adaptarea și dezvoltarea capacității sistemelor de educație și formare pentru îmbunătățirea relevanței lor pe piața muncii și o mai bună corelare a obiectivelor EFP cu cele ale politicilor economice și ale pieței forței de muncă.

Pentru a atinge acest deziderat numeroase state membre au demarat o serie de inițiative care reprezintă exemple de bună practică și care au influențat, în măsură considerabilă, conținutul Recomandării EQARF.

Conform Recomandării, Cadrul însuși trimite la identificarea celor mai bune practici, precum și la susținerea și folosirea lor în comun, la nivel național, regional și local în toate rețelele relevante, inclusiv în Rețeaua europeană de asigurare a calității în educație și formare profesională. Caracterul neobligatoriu al Recomandării, ca și aplicarea sa bazată pe principiul subsidiarității, oferă posibilitatea unor inițiative diverse privind implementarea EQARF de către Statele Membre, în condițiile respectării unor principii comune, criterii calitative, descriptori indicativi și indicatori, care pot facilita evaluarea și îmbunătățirea sistemelor existente și furnizarea de EFP. Este important de subliniat faptul că cele mai multe inițiative ale Statelor Membre au început să se implementeze în sistemul de învățământ profesional și tehnic.

Astfel de inițiative au vizat multiple aspecte ce sunt sintetizate în continuare fără a considera că acestea acoperă întreaga experiență și bunele practici la nivel european.

- ***Adoptarea de decizii/recomandări la nivel național privind asigurarea calității sau/și încurajarea dezvoltării unei culturi a calității la nivel instituțional (abordare de sus în jos sau de jos în sus sau combinarea celor două abordări)***

Astfel **Finlanda** a adoptat, începând cu anul 2000, actualizată în 2008, o Recomandare privind Managementul Calității care prevede dezvoltarea pe termen lung a managementului calității în toate tipurile de educație și formare profesională inițială și continuă, incluzând școlile ÎPT, școlile ÎPT pentru elevi cu nevoi speciale și sistemul de ucenicie,. Modul în care poate fi aplicată Recomandarea rămâne la latitudinea utilizatorilor săi.

Ungaria are un sistem național bazat pe CQAF, disponibil pentru fiecare furnizor de EFP și a stabilit un termen-limită (decembrie 2008) până la care toate instituțiile EFP trebuiau să utilizeze un model de asigurare a calității bazat pe CQAF precum și solicitarea ca fiecare instituție să își dezvolte propriul Program de Management al Calității.

În **Italia** Recomandarea EQARF este considerată parte integrantă a procesului de reformă școlară. Suplimentar, noile acte normative inițiate de Ministerul Educației pentru definirea reformei școlilor profesionale și tehnice includ referiri la Recomandarea EQARF și la necesitatea de a elabora indicatori pentru autoevaluare și evaluare externă. Acesta este un exemplu al abordării “de sus în jos”. Italia încurajează și o strategie consecventă “de jos în sus” privind asigurarea calității, inclusiv dezvoltarea unei culturi instituționale care sprijină calitatea.

În iulie 2006, **Slovenia** a introdus noua lege privind învățământul profesional, incluzând prevederi privind asigurarea calității atât la nivel de furnizor, cât și la nivel național. Fiecare furnizor de formare trebuie să asigure calitatea propriei oferte în baza principiilor managementului total al calității, care iau în considerare Cadrul Comun pentru Asigurarea Calității în EFP (CQAF/EQARF). De asemenea, legislația a stabilit indicatorii de calitate pentru sistemul național, care sunt determinați de Consiliul Național al Experților pentru ÎPT.

În **România** Cadrul național de asigurare a calității în educația și formarea profesională inițială a fost introdus prin lege, în 2006.

Austria dezvoltă o cultură managerială internă a asigurării calității cu obiective atinse prin consens și negociere. Sistemul vizează crearea unei culturi a asigurării calității, acoperind toate școlile și colegiile din sistemul ÎPT și toate nivelurile instituționale, inclusiv nivelul regional – consiliile regionale pentru educație, precum și nivelul național și federal (al Ministerului Educației, Artelor și Culturii). Abordarea se referă la procesele de predare-învățare și administrative în fiecare tip de școală. Fiecare instituție, la fiecare nivel, elaborează matricea calității (Q-matrix), incluzând obiective și sub-obiective măsurabile; matricea este utilizată pentru planificarea și implementarea obiectivelor de dezvoltare pe termen mediu.

Portugalia dezvoltă o cultură a calității în instituții prin sprijinirea *centrelor de excelență*. Centrele Noi Oportunități [Centros Novas Oportunidades (CNO)] CNO includ furnizori de EFP publici și privați, centre de formare profesională, municipalități, companii și alte asociații. Rolul CNO este să atragă absolvenții de școală oferindu-le perspective mai bune pentru învățarea pe tot parcursul vieții și acces la ocupații ce presupun calificări mai înalte. Rețeaua (în prezent există 459 CNO) are un rol central, structural în sistemul național.

Există o Cartă a Calității pentru Centrele Noi Oportunități (Carta de Qualidade dos Centros Novas Oportunidades) care definește structura acestora și regulile pe care trebuie să le respecte fiecare centru. Succesul CNO este evaluat prin indicatori de referință ai calității ceea ce permite:

- a) autoreglementarea sau reglementarea prin referință la un set comun de standarde;
- b) dezvoltarea unui sistem de asigurare a calității care trebuie utilizat pentru evaluarea externă sau internă;
- c) o consolidare a sistemului de monitorizare datorită responsabilității comune pentru rezultate și standardelor de calitate.

Suplimentar, există 12 centre de excelență profesională – Centrele de Formare Profesională în Management [Centros de Formação Profissional de Gestão Participada] – care sunt parteneriate între administrația publică, asociații patronale și sindicate. Aceste parteneriate au o lungă tradiție și au permis stabilirea unei rețele predominant sectoriale de centre de formare profesională complementară rețelei EFP publice. Aceste centre au autonomie administrativă și financiară și acoperă principalele activități

economice. De asemenea, au responsabilitatea validării propriilor cursuri și certificării competențelor.

România facilitează crearea unei culturi a asigurării calității în instituții de EFP prin sprijinirea rețelelor de școli IPT.

- ***Asigurarea sprijinului către instituții pentru implementarea mecanismelor de asigurare a calității pentru consolidarea autonomiei furnizorilor de formare profesională***

Astfel **Austria** asigură formarea personalului pentru a dobândi și consolida competențele necesare pentru îndeplinirea tuturor sarcinilor aferente managementului asigurării calității și încurajarea funcționării autonome într-un cadru național, regional și instituțional.

În **Ungaria** utilizarea Programului Operațional de Reînnoire Socială, pentru sprijinirea implementării asigurării calității în școlile EFP, are ca scop formarea a 60 de mentori pentru sprijinirea a 1200 școli profesionale și instituții de formare a adulților.

- ***Etapizarea proceselor de introducere a mecanismelor de asigurare a calității***

În **Slovenia** a avut loc o introducere graduală a utilizării și monitorizării indicatorilor conform EQARF. Acest proces s-a desfășurat pe etape, într-o serie de proiecte pilot, începând din anul 2000, ceea ce a fost util pentru a asigura implementarea mecanismelor și împărtășirea bunelor practici.

În intervalul 2003-2006, **România** a pilotat procese de autoevaluare pentru asigurarea calității, în vederea introducerii noilor cerințe în sistemul de învățământ profesional și tehnic începând cu anul școlar 2006-2007.

- ***Responsabilitatea publică a furnizorilor de EFP pentru calitatea educației și examenelor***

În **Olanda** legislația specifică în mod expres că instituțiile de învățământ sunt, în primul rând, responsabile pentru calitatea educației și examenelor, asigurarea calității, iar această responsabilitate este publică.

Dacă rezultatele examenelor sau calitatea educației sunt necorespunzătoare timp de peste doi ani, guvernul revizuieste aranjamentele financiare sau retrage instituției autorizația de a furniza servicii educaționale sau de a organiza examene publice.

- ***Încurajarea autonomiei instituțiilor de învățământ de a alege modelul de asigurare a calității prin valorizarea tuturor tipurilor de modele***

În **Estonia** din anul 2003 școlile sunt încurajate să aleagă modelul de asigurare a calității; astfel școlile sunt sprijinite de autorități pentru a utiliza un model voluntar Quality Award care are la bază EFQM.

În **Finlanda** premiile de calitate au la bază Modelul de Excelență EFQM și Cadru Comun de Asigurare a Calității (CQAF).

Ungaria are un Premiu al Calității, pentru instituțiile ai căror absolvenți au avut succes în găsirea unui loc de muncă relevant pentru calificarea dobândită.

- **Utilizarea autoevaluării interne pe bază de voluntariat sau obligatorie, ca urmare a deciziei la nivel de minister al educației, combinată sau nu cu evaluarea externă**

Austria utilizează autoevaluarea pe bază de voluntariat. În acest fel este valorizată autonomia instituțională și capacitatea instituției de a face propriile alegeri, creând în același timp un cadru clar și un set de așteptări privind procesul de asigurare a calității.

Cultura autoevaluării și a îmbunătățirii continue, pentru a spori calitatea proceselor și rezultatelor instituțiilor EFP este specifică și **Estoniei** începând cu anul 2003; prevederile legislative adoptate în anul 2008 stabileau faptul că autoevaluarea devenea răspunderea furnizorilor de formare profesională.

În **Portugalia** procesul de modernizare presupune un exercițiu de autoevaluare efectuat de organizația furnizoare de formare profesională, cu prezentarea unui plan de acțiune pentru îmbunătățire și a indicatorilor de măsurare și monitorizare a performanței. În anumite cazuri se efectuează un audit pentru a confirma că furnizorul de formare profesională respectă cerințele.

În **România** furnizorii de educație și formare au obligația de a efectua o autoevaluare anuală. Toate procesele interne și externe de autoevaluare sunt coordonate de o agenție națională. În învățământul profesional și tehnic coordonarea proceselor de autoevaluare a școlilor se realizează de Centrul Național de Dezvoltare a Învățământului Profesional și Tehnic.

- **Evaluare externă**

În **Olanda** ca parte a sistemului național de asigurare a calității, furnizorii de educație și formare profesională sunt monitorizați printr-un sistem național de inspecție, organizat de Ministerul Educației, care se aplică începând cu 1 ianuarie 2008. În conformitate cu legea inspecției în educație, instituțiile care au performanțe bune “câștigă” dreptul la un nivel mai redus de supraveghere, iar inspecțiile se intensifică în instituțiile cu deficiențe în calitate.

Inspectoratul elaborează un program anual de inspecție care se concentrează asupra potențialelor riscuri, care pot fi de natură educațională sau financiară. Dacă nu sunt identificate riscuri, instituția capătă statutul de inspecție de bază, acest fapt însemnând că inspectoratul nu consideră că sunt necesare mai multe analize ale calității educației. Toate instituțiile – inclusiv cele cu performanțe bune – sunt vizitate cel puțin o dată pe an. În timpul acestor vizite, inspectorii discută rezultatele analizei riscurilor cu conducerea instituției.

- **Derularea de proiecte pilot de evaluare colegială în baza cărora au fost elaborate strategii naționale privind implementarea evaluării colegiale**

În **Italia** Punctul Național de Referință pentru Asigurarea Calității promovează proiecte pilot și noi abordări privind asigurarea calității, de exemplu evaluarea colegială. Aceasta oferă furnizorilor de EFP oportunitatea de a-și îmbunătăți cultura asigurării calității.

➤ **Colectarea de date calitative și cantitative, indicatori care sunt monitorizați la nivel de furnizor și /sau la nivel de sistem**

Austria utilizează o gamă de instrumente și procese de evaluare precum și un set de indicatori calitativi și cantitativi .

Estonia are un set de indicatori obligatorii care sunt monitorizați la nivel de furnizor și de sistem. Furnizorii pot concepe și utiliza și alți indicatori pentru a sprijini sistemele de date obligatorii.

Ungaria, prin Programul Operațional de Reînnoire Socială oferă sprijin pentru înființarea unui sistem de monitorizare a carierei în EFP inițială, incluzând colectarea datelor și studii privind satisfacția și experiențele elevilor.

În **Olanda** calitatea ofertei este analizată la nivel instituțional și național, utilizându-se indicatori și instrumente de măsură care sunt în mod special relevante pentru grupul-țintă elevi (de ex., calitatea orientării în carieră, motivele abandonului etc.). Furnizorii utilizează aceste informații și feedback de la elevi/studenti în primul rând la nivel instituțional sau al facultății, pentru a îmbunătăți calitatea. Inspectorii utilizează aceleași seturi de date și de indicatori pentru a raporta pe tema performanței globale a sistemului. Sistemul de inspecție folosește aceste date pentru a evalua riscul de performanță slabă, care constituie baza inspecției

➤ **Stabilirea finanțării formării profesionale de calitate prin adoptarea unor standarde minime de calitate urmate de acreditarea furnizorilor de formare profesională pe baza acestor standarde**

Un sistem de acreditare a furnizorilor de formare profesională și de finanțare pe baza acreditării funcționează în **Cipru** din 1979.

În **Estonia** un astfel de sistem va fi funcțional până în 2012.

În **Finlanda** finanțarea ofertei de EFP acordă o importanță tot mai mare calității ofertei, iar în prezent se oferă un premiu constând în finanțarea furnizorilor de înaltă calitate.

În **Olanda** finanțarea ofertei de EFP recunoaște tot mai mult calitatea ofertei, iar 20% din finanțare se bazează pe calitate.”

Italia are reglementări privind acreditarea furnizorilor de formare profesională care au fost elaborate la nivel național și implementate, la nivel regional, începând cu anul 2000. Criteriile publicate sunt puse în aplicare iar aranjamentele au la bază acordul dintre Ministerul Muncii, regiuni și partenerii sociali. De-a lungul timpului s-a produs o descentralizare crescândă a responsabilității, iar în prezent autoritățile regionale sunt aproape exclusiv responsabile de planificarea formării profesionale, în limitele și conform unui set de principii generale naționale. În anul 2001, în urma consultărilor cu partenerii sociali și regiunile, Ministerul Muncii a introdus un model de acreditare pentru furnizorii de educație și formare profesională. În baza unor criterii și indicatori naționali, modelul a fost aplicat de guvernele regionale italiene care poartă răspunderea pentru aspectele normative și operaționale în domeniul formării profesionale. Acest model este bazat pe cele patru etape ale ciclului asigurării calității. O inovație demnă de subliniat constă în

posibilitatea ca anumite tipuri de furnizori de formare profesională să fie selectate ca urmare a unui “apel public” pentru instituții care doresc să fie acreditate.

În **Portugalia**, începând cu anul 1997, sistemul de acreditare este obligatoriu, pentru furnizorii de formare profesională care doresc să acceseze fonduri publice, și voluntar pentru alte situații. Sistemul are la bază un standard de calitate conform cu EQARF, iar conformitatea este verificată prin analize documentate și auditări.

România are, pentru EFP inițială, un proces de acreditare în două etape, bazat pe dreptul de a furniza formare profesională și pe dreptul de a acorda calificări.

În **Cipru** este în curs de a fi introdusă acreditarea on line a furnizorilor de formare profesională în conformitate cu criteriile ca de ex: capacitatea de a organiza și desfășura activități de formare profesională, resursele umane și infrastructura administrativă.

➤ **Implicarea reprezentanților pieței muncii**

În **Estonia** școlile ÎPT sunt conduse de consilii în care majoritatea este deținută de reprezentanți ai angajatorilor și autorităților locale (sistem de guvernare a școlilor ÎPT). Pentru a evalua performanța școlii, consiliul primește un raport anual de la directorul școlii.”Estonia

În **Finlanda** Recomandarea privind Managementul Calității pentru educația și formarea profesională, adoptată de Ministerul Educației, a fost elaborată de Consiliul Național al Educației, în cooperare cu furnizorii de EFP, reprezentanți ai pieței muncii și elevi/studenti. De asemenea Premiile pentru Calitate se acordă în baza unei evaluări efectuate de o comisie externă, curpinzând reprezentanți ai factorilor interesați: angajatori, angajați, furnizori de EFP, organizații ale profesorilor și elevilor. De asemenea calificările sunt bazate pe competențe și au fost elaborate de ministere, sindicate, angajatori, asociații ale cadrelor didactice și ale studenților/elevilor, pentru a asigura că acestea constituie o modalitate corectă de evaluare a abilităților cursanților

În **Germania**, toate organizațiile responsabile, incluzând ministerele, camerele de comerț și partenerii sociali, sunt implicate în dezvoltarea EFP. Sistemul dual german include peste 60% dintre absolvenții școlilor (la 12 luni după absolvirea examenului, 59% dintre elevi sunt angajați de o întreprindere în cadrul căreia și-au făcut practica profesională). Pentru a superviza și îmbunătăți calitatea formării profesionale, camerele constituie comitete locale pentru formarea profesională, formate din șase reprezentanți ai angajatorilor, șase reprezentanți ai angajaților și șase profesori de la școli profesionale (profesorii au dreptul să își exprime opinia, dar nu și să voteze). Comitetul pentru formare profesională trebuie să fie informat și consultat în toate aspectele importante legate de formarea profesională. În sfera atribuțiilor sale intră demersurile de îmbunătățire constantă a calității formării profesionale.

În **Italia** Punctul Național de Referință pentru Asigurarea Calității a constituit un Consiliu format din reprezentanți ai instituțiilor cu atribuții în domeniu (Ministerul Educației, Ministerul Muncii și Regiunile), ai partenerilor sociali și ai furnizorilor de EFP.

În **Luxemburg** în scopul de a asigura că există un sistem de management al calității pentru dezvoltarea calificărilor și curriculumului, se folosește un sistem de parteneriat între stat, asociațiile patronale și reprezentanții angajaților. Echipele de elaborare a

curriculumului includ reprezentanți ai pieței muncii (companiile în care se desfășoară practica profesională) și reprezentanți ai mediului educațional (colegii IPT). Reformele din 2008 referitoare la EFP au consolidat rolul factorilor interesați prin crearea unui comitet național cuprinzând toți partenerii relevanți: ministere, parteneri sociali, elevi, furnizori de formare profesională, părinți etc.

- ***Evaluarea competențelor cursanților în condiții reale de muncă este efectuată de angajatori și furnizori de formare profesională și include autoevaluarea propriei activități, efectuată de cursanți***

În **Finlanda** a fost introdusă în anul 1998 și generalizată în anul 2006, evaluarea competențelor cursanților în condiții reale de muncă, efectuată de angajatori și furnizori de formare profesională; performanța cursanților, demonstrată la testarea abilităților, este parte integrantă a procesului de predare-învățare și oferă un indicator al calității întregului sistem.

- ***Sisteme de feed-back***

În Finlanda există un sistem web-based de feedback prin care se colectează informații de la elevi și angajatori. În plus, evaluatorii pentru Premiile Calității (reprezentanți ai angajatorilor, angajaților, furnizorilor de EFP și elevilor) oferă feedback privind sistemul și procesul. Acest feedback este folosit pentru îmbunătățiri anuale.

În Olanda, Ministrul Educației, Culturii și Științei dispune efectuarea a două studii pentru măsurarea satisfacției elevilor față de formarea prin IPT. Aceste monitorizări raportează la nivel de sistem, iar una dintre ele și la nivel instituțional.” De asemenea, la nivel național, se elaborează un raport anual pentru a sprijini dezvoltarea politicilor pentru îmbunătățirea calității IPT.

- ***Monitorizarea și vizibilitatea performanțelor***

În **Finlanda** rezultatele evaluării competențelor în condiții reale de muncă sunt publicate pe website-ul Consiliului Național al Educației, pentru ca furnizorii de EFP să le utilizeze ca elemente de referință în evaluarea propriei performanțe.

În **Olanda**, rezultatele inspecției fiecărui furnizor sunt disponibile pe internet și sunt utilizate pentru a întocmi un raport anual privind performanța sistemului, înaintat guvernului, de asemenea disponibil pe internet. Ministerul și secretarul de stat discută rapoartele și politicile de îmbunătățire în Parlament. De asemenea Rapoartele instituțiilor de învățământ sunt publicate individual pe internet.

În **Germania** Ministerul Federal publică un raport anual privind cererea și oferta de EFP, pentru a sprijini planificarea ofertei de formare profesională.

3.3. Stadiul actual al implementării Recomandării Parlamentului European și a Consiliului privind instituirea unui Cadru European de Referință pentru Asigurarea Calității în Educație și Formare Profesională (EQARF) pentru fiecare indicator

Recomandarea prezintă un set de indicatori de calitate care pot fi utilizați pentru susținerea evaluării și îmbunătățirii calității atât la nivelul sistemelor de educație și formare profesională cât și la nivel de furnizori. Se prevede dezvoltarea viitoare a setului de indicatori prin cooperare europeană bilaterală și/ sau multilaterală, având la bază sistemele naționale și europene de colectare a datelor.

Indicatorul nr.1.

Relevanța sistemelor de asigurare a calității pentru furnizorii de EFP:

- a) proporția furnizorilor care aplică sisteme interne pentru asigurarea calității definite prin lege/din proprie inițiativă
- b) proporția furnizorilor de EFP acreditați

Acest indicator este un indicator de context /de intrare, fiind unul din indicatorii generali pentru asigurarea calității care urmărește obiectivele politicii:

- promovarea unei culturi a îmbunătățirii calității la nivelul furnizorilor de EFP;
- creșterea transparenței calității formării;
- îmbunătățirea încrederii reciproce în ceea ce privește furnizarea serviciilor de formare

În **Bulgaria**: Agenția națională de Învățământ profesional și Tehnic (NAVET) este responsabilă pentru emiterea licențelor care autorizează centrele să furnizeze și să certifice formarea profesională a șomerilor și a persoanelor angajate care au depășit vârsta de 16. La nivel instituțional, toate cele 51 de instituții de învățământ superior acreditate dețin sisteme interne de asigurare a calității, iar 13 dintre acestea sunt certificate prin intermediul sistemului ISO 9001.

În **Estonia**: În rândul furnizorilor de EFP sunt luate măsuri de asigurare a calității cum ar fi: acordarea de licențe de predare instituțiilor, acreditarea instituțiilor, formarea profesorilor și evaluarea în conformitate cu cerințele calificării, evaluarea rezultatelor învățării și compararea acestora cu standardele de educație.

În **Finlanda**: Activitatea furnizorilor de EFP se bazează pe 9 recomandări ale Ministerului Educației. Aceste recomandări constituie indicații pentru furnizorii de EFP și sunt aplicate în conformitate cu situația particulară a acestora.

De exemplu, recomandarea „*luarea în considerare a funcțiilor în ansamblul lor*” este descrisă precum urmează:

- Planificare: un furnizor EFP trebuie să pregătească un sistem operațional documentat;
- Implementare: un furnizor EFP operează în conformitate cu obiectivele declarate în cadrul sistemului operațional documentat;

Evaluare și apreciere, revizuire: un furnizor EFP își monitorizează și evaluează sistemul propriu în mod regulat și efectuează ajustări în funcție de necesități.

În **Irlanda**: Sistemul de acordare a calificărilor are cinci etape: evaluare, procesul de autentificare, aprobarea rezultatelor, procesul de contestare (dacă este necesar) și solicitarea de certificare. Înainte de a aproba acordarea unei calificări, furnizorii de formare trebuie să pună la dispoziția FETAC un raport de auto-evaluare ca parte a procesului de asigurare a calității. FETAC este responsabilă de asigurarea faptului că furnizorii dezvoltă și implementează proceduri de evaluare.

În **Lituania**: Se află în stadiul de dezvoltare un sistem de asigurare a calității bazat pe autoevaluare, monitorizare internă și evaluare externă.

În **Portugalia**: există mai multe organisme /instituții responsabile în promovarea unei culturi de îmbunătățire a calității la nivelul furnizorilor de EFP. Acreditarea reprezintă o operațiune de validare tehnică și recunoaștere a capacității de intervenție în domeniul formării profesionale. Organismul responsabil este DGERT care realizează această validare în conformitate cu sistemul-cadru de calitate sau standardul de calitate (fundamentele acreditării). În ceea ce privește sistemul educațional, IGE este instituția responsabilă pentru evaluarea calității, iar inspecția școlară este percepută ca fiind o activitate autonomă. Activitatea IGE se concentrează pe unitățile școlare preuniversitare și monitorizează, evaluează și apreciază acțiunile acestor instituții în domeniul tehnic, pedagogic, administrativ și financiar. ANQ reprezintă entitatea care deține responsabilitatea pentru coordonarea cursurilor de EFP cu dublă certificare, orientate către tineri și adulți.

În **România**:

ARACIP, instituție cu rol cheie în crearea culturii calității și îmbunătățirea rezultatelor învățării, acreditează furnizorii de formare în învățământul preuniversitar. Autorizarea și acreditarea certifică respectarea standardelor, sunt obligatorii pentru fiecare program de calificare profesională și se acordă prin Ordin al ministrului educației, în baza avizului favorabil al Aracip.

CNDÎPT asistă unitățile de învățământ din ÎPT și inspectoratele școlare în implementarea proceselor de autoevaluare și de monitorizare externă a calității. În acest sens a elaborat 2 instrumente, Manualul de autoevaluare și Manualul de inspecție, dezvoltate pe baza Ghidului European de Autoevaluare a furnizorilor de EFP.

CNFP acreditează programele de formare a cadrelor didactice.

CNFPA autorizează furnizorii de formare profesională continuă prin cele 42 de comisii de autorizare.

În **Spania**: În domeniul formării adulților este legiferată din 1995 evaluarea externă a Centrelor de formare de Comunitățile Autonome (CA). Fiecare CA este responsabilă de organizarea și implementarea propriului sistem de inspecție tehnică. În 2002 o nouă lege organică stipulează că inspecțiile se desfășoară de către autoritățile administrației publice din raza lor de acțiune teritorială în concordanță cu politicile pentru o educație de calitate în formarea adulților. Inspectoratul Tehnic, o instituție din cadrul subdepartamentului general al inspectoratului are rol pe de o parte de a consilia și sprijini comunitatea educațională și organismele guvernamentale în ceea ce privește îmbunătățirea calității sistemului iar, pe de altă parte, de a ajuta sistemul educațional să-și atingă obiectivele prin utilizarea unui sistem corespunzător de control și evaluare.

Potrivit acordului privind formarea profesională semnat de către Guvern și partenerii sociali, în cadrul dialogului social, asigurarea calității este fundamentală pentru a garanta

că procesul de formare se dezvoltă pentru a răspunde atât nevoilor companiilor cât și lucrătorilor. NPES alcătuiește planuri anuale de evaluare ce vizează îmbunătățirea formării profesionale și planuri care vizează corpul profesoral și instituțiile de formare, în vederea îmbunătățirii metodologiilor de predare, respectiv dotării și echipării centrelor de formare.

MESPS este preocupat de aplicarea principiilor și practicilor de asigurare a calității în sistemul de educație obligatorie. În 2009 a implementat examene similare cu testul PISA al ODCE (27.000 elevi și 900 de unități de învățământ de pe întreg teritoriul Spaniei), examene însoțite de chestionare adresate elevilor, profesorilor și conducerii centrelor de formare.

În **Marea Britanie**: Fiecărei școli i se solicită să publice în fiecare an un raport asupra rezultatelor elevilor, pentru toate calificările oferite. Indicatorii utilizați de școli sunt calitativi și cantitativi și permit monitorizarea și evaluarea măsurilor ce vizează fluxul de intrare, respectiv de ieșire, a datelor din sistem. DCSF realizează „clasamente” ale școlilor la nivel național. Pentru a putea aprecia calitatea formării sunt utilizate 2 metode: chestionare aplicate cursanților și inspecția realizată de către inspectori independenți.

Indicatorul nr.2.

Investiția în formarea profesorilor și a formatorilor:

- a) numărul profesorilor și al formatorilor care participă la activități de formare complementară
- b) valoarea fondurilor investite

Acest indicator este un indicator de intrare /de proces, fiind unul din indicatorii generali pentru asigurarea calității care urmărește obiectivele politicii:

- promovarea în rândul profesorilor și formatorilor a cunoașterii temeinice a procesului dezvoltării calității în EFP;
- îmbunătățirea capacității EFP de a răspunde la cererea în evoluție de pe piața muncii;
- dezvoltarea capacităților individuale de învățare;
- îmbunătățirea rezultatelor cursanților.

În **Bulgaria**: Ministerul Educației și Științei a făcut investiții în vederea îmbunătățirii calității profesorilor și formatorilor:

- cursuri de scurtă și lungă durată în vederea desfășurării activității într-un mediu multicultural;
- cursuri de limbi străine.

Este în curs de elaborare un nou sistem pentru dezvoltarea carierei profesorilor.

În **Cipru**: Institutul Pedagogic implementează politici pentru formarea profesorilor prin organizarea de cursuri și seminarii, obligatorii sau opționale.

În **Estonia**: Au fost elaborate standarde profesionale pentru toate nivelurile de predare care permit profesorilor să își dezvolte curricule personale de formare și autoanaliză. Formarea continuă a profesorilor este promovată și sprijinită (3% din fondul de salarii al profesorilor este utilizat pentru formare profesională). Formarea profesională continuă a

profesorilor din EFP este asigurată în cadrul unui program special, finanțat prin intermediul FSE.

În **Finlanda**: Pentru evaluarea investițiilor în formarea cadrelor didactice sistemul finlandez de EFP aplică 2 indicatori și anume, investiții în calificarea profesorilor și în dezvoltarea personalului. Pentru primul indicator ținta este de a avea proporția cea mai mare de profesori calificați formal. Sunt colectate informații privind acest indicator. Al doilea indicator vizează contribuția financiară a furnizorilor de EFP alocată profesorilor. Se calculează ca procent de cheltuieli cu dezvoltarea personalului din totalul de cheltuieli cu personalul.

În **Franța**: În cadrul IUFM profesorii din sistemul public de învățământ care lucrează în învățământul profesional beneficiază de formare continuă în conformitate cu aceleași principii care se aplică omologilor lor din învățământul general. Legea de îndrumare și planificare a viitorului educației din 25 aprilie 2005 include prevederi pentru formarea maiștrilor instructori. Acest program de formare se bazează pe principiul continuității și al studiului la locul de muncă.

În **Grecia**: Institutul Pedagogic care implementează politici pentru formarea profesorilor, inclusiv a celor din învățământul profesional, organizează cursuri și seminarii și deține informații referitoare la investițiile realizate în acest sens.

În **Irlanda**: Proiectul pilot la nivel național pentru pregătirea profesorilor (NPPTI) dezvoltă programe naționale care să răspundă diferitelor nevoi profesionale ale profesorilor proaspăt calificați. Exemple de astfel de nevoi: gestionarea unității școlare, materiale de sprijin a învățării, etc. Programul NPPTI este finanțat în cadrul Planului Național de Dezvoltare prin intermediul Departamentului de Formare a Profesorilor din cadrul DES.

În **Letonia**: Fosta Agenție de stat pentru asigurarea calității în învățământul general (VIKŅVA) a inițiat și implementat un sistem de formare profesională modernă la locul de muncă pentru profesori.

În **Portugalia**: IEFP emite un certificat de aptitudini profesionale pentru formatori care atestă capacitatea formatorilor de a participa ca reprezentanți calificați în cadrul sistemului de EFP. Centrul Național de Pregătire a Formatorilor deține responsabilități în creșterea calității sistemului EFP prin intermediul calificării tehnice și pedagogice a principalilor reprezentanți implicați în procesul de formare.

În **România**: Direcția Generală pentru Învățământ Pre-Universitar este responsabilă pentru formarea profesorilor și actualizarea nivelului acestora de cunoștințe și competențe. Pe parcursul unei perioade de cinci ani, personalul didactic trebuie să urmeze cursuri de formare (100 ore), organizate de către liceele pedagogice, Casa Corpului Didactic, facultăți sau departamente de pregătire a personalului didactic din cadrul universităților. Nu există prevederi speciale în vederea asigurării calității pregătirii personalului implicat în educația continuă și formarea profesională a adulților. Pentru diferite tipuri de programe de formare există cerințe specifice menite a asigura o bună calitate a formării. INS furnizează în mod regulat informații referitoare la raportul studenți/profesorii sau cursanți/formatori. Concomitent, Registrul Național al Furnizorilor acreditați de Formare Continuă a Adulților este actualizat și publicat prin intermediul Portalului de formare profesională (Consiliul Național de Formare Profesională a Adulților).

În **Suedia**: Ministerul suedez al Educației și Cercetării și Agenția națională suedeză pentru educație (administratorul inițiativei) au organizat și sprijinit un proiect pentru îmbunătățirea rezultatelor școlilor suedeze prin investirea în educația continuă a profesorilor.

În **Marea Britanie**: Se acordă o importanță din ce în ce mai mare dezvoltării profesionale continue:

- Anglia: Academia de pregătire a profesorilor sprijină și recunoaște dezvoltarea profesională a profesorilor;
- Scoția: Sunt create mai multe oportunități de dezvoltare profesională continuă de către Learning and Teaching Scotland;
- Țara Galilor: este disponibil un program recunoscut de calificare pentru profesori iar aceștia se pot acredita prin intermediul Consiliului General pentru Învățământ pentru Țara Galilor;
- Irlanda de Nord: Departamentul de Formare a Profesorilor din Irlanda de Nord desfășoară un proces de revizuire pentru o mai bună integrare a diferitelor etape din pregătirea profesorilor, cea inițială, stagiul de practică, dezvoltarea profesională inițială și continuă, precum și rolurile avute în vedere pentru actorii cheie în procesul de formare a profesorilor. Raportul de revizuire stabilește cadrul de politici pentru direcția viitoare de urmat în pregătirea profesorilor.

Indicatorul nr.3.

Rata de participare la programele EFP:

Numărul participanților la programele EFP (pentru formarea profesională inițială: o perioadă de șase săptămâni de formare este necesară pentru ca un cursant să fie considerat participant), în funcție de tipul de program și de criteriile individuale (în afara informațiilor de bază privind sexul și vârsta, pot fi aplicate și alte criterii sociale, de exemplu tinerii expuși abandonului școlar, nivelul ultimei școli absolvite, imigrare, persoane cu handicap, durata șomajului etc.).

Acest indicator este un indicator de intrare /de proces /de ieșire, fiind unul din indicatorii generali pentru asigurarea calității care urmărește obiectivele politicii:

- obținerea informațiilor de bază la nivelul sistemului și al furnizorilor privind atractivitatea EFP;
- susținerea creșterii accesului la EFP, inclusiv al grupurilor dezavantajate;

În **Germania**: datele cu privire la rata de participare la programele EFP provin din datele statistice furnizate de către Agenția Federală germană pentru Ocuparea Forței de Muncă, pe care Institutul Federal pentru EFP (BIBB) le poate utiliza în legătură cu diferite aspecte ale sistemului EFP.

În **Lituania**: Anual se calculează procentul elevilor din învățământul profesional prin raportare la numărul total de elevi cuprinși în învățământul secundar superior. Procentul se calculează pe curs EFP, precum pe vârstă și sex.

Indicatorul nr.4.

Rata de absolvire a programelor de EFP:

Numărul persoanelor care au încheiat cu succes/au abandonat programele EFP, în funcție de tipul de program și de criteriile individuale

Acest indicator este un indicator de proces /de ieșire, un indicator de rezultat, fiind unul din indicatorii de susținere a obiectivelor de calitate pentru politicile EFP care urmărește obiectivele politicii:

- Obținerea informațiilor de bază în ceea ce privește realizările educaționale și calitatea proceselor de formare;
- Calcularea ratelor de abandon comparativ cu ratele de participare;
- Susținerea finalizării cu succes drept unul din obiectivele principale pentru calitatea în EFP;
- Susținerea furnizării de servicii de formare adecvate, inclusiv pentru grupurile dezavantajate.

În **Germania**: datele cu privire la rata de absolvire a programelor EFP provin din datele statistice furnizate de către Agenția Federală germană pentru Ocuparea Forței de Muncă, pe care Institutul Federal pentru EFP (BIBB) le poate utiliza în legătură cu diferite aspecte ale sistemului EFP.

Indicatorul nr.5.

Rata de plasare după finalizarea programelor EFP:

- a) destinația cursanților EFP la un anumit moment de la încheierea perioadei de formare, în funcție de tipul de program și de criteriile individuale¹;
- b) proporția cursanților angajați la un anumit moment de la încheierea perioadei de formare, în funcție de tipul de program și de criteriile individuale.

Acest indicator este un indicator de rezultat, fiind unul din indicatorii de susținere a obiectivelor de calitate pentru politicile EFP care urmărește obiectivele politicii:

- Susținerea creșterii nivelului de ocupare a forței de muncă;
- Îmbunătățirea capacității EFP de a răspunde la cererile în evoluție de pe piața muncii;
- Susținerea furnizării de servicii de formare adecvate, inclusiv pentru grupurile dezavantajate;

În **Ungaria**: Legea Educației Publice obligă școlile profesionale și unitățile de învățământ profesional secundar să furnizeze date privind monitorizarea absolvenților. În cazul în care angajează absolvenți de învățământ profesional, angajatorii sunt obligați să furnizeze date sistemului de monitorizare a absolvenților privind inserția acestora pe piața muncii (poziția ocupată și gama de activități desfășurate). Prima serie de date se referă la elevii care au finalizat studiile în anul 2008/2009. A fost realizat un studiu comparativ care analizează sistemele adoptate în 15 țări membre ale UE în ceea ce privește monitorizarea destinației absolvenților pe piața muncii. Acest studiu elaborat în 2007 formulează sugestii referitoare la caracteristicile sistemului care urmează a fi creat.

¹ Pentru FPI: inclusiv informații privind destinația celor care abandonează.

Indicatorul nr.6.

Utilizarea aptitudinilor dobândite la locul de muncă:

- a) informații privind ocupația persoanelor după încheierea perioadei de formare, în funcție de tipul de program și de criteriile individuale
- b) nivelul de satisfacție a persoanelor și a angajatorilor față de aptitudinile /competențele dobândite

Acest indicator este un indicator de rezultat, fiind unul din indicatorii de susținere a obiectivelor de calitate pentru politicile EFP care urmărește obiectivele politicii:

- creșterea nivelului de ocupare a forței de muncă;
- îmbunătățirea capacității EFP de a răspunde la cererile în evoluție de pe piața muncii;
- susținerea furnizării de servicii de formare adecvate, inclusiv pentru grupurile dezavantajate;

În **Ungaria**: Prevederile actuale ale Legii Educației Publice obligă absolvenții, în cazul în care nu sunt angajați, să furnizeze sistemului de monitorizare a absolvenților privind inserția acestora pe piața muncii, date referitoare la utilitatea competențelor dobândite. Aceste date urmează a fi furnizate în termen de 3 ani după absolvirea studiilor profesionale. Pe baza chestionarelor completate de companii, în 2004 este elaborat un studiu ce are ca obiectiv conturarea opiniei angajatorilor în legătură cu măsura în care foștii absolvenți sunt capabili să beneficieze la locurile de muncă de competențele dobândite, gradul de satisfacție al acestora față de studiile absolvite, etc. Se colectează de asemenea informații referitoare la opinia angajatorilor privind nivelul de pregătire tehnică al noilor angajați. Camera de comerț și industrie (MKIK) gestionează o bază de date privind 16 calificări profesionale.

În **Lituania**: Organismele sectoriale reprezintă toți partenerii sociali implicați în formarea profesională și anume angajatori, sindicate și instituții de învățământ. În centrul metodologic pentru învățământ profesional (PMMC) sunt organizate 14 organisme sectoriale pentru EFP. Studiile organismelor sectoriale sunt utilizate pentru evaluarea nevoilor de formare pentru perioada următorilor 5 ani și fac recomandări specifice privind politicile de formare, orientarea și consilierea profesională și curriculum-ul EFP. Aceste studii sunt proiectate pentru îmbunătățirea corelării ofertei și cererii pe piața muncii și competențele necesare în cadrul unui anumit sector.

Indicatorul nr.7.

Rata șomajului² în funcție de criteriile individuale:

² Definiții în conformitate cu OIM și OCDE: persoane cu vârste între 15 și 74 de ani fără un loc de muncă, în căutarea activă a unui loc de muncă și care sunt pregătite să înceapă să lucreze.

Acest indicator este un indicator de context, fiind unul din indicatorii care urmărește contextul politicii decizionale la nivelul sistemului EFP.

În **Danemarca**: Acest indicator este similar indicatorilor 5 și 6 din actualul sistem danez de asigurare a calității, și anume Rata de tranziție către alte programe educaționale, respectiv Rata de tranziție către piața muncii. Acești indicatori se aplică doar formării profesionale inițiale și programelor de formare continuă de lungă durată.

În **Germania**: Institutul pentru Cercetarea Ocupării (IAB) furnizează informații despre gradul de ocupare cu contribuții obligatorii de asigurări sociale și despre șomajul ocupațional. Politicile active privind piața muncii presupun mai multe măsuri din partea statului în vederea prevenirii șomajului și promovării ocupării forței de muncă (sprijin pentru tineri dezavantajați și pentru adulții tineri care nu își pot găsi locuri de muncă la finalizarea educației obligatorii).

În **Grecia**: Ministerul Muncii și Protecției Sociale împreună cu celelalte ministere, partenerii sociali, autoritățile locale are ca obiectiv crearea mai multor locuri de muncă cu normă întreagă, sprijinirea angajării femeilor și promovarea accesibilității egale la acest tip de ocupare, reducerea excluziunii sociale și îmbunătățirea coeziunii sociale.

În **Lituania**: Rata șomajului este definită ca procent de persoane aflate în căutarea unui loc de muncă raportate la populația activă. Date despre rata șomajului sunt furnizate de Bursa Muncii din Lituania.

În **Portugalia**: Cabinetul pentru Strategie și Planificare (GEP) analizează nivelul șomajului pe diferite grupuri sociale pe baza datelor colectate de IEFP și Institutul Național de Statistică. Datele sunt analizate și de OEFP (Observatorul pentru ocupații și formare profesională), o instituție cu responsabilități în identificarea și soluționarea situațiilor referitoare la dezechilibre între ofertă și cererea de angajare, calitatea locurilor de muncă, evoluția calificărilor profesionale.

În **România**: Agențiile Județene de Ocupare a Forței de Muncă (AJOFM) organizează programe de formare profesională prin intermediul propriilor Centre de Formare pentru Adulți și prin intermediul furnizorilor de formare profesională autorizați. Aceste centre au fost autorizate să ofere servicii de formare în cadrul a 88 de calificări. În ceea ce privește șomajul, INS colectează și publică informațiile centralizate prin intermediul chestionarului privind forța de muncă internă.

În **Spania**: Ministerul Muncii (MLI) prin intermediul OO (Observatorul Ocupațional) are o contribuție majoră în analiza diferiților indicatori. O relevantă publicație a MLI include informații referitoare la programe de formare și acțiuni de consiliere, menite a îmbunătăți accesul șomerilor la angajare. Alte publicații includ prezentarea nivelurilor de șomaj în funcție de grupuri speciale, precum imigranții, femeile, tinerii, șomerii pe termen lung și persoanele cu dizabilități.

Indicatorul nr.8.

Prevalența grupurilor vulnerabile:

Acest indicator este un indicator de context care urmărește obiectivele politicii:

- Contextul politicii decizionale la nivelul sistemului EFP;
- Susținerea accesului la EFP al grupurilor dezavantajate;
- Susținerea furnizării unei formări adecvate pentru grupurile dezavantajate;

În **Austria**: Ministerul Federal de Interne (BMI) a lansat o platformă de integrare, de fapt o platformă de dezbateră și colaborare, în care actori la nivel federal, regional și local lucrează cu asociații pentru integrare pentru elaborarea unei strategii de integrare.

În **Estonia**: Din anul 2006 Ministerul Educației a organizat programe de formare profesională pentru elevii care aveau sau nu un nivel de educație primară și pentru cei cu dizabilități. Nu există cerințe preliminare pentru a accede la aceste cursuri (pentru cursurile organizate pentru nivelul post-educație primară este necesar un certificat de absolvire a învățământului primar). Unele dintre aceste programe sunt proiectate astfel încât să încurajeze întoarcerea elevilor care și-au întrerupt educația primară în sistemul de învățământ.

În **Finlanda**: La nivel european, Eurostat colectează date informative legate de diferite grupuri vulnerabile. Ministerul Educației utilizează aceste informații în vederea îmbunătățirii sistemului EFP. Au fost lansate mai multe programe începând cu anul 2006 în vederea creșterii oportunităților de formare. De exemplu, au fost lansate o serie de cursuri în vederea încurajării participării la EFP și reducerii ratei de abandon școlar; 29 de proiecte locale finanțate prin intermediul Fondului Social European au fost lansate în anul 2006 pentru încurajarea tinerilor să participe la EFP.

În **Germania**: Sunt utilizate datele colectate pentru Eurostat. La începutul anului 2008 a fost lansat programul "Perspective de calificare profesională" în vederea îmbunătățirii oportunităților de formare profesională pentru tinerii proveniți din grupuri dezavantajate și pentru a oferi o a doua șansă pentru calificarea tinerilor adulți.

În **Ungaria**: Școlile profesionale furnizează date despre elevii din clasele a IX-a și a X-a, care pe parcursul studiilor întâmpină dificultăți sau au eșecuri (inclusiv abandon școlar). Au fost elaborate studii de către NSZFI în legătură cu situația acestora și sprijinul oferit acestor grupuri.

În **Irlanda**: DES abordează diferitele nevoi ale grupurilor dezavantajate. Imigranții și persoanele cu dizabilități sunt două astfel de grupuri. Pentru imigranți a fost înființat un comitet special de coordonare pentru soluționarea problemelor legate de sprijinirea învățării limbii și elaborarea de materiale de sprijin. Pentru copiii cu dizabilități de învățare, Autoritatea Națională de Formare (FAS) oferă programe de formare în vederea angajării.

În **Letonia**: Pentru persoanele cu dizabilități, în toate regiunile, în cooperare cu Ministerul Protecției Sociale au fost înființate Centre de oportunități. În cadrul proiectului FSE de Dezvoltare a Centrelor de Sprijin pentru furnizarea de servicii de reabilitare profesională persoanelor cu nevoi speciale, în toate regiunile Letoniei au fost înființate 8 centre de oportunități ca instituții profesionale.

În **Lituania**: În conformitate cu Legea de Sprijinire a Ocupării (2006), sunt prevăzute și monitorizate în detaliu măsuri speciale pentru persoanele cu dizabilități, șomerii de lungă durată, persoanele care depășesc vârsta de 50 de ani, femeii însărcinate, dependente

de familie, persoanele care au copii în întreținere fie cu vârsta mai mică de 8 ani sau cu dizabilități, persoanele care au ispășit o condamnare la închisoare etc. Diferitelor grupuri de persoane cu dizabilități le sunt furnizate programe de formare formale și nonformale. Prin proiectul FSE "Integrarea pe piața muncii a persoanelor cu dizabilități în scopul evitării excluziunii sociale" sunt sprijinite aproximativ 600 de persoane cu dizabilități.

În **Portugalia**: Prevalența grupurilor vulnerabile în sistemul de EFP, ratele de participare în FPI și învățarea pe tot parcursul vieții și finalizarea cu succes a formării reprezintă indicatorii pentru care IEFP și GEPE colectează informații.

În **România**: Guvernul român a adoptat politici și programe care au transformat educația romilor într-o prioritate în utilizarea fondurilor Uniunii Europene (UE). Accesul limitat la educație în cazul unor categorii de populație care sunt excluse din punct de vedere social (persoane aflate în situație de sărăcie extremă, persoane condamnate, persoane cu nevoi speciale, populația rromă) a fost subliniat în mai multe studii și sondaje realizate de către Comisia de Combatere a Sărăciei și Promovare a Incluziunii Sociale (CFPPSI)

În **Spania**: IE adună informații despre indicatori importanți, cum ar fi nivelul de calificare al populației adulte, evoluția ratei de progres înregistrat pentru niveluri de educație obligatorie, accesul la învățământul terțiar, datele despre elevii proveniți din afara țării și elevii cu nevoi speciale. Pentru acești indicatori sunt colectate date pe sexe.

În **Marea Britanie**: reducerea numărului celor care nu sunt prinși într-o formă de educație sau formare reprezintă o prioritate strategică. Dovezile care vin în sprijinul acestei priorități strategice sunt următoarele:

- Anglia: O cartă verde intitulată: *Mentținerea în educație și formare a tinerilor de peste 16 ani* propune ca din 2013, persoanele cu vârsta între 16 și 19 ani să fie cuprinse într-o formă de educație;
- Scoția: *Mai multe opțiuni, mai multe alegeri, parteneri pe tot parcursul vieții, Pregătește-te de muncă* sunt câteva programe realizate pentru a îi ajuta pe tineri să capete competențe și să accedă pe piața muncii;
- Țara Galilor: *Rute de învățare și Mentori pentru formare* sunt programe realizate pentru tinerii cu vârstele cuprinse între 14 și 19 ani. Acestea oferă cursuri și îi ajută pe tineri să își continue educația;
- Irlanda de Nord: *Succes prin competențe* abordează obstacolele pe piața muncii prin intermediul temei intitulate "Abordarea barierelor legate de competențe în drumul către ocupare și angajare".

Indicatorul nr.9.

Mecanisme de identificare a nevoilor de formare pe piața muncii :

- a) Informații privind mecanismele instituite pentru identificarea cererilor în schimbare la diferite niveluri;
- b) dovada eficacității acestora.

Acest indicator este un indicator de context /de intrare care urmărește obiectivele politicii:

- îmbunătățirea capacității EFP de a răspunde la cererile în schimbare de pe piața muncii;
- susținerea creșterii nivelului de ocupare a forței de muncă

În **Austria**: Mai multe corelări fac legătura între evoluțiile de pe piața muncii și sistemele de EFP cum ar fi:

- În sistemul de formare bazată pe ucenicie, consiliile consultative pentru ucenicie la nivel federal (Consiliul Federal Consultativ pentru Ucenicie) și la nivel regional (Consiliul Regional Consultativ pentru Ucenicie) constituie organisme permanente menite să adapteze și să dezvolte în continuare formarea bazată pe ucenicie;
- Școlile profesionale fără frecvență pentru ucenici sunt parte a sistemului dual de formare;
- În școlile și colegiile profesionale, legătura cu piața muncii este realizată prin obținerea de opinii experte la nivel sectorial și parțial prin realizarea de sondaje specifice;
- Fondurile provin din contribuțiile plătite de către angajați și angajatori și cheltuite în colaborare cu partenerii sociali din cadrul organismelor relevante (organismele administrative etc.) în interesul calificării forței de muncă;
- Odată cu înființarea sectorului FH, în cadrul căruia aproximativ 40% dintre programele de studiu sunt proiectate pentru persoanele angajate, s-a dezvoltat o puternică orientare către piața muncii la nivelul învățământului superior.

În **Bulgaria**: Ministerul Muncii și Politicilor Sociale a dezvoltat un proiect PHARE în scopul stabilirii nevoilor angajatorilor și asigurării unei bune corelări între oferta de formare și nevoile pieței muncii.

În **Danemarca**: Datorită faptului că regulile de calitate introduse în anul 2007 pentru FPI stipulează în Sub-secțiunea 3 "Comitetul sectorial va fi responsabil pentru monitorizarea dezvoltării ocupării și, pe aceste baze, va înainta o recomandare referitoare la noile nevoi sau schimbări necesare în procesul de formare", există capacitatea de a monitoriza informațiile relevante pentru acest indicator la nivelul FPI. Informațiile privind mecanismele de identificare a nevoilor de formare pe piața muncii sunt disponibile de la partenerii sociali.

În **Estonia**: Ministerul Afacerilor Economice și Comunicațiilor produce un raport asupra anticipării nevoilor de competențe și resurse umane, o formă a mecanismului de corelare a pieței muncii și a sistemului de EFP. Ministerul Educației și Cercetării utilizează acest document ca bază pentru realizarea de prognoze pentru nevoile de formare în învățământul superior și formarea profesională. Fiecare raport conține previziuni pentru următorii șase până la șapte ani. Pe baza acestor anticipări, sunt elaborate diferite programe de formare pe domenii de formare profesională și niveluri.

În **Germania**: Rețeaua de cercetare "Identificarea timpurie a nevoilor de competențe în cadrul rețelei" (FreQueNz) are ca obiectiv identificarea la timp a nevoilor viitoare de competențe și evaluarea acestora din punctul de vedere al impactului pe care îl au asupra EFP. Accentul este pus pe înregistrarea modificărilor survenite pe piața muncii. BMBF sprijină dezvoltarea unui "Radar al pieței muncii" (*Arbeitsmarktradar*), un sistem

de monitorizare a pieței muncii orientat către viitor. Pentru a crește capacitatea instituțională de a corela oferta actuală a EFP cu cerințele viitoare ale pieței muncii, BIBB proiectează și dezvoltă facilități care ajută instituțiile și organizațiile să-și îmbunătățească abilitatea de a răspunde schimbărilor corespunzătoare în EFP:

- programe de cercetare și dezvoltare a capacității instituționale;
- proiectarea unui cadru normativ care să stabilească sarcini și domenii de responsabilitate în EFP;
- colectarea, structurarea și diseminarea datelor și materialelor relevante pentru EFP;
- dezvoltarea și implementarea sistemelor de monitorizare și raportare.

În **Ungaria**: Institutul de Cercetare pentru Economie și Întreprinderi al MKIK chestionează semestrial companiile în vederea colectării de informații despre strategiile lor economice. Colectarea de date privește intenția acestora de a face angajări viitoare. Pe baza acestui tip de informații, MKIK realizează prognoze referitoare la rata previzionată a șomajului. În baza de date a ISZIR al MKIK se regăsesc și informații referitoare la intențiile companiilor de a angaja persoane care intră pentru prima dată pe piața muncii.

În **România**: Există două direcții majore privind mecanismelor de corelare a evoluțiilor de pe piața muncii cu sistemele de EFP. Prima este legată de Ministerul Muncii, Familiei și Egalității de Șanse și de Codul Muncii care stipulează obligația angajatorilor de a asigura formare profesională pentru angajații proprii o dată la doi ani (sau trei, în cazul IMM-urilor). Chestionarul de tip EUROSTAT pentru FPC realizat în cadrul întreprinderilor de către Institutul Național de Statistică furnizează date referitoare la nivelul de implementare al acestei obligații. A doua direcție este legată de ANOFM și se referă la responsabilitatea de a oferi gratis din partea Fondului de Asigurări pentru Șomaj (FAS) servicii de pregătire profesională pentru șomeri sau alte categorii de beneficiari. Pentru FPI au fost create în anul 2003 trei structuri de sprijin prin parteneriat, fiecare dintre ele incluzând reprezentanți ai autorităților educaționale la nivel local și regional, angajatori, sindicate, autorități locale, ONG-uri și alți factori interesați importanți de la nivel local. Consorțiile Regionale elaborează și actualizează PRAI – Planul Regional de Acțiune pentru Învățământul Profesional și Tehnic. Comitetele Locale elaborează PLAİ – Planul Local de Acțiune pentru Învățământul Profesional și Tehnic iar la nivel de unitate școlară, în parteneriat, se elaborează și actualizează PAS – Planul de Acțiune al Școlii. Respectivul structuri partenoriale monitorizează și evaluează implementarea fiecăruia dintre planuri, actualizate permanent pentru a include rezultatele evaluării.

În **Spania**: Este utilizat un chestionar orientat pe tinerii elevi, pe cursanți și care are ca obiectiv înțelegerea diferitelor moduri de realizare a tranziției către piața muncii. Acest chestionar oferă informații privind finalizarea cu succes a pregătirii și destinația cursanților la șase luni după absolvire.

Indicatorul nr.10.

Mecanisme utilizate pentru îmbunătățirea accesului la EFP :

- a) informații privind programele existente la diferite niveluri;
- b) dovada eficacității acestora

Acest indicator este un indicator de proces care urmărește obiectivele politicii:

- Promovarea accesului la EFP, inclusiv al grupurilor dezavantajate;
- Susținerea furnizării unei formări adecvate

În **Austria**: Au fost luate măsuri în scopul creșterii gradului de atractivitate a EFP și creșterii în continuare a participării la EFP. O strategie națională pentru învățarea pe tot parcursul vieții a inițiat sau reformat diferite măsuri de acces la EFP, cum ar fi:

- Recunoașterea cunoștințelor și competențelor dobândite în context informal și non-formal;
- Stimularea investiției private din partea întreprinderilor, familiilor și persoanelor private;
- Profesionalizarea și intensificarea consilierii educaționale și îndrumării în carieră;
- Măsuri de modernizare a EFP și de îmbunătățire a calității acesteia;
- Creșterea numărului de absolvenți în domenii științifice.

Concediul pentru formare facilitează participarea angajaților la EFP.

În **Estonia**: Instituțiile de EFP și școlile profesionale (precum și alte instituții educaționale și furnizori de formare) oferă diferite oportunități de învățare. Ele sunt sprijinite prin programe ale UE și organizații din alte țări. I se acordă mai multă atenție învățării la domiciliu prin intermediul a diferite oportunități de studii on-line. E-learning pentru formarea adulților devine în mod special populară în cadrul instituțiilor formale de învățământ. Sunt create programe speciale de promovare a participării la FPI și la formarea adulților.

În **Germania**: IKBB a stabilit zece linii directoare privind reforma învățământului profesional. Obiectivul declarat al IKBB a fost identificarea principalelor provocări în fața inovării în sistemul german de educație și formare profesională și identificarea opțiunilor concrete de îmbunătățire a structurilor educației și formării profesionale.

În **Ungaria**: Orientarea în carieră și EFP este realizată prin intermediul școlilor profesionale, iar pentru grupurile dezavantajate, centrele regionale de formare ale Agenției Naționale de Ocupare a Forței de Muncă.

În **Lituania**: Prevederile Strategiei Naționale pentru Educație 2003-2012 definesc obiectivele de dezvoltare pentru educație, mijloacele de atingere a acestor obiective și stabilesc rezultatele cantitative și calitative cheie care urmează a fi utilizate ca bază de dezvoltare pentru educație și evaluare în perspectiva anilor 2003-2012. Prevederile sunt armonizate cu alte reforme structurale implementate în țară și cu prioritățile generale ale politicilor educaționale din UE.

În **România**: Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului este implicat în asigurarea de FPI și FPC gratuită la diferite niveluri educaționale. Există mecanisme care presupun oferirea de forme alternative de pregătire precum învățământul la distanță și sprijinirea structurilor de parteneriat la nivel regional și local în vederea asigurării relevanței formării profesionale (dintr-o abordare cantitativă și calitativă). Relevanța programelor de tip “a doua șansă”, întreprinse de către instituții publice și organizații non-guvernamentale care oferă curricule alternative pentru copiii, tinerii și adulții care au abandonat prematur școala sau se află în situații de risc, trebuie reamintită în acest context.

În **Spania**: Comitetul Național Școlar (NSC) își asumă un rol central în existența schemelor de promovare a îmbunătățirii accesului la EFP. Legea organică privind Educația (2006) reglementează nivelurile de învățământ pre-universitar și universitar și înlocuiește legile anterioare ale educației cu scopul de a promova învățarea pe tot parcursul vieții, în vederea reducerii substanțiale a numărului de tineri care abandonează sistemul înainte de a obține o calificare minimală. Cele mai recente evoluții strategice asociate: oferirea unei formări mai intense lucrătorilor, dezvoltarea unui nou sistem național de calificări și formare profesională, îmbunătățirea Programului Național de Reformă 2005 în ceea ce privește îmbunătățirea educației și formării profesionale.

Capitolul 3

Asigurarea calității în educație și formare profesională în România

Problematica privind asigurarea calității în educație și formare profesională, ca subiect de politici educaționale a apărut în ultimii ani, în contextul îndeplinirii condițiilor obligatorii pentru integrarea în uniunea europeană. Primele inițiative românești în domeniul asigurării calității s-au referit la învățământul superior și la educația și formarea profesională și au avut ca punct de plecare necesitatea aplicării principiilor și recomandărilor din cadrul „procesului Bologna” și, respectiv, ale „procesului Copenhaga”.

În 2005 a fost adoptată **Legea asigurării calității educației** (prin Ordonanța de Urgență Nr. 75/12 iulie 2005, la rândul ei aprobată prin Legea Nr. 87/2006). Legea definește principalele concepte legate de calitatea educației, statuează o metodologie privind asigurarea internă și externă a calității și, lucru foarte important, stabilește responsabilitățile în asigurarea calității prin înființarea a două agenții naționale responsabile, una pentru învățământul superior ARACIS și cealaltă pentru învățământul preuniversitar ARACIP, care se ocupă și cu autorizarea și acreditarea instituțiilor de învățământ la nivelul respectiv. De asemenea, sunt constituite, prin efectul legii, structuri responsabile cu asigurarea calității și la nivelul instituțiilor de învățământ. Este de remarcat faptul că respectiva structură de la nivelul instituției de învățământ – Comisia pentru evaluarea și asigurarea calității – este singura stabilită prin lege, la acest nivel (cu excepția structurilor de conducere, stabilite pe baza Legii învățământului).

Legea asigurării calității educației stabilește domeniile și criteriile în care vor exista sisteme de calitate (standarde, proceduri etc.):

A. Capacitatea instituțională, definită prin următoarele criterii:

- a) structurile instituționale, administrative și manageriale;
- b) baza materială;
- c) resursele umane.

B. Eficacitatea educațională, concretizată prin următoarele criterii:

- a) conținutul programelor de studiu;
- b) rezultatele învățării;
- c) activitatea de cercetare științifică sau metodică, după caz;
- d) activitatea financiară a organizației.

C. Managementul calității, care se concretizează prin următoarele criterii:

- a) strategii și proceduri pentru asigurarea calității;
- b) proceduri privind inițierea, monitorizarea și revizuirea periodică a programelor și activităților desfășurate;

- c) proceduri obiective și transparente de evaluare a rezultatelor învățării;
- d) proceduri de evaluare periodică a calității corpului profesoral;
- e) accesibilitatea resurselor adecvate învățării;
- f) baza de date actualizată sistematic, referitoare la asigurarea internă a calității;
- g) transparența informațiilor de interes public cu privire la programele de studii și, după caz, certificatele, diplomele și calificările oferite;
- h) funcționalitatea structurilor de asigurare a calității educației, conform legii.

Aceste domenii și criterii sunt comune sistemului național de învățământ – deci sunt valabile atât în învățământul superior, cât și în cel preuniversitar, atât în învățământul public, cât și în cel privat.

Reglementările au în vedere să nu restricționeze inițiativa și să lase cât mai multă libertate unităților de învățământ în vederea adaptării instrumentelor concepute și folosite (regulamente și alte proceduri, instrumente de analiză și evaluare etc.) la nivelul și tipul de învățământ, precum și la caracteristicile și condițiile concrete în care funcționează fiecare instituție.

Pentru a sprijini școlile și inspectoratele școlare în implementarea proceselor de autoevaluare și de inspecție de monitorizare externă a calității în învățământul profesional și tehnic, Centrul Național de Dezvoltare a Învățământului Profesional și Tehnic a elaborat 2 instrumente:

- Manualul de autoevaluare;
- Manualul de inspecție.

Aceste manuale au fost dezvoltate pe baza Ghidului European de Autoevaluare a furnizorilor de formare profesională.

Cele două manuale au fost pilotate în perioada 2003-2006 în 122 de unități de învățământ profesional și tehnic asistate prin programele Phare TVET și pe baza feedback-ului obținut de la unitățile de ÎPT și de la inspectoratele școlare precum și a evoluțiilor la nivel de sistem, în 2008 au fost realizate edițiile revizuite ale celor două manuale - manualul de autoevaluare a calității pentru unitățile de învățământ profesional și tehnic și manualul de inspecție, pentru monitorizarea externă a calității în învățământul profesional și tehnic. Instrumentele revizuite au fost aprobate prin Ordin de Ministru (Ordinul nr. 6308/2008 privind aprobarea instrumentelor de asigurare a calității în unitățile de ÎPT, care a înlocuit Ordinul nr. 4889/2006)

4.1. Învățământul preuniversitar³

4.1.1. Legislația calității în învățământul preuniversitar general

Legea calității educație, probată prin Ordonanța de Urgență Nr. 75/12 iulie 2005, la rândul ei aprobată prin Legea Nr. 87/2006 definește un sistem de calitate comprehensiv,

³ Acest capitol reprezintă preluarea și adaptarea unor părți din studiul „Analiza sistemului actual de asigurare a calității în formarea profesională sub aspecte de ordin legislative, administrativ și operațional. Studiul 2 Nivelul furnizorilor de educație și formare profesională inițială” realizat în cadrul proiectului „Asigurarea calității în sistemul de formare profesională continuă în România – CALISIS” co-finanțat din FSE prin POSDRU

reglementând următoarele aspecte: conceptele generale legale de asigurarea și evaluarea calității, metodologia asigurării calității educației, asigurarea internă a calității, evaluarea externă a calității educației și acreditarea organizațiilor furnizoare de educație și a programelor de studiu. În cele ce urmează vom analiza, pe scurt, conținutul acestor capitole – cu specificarea impactului la nivelul învățământului preuniversitar.

Conceptele generale legale de asigurarea și evaluarea calității sunt definite în capitolul de dispoziții generale și în capitolul II. Ca o remarcă generală, majoritatea definițiilor sunt compatibile (dar nu identice !) cu cele din alte sisteme de calitate (inclusiv cele definite prin sistemul de standarde ISO din „familia 9000”).

Astfel, de exemplu, „calitatea educației” este definită drept „ansamblul de caracteristici ale unui program de studiu și ale furnizorului acestuia, prin care sunt îndeplinite așteptările beneficiarilor, precum și standardele de calitate” – definiție concordantă cu cele în uz, inclusiv din sistemul ISO – existând atât dimensiunea „obiectivă” a definiției (îndeplinirea cerințelor stabilite prin standarde) cât și cea subiectivă (îndeplinirea și chiar depășirea așteptărilor beneficiarilor, satisfacția beneficiarului etc.).

Există și alte concepte definite în moduri similare, dar există și definiții destul de depărtate de accepțiunile curente și, mai ales, actuale. Astfel, în lege, calificarea este definită drept „rezultatul învățării obținut prin parcurgerea și finalizarea unui program de studii profesionale sau universitare”, în mod restrictiv față de definițiile oficiale, care circulă la nivel european. De exemplu, în Anexa 1 la *Recomandarea Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2008 privind stabilirea Cadrului european al calificărilor pentru învățarea de-a lungul vieții*, din 2008, calificarea este definită drept „un rezultat formal al unui proces de evaluare și de validare, care este obținut atunci când un organism competent stabilește că o persoană a obținut rezultate ca urmare a învățării la anumite standarde” – deci, în accepțiunea agreată la nivel european, conceptul nu se aplică doar la formarea profesională sau la cea universitară, el fiind aplicabil la validarea tuturor rezultatelor învățării, inclusiv la cele obținute pe cale nonformală sau informală.

Cel mai important conținut al capitolului din lege referitor la metodologia asigurării calității educației este setul de domenii și criterii care trebuie avute în vedere în asigurarea și evaluarea calității (menționate mai sus). Evident, aceste domenii și criterii vor fi subiectul construirii sistemelor de calitate (deci pentru care vor exista standarde, instrumente și proceduri). Aceste domenii și criterii sunt comune sistemului național de învățământ – deci sunt valabile atât în învățământul superior, cât și în cel preuniversitar, atât în învățământul public, cât și în cel privat.

Conținutul major al capitolului denumit „Asigurarea internă a calității” se referă la modul de înființare, structura și atribuțiile structurii responsabile cu evaluarea internă a calității, anume Comisia pentru evaluarea și asigurarea calității. Această comisie, care trebuie înființată la nivelul fiecărui furnizor de educație, are un rol preponderent de coordonare și raportare, întrucât toate deciziile privind calitatea sunt luate la nivelul conducerii furnizorului de educație. Aceste prevederi sunt concordante cu majoritatea modelelor de calitate existente (inclusiv ISO sau modelele „de excelență”), care presupun existența unui management specific al calității și a unor persoane sau structuri dedicate.

„Evaluarea externă a calității” este capitolul cu ponderea cea mai mare în „economia” Legii calității educației și se referă, cu precădere la modul de organizare și funcționare a celor două agenții înființate la nivel național (și care vor fi analizate în paragraful următor),

ARACIS și ARACIP. Din perspectivă legislativă, este demnă de semnalat importanța acordată ARACIP: instituție publică, de interes național, cu personalitate juridică și cu buget propriu de venituri și cheltuieli – chiar dacă, formal, se află în subordinea Ministerului Educației. Tot în acest capitol este reglementat rolul Ministerului Educației și al inspectoratelor școlare: Ministerul Educației, prin structurile sale, este responsabil de controlul și implementarea măsurilor de asigurare și îmbunătățire a calității recomandate de ARACIP iar inspectoratele școlare și direcțiile de resort din Ministerul Educației exercită controlul și monitorizarea calității în învățământul preuniversitar (acestea din urmă, împreună cu ARACIP).

Pentru învățământul preuniversitar, înființarea ARACIP a introdus în evaluarea instituțională echitate (între școlile publice și cele private, între diferitele niveluri și forme de învățământ) rigoare (induse prin evaluarea bazată exclusiv pe standarde), transparentă (prin utilizarea unor standarde și metodologii publice, atât la evaluarea internă cât și la cea externă) și obiectivitate (întrucât funcționarea ARACIP este reglementată separat de funcționarea generală a sistemului, iar evaluările realizate nu se supun altor constrângeri în afara celor legale).

Putem menționa, aici, că România este printre puținele țări membre ale Uniunii Europene, care și-a definit un sistem de calitate pentru învățământul preuniversitar general, fapt dovedit de interesul cu care a fost întâmpinat sistemul nostru legislativ (lege, standarde, metodologii) dar și practica evaluării, de către partenerii ARACIP în diferite proiecte internaționale.

Accreditarea organizațiilor furnizoare de educație și a programelor de studiu este al doilea capitol, ca pondere, în economia Legii calității educației.

Legea prevede că „orice persoană juridică, publică sau privată, interesată în furnizarea de educație se supune procesului de evaluare și acreditare, în condițiile legii” și că „desfășurarea de activități de învățământ preuniversitar și universitar, precum și eliberarea actelor de studii, în alte condiții decât cele prevăzute prin prezenta ordonanță de urgență atrag răspunderea civilă, contravențională sau penală, după caz”. De aici putem trage concluzia că, prin forța deosebită a normelor privind acreditarea, Legea acordă o foarte mare importanță acestei proceduri.

Acest lucru este confirmat și prin conținutul normelor respective. În primul rând, în mod explicit, evaluarea pentru acreditare este privilegiul exclusiv al celor două agenții publice, ARACIP și ARACIS. În al doilea rând, neîndeplinirea standardelor specifice, demonstrată în timpul evaluării periodice, poate duce la desființarea furnizorului respectiv de educație.

Accreditarea furnizorilor de educație se realizează în două etape: autorizarea de funcționare provizorie (care acordă dreptul de a desfășura procesul de învățământ și de a organiza admiterea la studii) și acreditarea (care acordă și dreptul de a emite diplome, certificate și alte acte de studii recunoscute, în urma organizării, examenelor de absolvire stabilite de lege).

Fiecare etapă se realizează pe baza unor standarde diferite:

- Având în vedere că autorizarea provizorie se acordă înainte de înființarea unei unități școlare (sau nivel de învățământ, specializare, calificare etc.), standardele de autorizare provizorie atestă capacitatea furnizorului de educație de a iniția serviciile educaționale

și de a oferi programe de studiu – deci sunt concentrate (într-o viziune sistemică) pe intrări.

- Standardele de acreditare atestă capacitatea completă de funcționare, într-o viziune sistemică: intrări, procese, ieșiri – rezultate, inclusiv managementul calității.

Legea descrie pe larg și procedura de acreditare, cu cele două etape, stabilind și modul de certificare a autorizării, respectiv acreditării. Menționăm, mai jos, câteva elemente care ni se par semnificative:

- Punctele de plecare pentru evaluarea externă în vederea autorizării și acreditării sunt cererea furnizorului de educație și autoevaluarea (numită în lege „evaluare internă”, prin contrast cu „evaluarea externă”, făcută, în acest caz, de ARACIP).
- Raportul de evaluare internă este analizat de către experții ARACIP și, dacă este cazul, se solicită completarea lui.
- Se numește o comisie de experți în evaluare și acreditare, care, în urma unei vizite de evaluare la fața locului, în care se verifică îndeplinirea standardelor (pe domeniile și criteriile stabilite de lege), întocmește un raport de evaluare externă.
- Raportul este validat la nivelul ARACIP și făcut public.
- ARACIP propune Ministerului Educației acordarea autorizației provizorii, a acreditării sau, după caz, neacordarea autorizației provizorii sau a acreditării.
- Ministerul Educației acordă, pe baza avizului ARACIP, autorizația provizoriei, acreditarea sau, după caz, stabilește neacordarea autorizației provizorii sau a acreditării prin ordin de Ministru.

Acreditarea este urmată, la fiecare 5 ani, de evaluări externe periodice, realizate de către ARACIP sau de o altă agenție autohtonă ori internațională, pe bază de contract. Dacă în urma acestei evaluări periodice, se constată neîndeplinirea standardelor, unitatea școlară intră într-o procedură de desființare care mai cuprinde alte două vizite și rapoarte de evaluare externă, după un an, respectiv, la maximum trei ani de la primul raport negativ. Dacă toate aceste rapoarte sunt negative (adică se constată neîndeplinirea standardelor), instituția școlară se desființează.

Este momentul, acum, să subliniem o opțiune de politică educațională a legiuitorului: includerea acreditării ca parte a sistemului de calitate. În cazul instituțiilor de educație, legea este foarte explicită: „acreditarea organizațiilor furnizoare de educație și a programelor lor de studiu și este parte a asigurării calității”; „acreditarea este acea modalitate de asigurare a calității prin care se certifică respectarea standardelor pentru funcționarea organizațiilor furnizoare de educație și a programelor lor de studii (art. 4 din OUG 75/2005). Ce putem deduce de aici, coroborând aceste prevederi cu altele din cuprinsul legii:

- acreditarea este primul pas în construirea unui sistem de calitate – standardele de referință (de calitate propriu-zise) și evaluarea pe baza acestor standarde fiind aplicabile numai după obținerea acreditării;
- standardele de acreditare reprezintă referențialul pentru nivelul minim acceptabil de calitate pentru un furnizor de educație; deci, o unitate școlară care respectă numai aceste prevederi nu poate oferi servicii educaționale decât la un nivel „satisfăcător”.

După înființare, ARACIP a purces la completarea cadrului legislativ pentru asigurarea și evaluarea calității la nivelul învățământului preuniversitar.

Activitatea ARACIP s-a derulat în mai multe etape. Motivația principală a acestei etapizări a

fost tocmai noutatea domeniului și lipsa precedentelor (cu excepția instrumentelor elaborate și pilotate la nivelul învățământului profesional și tehnic). Ca atare, s-a considerat necesară o dezbatere publică prelungită a fiecărui document și a fiecărei etape de implementare a sistemului de calitate. Principalele momente ale elaborării sistemului național de management și de asigurare a calității au fost⁴:

- Adoptarea Declarației de principii (în noiembrie 2005). – Având în vedere că din legea calității educației lipsește tocmai partea de principii, această declarație constituie primul document programatic adoptat. Inspirat din principiile calității enunțate în sisteme recunoscute (de exemplu cel propus de ISO sau de EFQM), documentul a propus sistemului școlar o serie de principii ale asigurării calității (pe care le prezentăm în Anexa VI.
- Elaborarea (la începutul lui 2006), Reperelor conceptuale și metodologice privind sistemul național de management și de asigurare a calității educației, prin care se adâncesc și se explicitează definițiile principalelor concepte asociate managementului și asigurării calității și se prefigurează structura și forma standardelor și a metodologiilor asociate.
- Elaborarea și aprobarea, în mai multe etape, a Standardelor naționale de autorizare și acreditare și a Metodologiei de evaluare asociate. Prima formă a fost adoptată în aprilie 2006 și pilotată până în septembrie, iar forma finală a fost adoptată în ianuarie 2007⁵. Concomitent, au fost definitive și instrumentele de evaluare.
- Paralel, a fost reglementată activitatea evaluatorilor externi⁶ și a fost inaugurat (în ianuarie 2007) Registrul propriu al ARACIP al experților în evaluare și acreditare.
- Elaborarea (la sfârșitul lui 2006) a Strategiei ARACIP până în 2010.
- Diseminarea unor materiale informative privind legislația calității – ghiduri, pliante și afișe – care au ajuns în fiecare unitate școlară.
- Stabilirea și aprobarea tarifelor de evaluare externă – prin Hotărâre de Guvern⁷
- Inițierea procedurilor de evaluare în vederea autorizării și acreditării, începând cu mai 2006 – pentru învățământul privat –, și ianuarie 2007 – pentru învățământul public.
- Elaborarea, dezbaterea publică și adoptarea standardelor de referință (de calitate propriu-zise) – care au fost dezbătute public în mai multe etape, fiind aprobate prin Hotărâre de Guvern în noiembrie 2008⁸.
- Compatibilizarea sistemului de calitate promovat pentru FPI (vezi mai jos).

În cele ce urmează, vom analiza, pe scurt, principalele acte normative și implicațiile lor în privința sistemelor de calitate construite la nivel de furnizor.

⁴ Toate documentele menționate se găsesc pe site-ul ARACIP – <http://aracip.edu.ro>. Toate aceste documente au fost supuse dezbaterii publice prin întâlniri, mese rotunde, intervenții în mass-media etc.

⁵ HG 21/2007 privind aprobarea Standardelor de autorizare și a Standardelor de acreditare / evaluare periodică și HG 22/2007 privind aprobarea Metodologiei de evaluare instituțională în vederea autorizării, acreditării și evaluării periodice.

⁶ Ordin nr. 5337/11.10.2006 privind aprobarea Codului de etică profesională al experților în evaluare și acreditare ai ARACIP și Ordin nr. 5338/11.10.2006 privind aprobarea Metodologiei privind criteriile de selecție și de formare a experților înscriși în Registrul ARACIP.

⁷ HG nr. 320 privind aprobarea tarifelor de autorizare, acreditare și evaluare periodică a unităților de învățământ preuniversitar - modificată prin HG nr. 712/2009

⁸ HG 1534 / 2008 privind aprobarea Standardelor de referință și a indicatorilor de performanță pentru evaluarea și asigurarea calității în învățământul preuniversitar

În primul rând, conducerea ARACIP a considerat necesară separarea standardelor „de funcționare“ (de autorizare și de acreditare) de cele „de calitate“ dintr-un motiv evident: în timp ce funcționarea (care face obiectul standardelor de acreditare) este reglementată printr-o serie de acte normative preexistente (începând cu *Legea învățământului*), în privința calității – și a „standardelor de referință” asociate nu există nici concept unitar și nici proceduri comune. Ca atare, este nevoie de mai mult timp pentru familiarizarea sistemului de învățământ cu noul concept al calității precum și cu procedurile specifice.

Totodată, presiunile cele mai mari venite din partea sistemului de învățământ erau pentru autorizarea unor noi unități școlare, niveluri, calificări sau specializări (mai ales din partea învățământului public) sau pentru acreditare (mai ales din mediul privat. De aceea, pe baza principiilor și a reperelor conceptuale și metodologice asumate, până la începutul anului 2007 au fost adoptate standardele de autorizare și de acreditare, cu metodologia aferentă, și a fost inaugurat Registrul propriu al ARACIP al experților în evaluare și acreditare - pentru a putea începe efectiv procesul de autorizare și acreditare.

Standardele de autorizare și acreditare cuprind dezvoltări ale domeniilor și criteriilor stabilite în *Legea calității educației*, pe următoarea structură (comună pentru toate cele trei niveluri de standarde):

- Domeniile și criteriile prevăzute în art. 10 din *Lege*.
- Subdomeniile corespunzătoare domeniilor și criteriilor respective.
- Un număr (variabil) de indicatori pentru fiecare domeniu, criteriu și subdomeniu prevăzut de lege.
- Un număr (variabil, și el) de descriptori care să arate, pentru fiecare indicator:
 - „regula” care trebuie respectată sau „rezultatul” care trebuie obținut - pentru standardele de funcționare (de autorizare, de acreditare / de evaluare periodică).
 - „cerințele” care indică nivelul optimal de realizare – pentru standardele de calitate (de referință).

Descriptorii din cadrul standardelor au fost diferențiați pe cele trei niveluri: autorizare (care atestă existența unor resurse, facilități și structuri instituționale, dovedită în special cu documente), acreditare (care atestă existența și funcționarea la nivelul minim acceptabil, a respectivelor resurse, facilități și structuri instituționale structuri cu rezultatele stabilite prin lege – inclusiv documentele obligatorii care trebuie întocmite) și de referință (care indică nivelul optim de funcționare, conform bunelor practici naționale și internaționale. Ca urmare, există diferențe de formulare a descriptorilor specifici:

- Pentru standardele de autorizare și acreditare, elaborate pornind de la prevederile legale, formularea descriptorilor este indicativă, în sistem binar, permițând doar două răspunsuri - „da” (îndeplinirea) sau „nu” (neîndeplinirea) unei cerințe foarte clar exprimate în termeni de existență sau funcționare. Ca atare, și numărul descriptorilor este mare, tocmai pentru a permite o astfel de judecată (respectiv 64, 14, 15 pentru cele trei domenii, la autorizare, și respectiv 99, 46, 30 pentru cele trei domenii, la acreditare). După cum se poate observa, ponderea evaluării Domeniului A, Capacitate instituțională, este considerabilă – peste 75% la autorizare și aproape 60% la acreditare.
- Pentru standardele de referință, elaborate pornind de la bunele practici, formularea este descriptivă, permițând furnizorului de educație o adaptare a cerinței la situația concretă (nivelul și tipul de școală, condițiile de funcționare, mediul în care funcționează etc.). Ca atare, și numărul descriptorilor este mai mic (28, 37 și 36 pentru cele trei domenii stabilite de *Lege*) iar ponderea domeniului A (care se referă cu precădere la precondiții,

la factorii de intrare) este considerabil redusă – la sub 30% - accentul fiind pus pe eficacitatea educațională (deci, pe rezultate) și pe managementul calității. Considerăm normal ca, după acreditare, accentul în evaluarea periodică a școlii să fie pus pe cele două domenii menționate – conform aceluiași bune practici naționale și internaționale.

Experiența evaluărilor externe făcute până în prezent pentru autorizare și acreditare (vezi, mai jos, sinteza rezultatelor acestor evaluări) arată că o astfel de abordare este adecvată, neexistând, la cele peste 1500 de unități școlare evaluate, decât un număr foarte mic de contestații: rezultatele evaluării bazate pe standardele în uz au fost clare, transparente și acceptate la nivelul furnizorilor de educație. Din totalul de 90 ordine de neacordare a autorizației provizorii sau a acreditării, sau de ridicare a autorizației provizorii (în urma controalelor efectuate), 8 au fost contestate, numai una dintre contestații neajungând în instanță.

În cadrul legislației specifice mai menționăm două ordine de ministru, deja menționate, referitoare la selecția, formarea și utilizarea colaboratorilor externi, experți în evaluare și acreditare. Intenția generală este a fost de profesionalizare a evaluatorilor, știut fiind că reglementarea modalităților de selecție, formare și exercitare a activității sunt parte a profesionismului – așa cum este el definit pentru profesiunile reglementate. În plus, această inițiativă a avut ca scop crearea unei culturi unitare a calității și a evaluării externe a calității, având în vedere faptul că evaluatorii externi sunt interfața dintre ARACIP și unitățile școlare.

Astfel, a fost instituită obligativitatea formării colaboratorilor externi pe baza unui curriculum aprobat (și a parcurgerii cu succes a programului de formare), înainte de includerea acestora în Registrul ARACIP. În plus, programul de formare cuprinde o componentă practică însemnată – anume evaluare a trei unități școlare, pe fiecare din cele trei domenii stabilite de lege, cu elaborarea rapoartelor corespunzătoare, sub îndrumarea unui evaluator experimentat, deja înscris în Registru.

În sfârșit, un alt element legislativ semnificativ îl reprezintă Ordinul de Ministru care reglementează activitatea unităților școlare care funcționează conform reglementărilor din alte sisteme de învățământ, precum și statutul documentelor școlare emise de acestea⁹. Scopul acestui ordin, elaborat în comun cu Centrul de Recunoaștere și Echivalare a Diplomelor, este de a proteja interesele cetățenilor români care urmează astfel de școli (britanice, franceze, germane, libaneze etc.), ferindu-i de situația în care actul emis de o astfel de școală nu este recunoscut în țara reprezentată de școala respectivă.

Pe parcursul activității ARACIP a mai fost rezolvată o problemă, care ținea parțial și de legislație, anume compatibilizarea sistemului național de management al calității, așa cum a fost prefigurată prin *Legea calității educației* și dezvoltările ulterioare, pe de o parte, și sistemul de calitate dezvoltat pentru învățământul profesional și tehnic (FPI), pe baza

⁹ Ordin nr. 3565/27.03.2008 privind aprobarea Procedurilor de înscriere a organizațiilor furnizoare de educație, care organizează și desfășoară pe teritoriul României activități de învățământ corespunzătoare unui sistem educațional din altă țară, în Registrul special al organizațiilor furnizoare de educație care organizează și desfășoară pe teritoriul României activități de învățământ corespunzătoare unui sistem educațional din altă țară și de recunoaștere a studiilor efectuate de elevii școlarizați în cadrul acestor unități de învățământ

CQAF și a *Ghidului european de autoevaluare*, pe de altă parte¹⁰. Este evident că nu se poate renunța la niciunul dintre cele două sisteme: Legea calității este un act normativ care trebuie respectat, iar inițiativele europene, chiar dacă au fost promovate prin Recomandări, vor contura sistemul de calitate pentru tot ce înseamnă formare profesională. Ca atare, a devenit presantă compatibilizarea lor - finalizată în 2008 printr-o serie de acte normative – Note comune, și un Ordin de Ministru¹¹:

- autorizarea și acreditarea tuturor instituțiilor de învățământ preuniversitar (inclusiv cele aparținând FPI) se face pe baza standardelor naționale – dar cu o implicare mai puternică a părților interesate (prin Comitetele locale de dezvoltare – CLDPS);
- vor fi acceptate toate tipurile de document de planificare strategică în uz (Plan de acțiune a școlii – PAS; Proiect de dezvoltare instituțională – PDI; Plan de dezvoltare școlară – PDS);
- cele două seturi de instrumente au fost compatibilizate prin tabele de corelare – care au fost cuprinse în forma revizuită a instrumentelor specifice FPI;
- raportul anual de evaluare internă va avea formatul stabilit pe plan național pentru toate unitățile școlare; dar, pentru unitățile din cadrul FPI, dovezile atingerii unui anumit nivel de calitate vor fi furnizate conform instrumentelor și procedurilor specificate în instrumentele proprii.

Cele două instituții interesate (CNDIPT și ARACIP) au continuat cooperarea și la nivel procedural, în vederea asigurării unui cadru unitar, clar, și cât mai simplu pentru procedurile aferente ciclului asigurării calității („cercul lui Deming“ prezentat mai sus). Aceasta cooperare s-a realizat, cu precădere, în cadrul GNAC (care este Punctul Național de referință al ENQA-VET în România).

În orice caz, ideea comună este de a lăsa cât mai multă libertate unităților școlare, pentru a asigura o adaptare a instrumentelor concepute și folosite (regulamente și alte proceduri, instrumente de analiză și evaluare etc.) la nivelul și tipul de învățământ, precum și la caracteristicile și condițiile concrete în care funcționează fiecare unitate școlară.

4.1.2. Instituțiile calității în învățământul preuniversitar general

În acest paragraf vom aborda aspectele instituționale atât la nivel de sistem, cât și de furnizor de educație.

La nivel de sistem, în conformitate cu prevederile OUG 75 / 2005 este înființată ARACIP, „instituție publică, de interes național, în subordinea Ministerului Educației și Cercetării, cu personalitate juridică și cu buget propriu de venituri și cheltuieli”.

ARACIP, dispune, conform prevederilor legii și ale Hotărârii de Guvern care îi reglementează funcționarea¹², de un aparat propriu de experți, dar și de colaboratori externi, din țară sau din străinătate, angajați pe bază de contract, experți în domeniul de activitate al agenției, înscriși în registrul propriu al experților în evaluare și acreditare.

¹⁰ Deja prezentate. Vezi și Ordin nr. 4889/2006 privind generalizarea instrumentelor de asigurare a calității în IPT înlocuit cu Ordinul nr. 6308/2008.

¹¹ Ordinul nr. 6308/2008 privind aprobarea instrumentelor de asigurare a calității în unitățile de învățământ profesional și tehnic, care înlocuiește Ordin nr. 4889/2006 privind generalizarea instrumentelor de asigurare a calității în IPT.

¹² HG.1.258/2005 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare al Agenției Române de Asigurare a Calității în Învățământul Preuniversitar (ARACIP)

Numărul experților proprii, din motive ce țin de criza economică a fost redus circa 12, iar cel al colaboratorilor externi a crescut, până în prezent, la peste 700.

Conducerea ARACIP este asigurată de Președinte, Vice-Președinte, Biroul Executiv, Consiliul ARACIP, la care se adaugă cele două departamente prevăzute de lege (de evaluare a calității și de acreditare) cu atribuții specifice – asigurându-se, în acest fel și mecanisme interne de asigurare a calității deciziilor luate. La acestea se adaugă compartimente și servicii (economic și administrativ, resurse umane, juridic, audit intern, comunicare și relații cu publicul) – numărul maxim de posturi normate fiind de 50¹³.

Principalele atribuții ale ARACIP sunt, conform legii:

- Elaborarea și actualizarea standardelor (de autorizare, acreditare și de referință), indicatorii de performanță, metodologia de evaluare instituțională și de acreditare pentru învățământul preuniversitar. Standardele și metodologia sunt aprobate prin Hotărâre de Guvern. De asemenea, ARACIP elaborează manuale de evaluare internă a calității, ghiduri de bune practici și alte instrumente specifice domeniului
- Realizarea activității de evaluare și acreditare a furnizorilor de educație din învățământul preuniversitar (conform prevederilor legale, inclusiv pentru organizațiile care oferă programe de formare profesională) și propune Ministerului Educației înființarea și acreditarea instituțiilor de învățământ preuniversitar, pentru fiecare nivel de învățământ, program de studii și calificare profesională. Înființarea și acreditarea se fac prin ordin de ministru. Toate rezultatele evaluării sunt publice.
- Realizarea, la solicitarea ministrului educației, a evaluării calității educației din învățământul preuniversitar (la nivel de sistem). ARACIP elaborează periodic, cel puțin la fiecare 4 ani, analize de sistem asupra calității învățământului preuniversitar din România și publică un raport anual cu privire la propria activitate.
- Realizarea activității de monitorizare și control al calității, împreună cu inspectoratele școlare și direcțiile de resort din Ministerul Educației.
- Efectuarea, cel puțin o dată la 3 – 5 ani, a evaluării organizațiilor furnizoare de educație acreditate.
- Coordonarea activității experților în evaluare și acreditare – inclusiv elaborarea Codului de etică profesională a acestora.
- Elaborarea de recomandări de îmbunătățire a calității învățământului preuniversitar – de care Ministerul Educației trebuie să țină seama, Ministerul Educației, prin structurile sale, fiind responsabil de controlul și implementarea măsurilor de asigurare și îmbunătățire a calității recomandate de ARACIP.

Finanțarea ARACIP se face din venituri proprii, cu precădere din tarifele percepute pentru activitatea de evaluare externă (inclusiv în vederea autorizării și acreditării), dar și din alte surse legale.

Alte instituții implicate în managementul calității sunt inspectoratele școlare și direcțiile de resort din Ministerul Educației și Cercetării, cu rol în controlul calității.

La nivelul fiecărui furnizor de educație, a fost înființată, conform legii, Comisia de Evaluare și Asigurare a Calității (CEAC). Principalele atribuții ale CEAC, stabilite prin lege sune referă la parcurgerea, la nivelul furnizorului de educație, a „ciclului calității”:

- coordonarea aplicării procedurilor și activităților de evaluare și asigurare a calității;

¹³ V. Anexa IV.4. Organigrama ARACIP

- elaborarea anuală a unui raport de evaluare internă privind calitatea educației în organizația respectivă – adus la cunoștință tuturor beneficiarilor prin afișare sau publicare;
- formularea propunerilor de îmbunătățire a calității educației.

În cadrul CEAC este asigurată reprezentarea tuturor actorilor esențiali de la nivel pre-universitar: cadrele didactice, organizațiile sindicale reprezentative, părinții, elevii, autoritățile publice locale, minoritățile naționale. Subliniem faptul că CEAC este singura stabilită prin lege, la nivelul unității școlare (cu excepția structurilor de conducere, care sunt stabilite prin Legea învățământului).

Întreaga activitate de proiectare, implementare, evaluare internă și îmbunătățire a calității este coordonată de conducerea organizației furnizoare de educație, care trebuie să aprobe, în mod formal, toate documentele și inițiativele CEAC. Ca urmare, rolul CEAC este, cu precădere, unul de concepție, coordonare și raportare, și nu unul decizional.

4.1.3. Mecanisme de asigurare a calității în învățământul preuniversitar general

Mecanismele de asigurare a au fost dezvoltate în mod progresiv, pe baza OUG 75 / 2005 și a standardelor (de autorizare provizorie, de acreditare, respectiv de referință) aprobate prin hotărâri de guvern.

Odată cu HG 21 / 2007, prin care au fost aprobate standardele de autorizare și standardele de acreditare, la inițiativa ARACIP, a fost adoptată și o altă hotărâre de guvern (HG 22 / 2007), prin care se aprobă Metodologia de evaluare instituțională în vederea autorizării, acreditării și evaluării periodice.

Atât standardele cât și metodologia (aprobate prin cele două HG) au fost elaborate de grupuri de lucru, special constituite în acest sens și supuse unui lung proces de dezbatere publică. Propunerile, sugestiile și criticile venite din partea diferiților actori (fie direct, fie prin numeroasele mese rotunde și seminare organizate) au fost sintetizate, analizate și comentate public – prin afișarea pe site-ul propriu a răspunsului ARACIP la respectivele propuneri, critici și sugestii. Multe dintre ele au fost însușite – fapt demonstrat și de diferențele dintre documentele prezentate inițial în dezbaterea publică, și cele aprobate prin HG.

În cele ce urmează, vom analiza aspectele operaționale, atât la nivel de sistem cât și la nivel de furnizor.

La nivel de sistem, a fost reglementată **procedura de evaluare instituțională în vederea autorizării, acreditării și evaluării periodice**¹⁴. Presiunea sistemului (pentru autorizarea și acreditarea unor noi instituții de învățământ, niveluri și mai ale a unor noi specializări și calificări) a determinat concentrarea asupra acestor aspecte. Menționăm faptul că respectiva procedură poate fi folosită și pentru evaluarea externă a calității – care are ca referențial suplimentar standardele de referință.

¹⁴ HG 22/2007 privind aprobarea Metodologiei de evaluare instituțională în vederea autorizării, acreditării și evaluării periodice

Autorizația de funcționare provizorie trebuie obținută înainte de inițierea procesului de învățământ și se acordă începând cu anul școlar următor celui în care este făcută evaluarea. **Accreditarea** se poate solicita numai după încheierea unui ciclu de învățământ dar nu mai târziu de doi ani de la prima promoție a formei respective de învățământ. De exemplu, pentru ciclul primar, care este de 4 ani, acreditarea se poate cere după minimum patru ani dar nu mai mult de șase ani de la obținerea autorizației provizorii.

Autorizația provizorie dă dreptul furnizorului de educație să desfășure procesul de învățământ și de a organiza, după caz, admiterea la studii iar acreditarea și dreptul de a emite diplome, certificate și alte acte de studii recunoscute de Ministerul Educației și Cercetării și de a organiza, după caz, examen de absolvire.

Principalele etape ale procedurii de evaluare (în vederea autorizării, acreditării și evaluării periodice) sunt:

1. Organizația furnizoare de educație depune cererea de declanșare a evaluării și raportul (dosarul) de evaluare internă.
2. Experții din aparatul propriu al ARACIP expertizează raportul de evaluare internă și solicită, dacă este cazul, clarificări și completări din partea furnizorului de educație evaluat.
3. ARACIP declanșează procedurile de evaluare externă – stabilește componența comisiei de evaluare și data la care se va face evaluarea.
4. Comisia de experți verifică, prin vizită la fața locului, îndeplinirea standardelor de evaluare de către organizația respectivă și întocmește raportul de evaluare externă (raport general, bazat pe cele trei sub-rapoarte, corespunzătoare celor trei domenii stabilite de lege), care se înaintează, sub semnătură proprie, la ARACIP.
5. Experții ARACIP verifică raportul de evaluare externă întocmit de membrii comisiilor de experți și îl validează sau îl invalidează (dacă este cazul, atunci când informațiile prezentate nu sunt complete și bazate pe evidențe, deci rapoartele permit luarea unei decizii clare de acordare sau neacordare a autorizării provizorii sau acreditării).
6. Biroul executiv al ARACIP analizează și avizează rapoartele de evaluare externă.
7. Consiliul ARACIP analizează și aprobă rapoartele de evaluare externă și propune acordarea / neacordarea autorizației de funcționare provizorie, a acreditării, respectiv (în cazul evaluării periodice) de menținere a acreditării.
8. ARACIP înaintează Ministerului Educației propunerile de acordare / neacordare a autorizației de funcționare provizorie, respectiv a acreditării.
9. Ministrul Educației emite ordinul de acordare / neacordare a autorizației de funcționare provizorie sau a acreditării, respectiv (în cazul evaluării periodice) de menținere a acreditării.

Pentru **acordarea autorizației de funcționare provizorie**, documentele solicitate furnizorului de educație atestă capacitatea acestuia de a **iniția** programe de studii /educaționale). Principalele categorii de documente sunt:

- Documente proiective.
- Documente privind persoana juridică inițitoare.
- Documente privind spațiile de învățământ și baza materială (inclusiv regimul de deținere al acestora).
- Autorizațiile fără de care nicio instituție publică nu poate funcționa - autorizație sanitară de funcționare și avizul PSI.
- Documente privind curriculumul.

- Documente privind personalul didactic.
- Proiectul de regulament intern al unității de învățământ (dacă este vorba de o unitate școlară nouă).
- Schița sistemului de management al calității.

Pentru **acreditare**, fiecare categorie lista de documente solicitate se completează cu cele care atestă capacitatea furnizorului de a **funcționa** în limitele stabilite de cadrul legal și de a obține **rezultatele** stabilite de lege. Ca urmare, sunt solicitate dovezi privind:

- Realizarea, punerea în practică a documentelor programatice.
- Obținerea unui statut legal clar.
- Utilizarea bazei materiale și a echipamentelor.
- Respectarea normelor sanitare, de PSI, de igienă și securitate a muncii.
- Aplicarea curriculumului și obținerea rezultatelor școlare.
- Încadrarea cu personal și utilizarea resursei umane.
- Funcționarea curentă a unității școlare.
- Existența și funcționarea sistemului de management al calității (Domeniul C, „Managementul calității” din OUG 75 / 2005) – inclusiv nivelul satisfacției beneficiarilor de educație (în primul rând a elevilor și / sau a părinților).

La **evaluarea periodică**, în cadrul căreia se vor folosi și standardele de referință, se adaugă și documente care atestă:

- Centrarea activității furnizorului de educație pe beneficiar și pe rezultate.
- Progresul realizat în îndeplinirea standardelor, „valoarea adăugată” în ultimii 3-5 ani.
- Performanța pe fiecare indicator prin raportare la cele două categorii de standarde. Pentru fiecare indicator (din cei 43 prevăzuți în standarde), performanța poate fi:
 - „nesatisfăcătoare” – sub nivelul standardelor de acreditare;
 - „satisfăcătoare” - la nivelul standardelor de acreditare;
 - „bună” – dacă, în plus, sunt îndeplinite parțial și prevederile standardelor de referință.
 - „foarte bună”, dacă sunt îndeplinite complet și prevederile standardelor de referință.
 - „excelentă” – dacă sunt depășite prevederile standardelor de referință sau sunt demonstrate elemente de „valoare creată”¹⁵.
- Performanța sistemului de management al calității (aplicarea și revizuirea procedurilor, implicarea beneficiarilor etc.)

Prin **vizita la fața locului**, realizată de experții colaboratori externi, se verifică, pe de o parte, acele prevederi legale a căror respectare nu se poate proba numai cu documente (de exemplu, satisfacția beneficiarilor) și, pe de altă parte, concordanța între documente și situația reală.

În vederea întocmirii rapoartelor de evaluare externă, evaluatorii ARACIP folosesc instrumente standardizate: fișe de evaluare și formate de rapoarte – făcute publice pe site-ul instituției. Există astfel de instrumente pentru evaluarea în vederea obținerii

¹⁵ Pentru conceptele de “valoare adăugată” și “valoare creată” în educație, vezi CHENG, Y.,C. (2001).

autorizației provizorii de funcționare și a acreditării, cele pentru evaluarea periodică fiind în lucru¹⁶.

Instrumente elaborate sunt construite pe domeniile, criteriile, subdomeniile, indicatorii și descriptorii din standarde. Pentru fiecare descriptor, evaluatorul stabilește dacă este sau nu îndeplinit, pe baza consultării **surselor de informație** și a **recomandărilor metodologice** privind interpretarea dovezilor respective.

Cele mai importante surse de informație precum și recomandările metodologice sunt indicate în conținutul instrumentelor (fișelor) de evaluare și sunt asociate fiecărui descriptor.

Principalele surse de informație sunt:

- Documentele unității școlare.
- Observarea directă.
- Interviuurile – individuale sau colective – aplicate actorilor relevanți.
- Chestionarele aplicate actorilor relevanți.

Evaluarea în vedea acordării autorizației de funcționare provizorie și a acreditării durează, în medie, două zile – desigur, în funcție și de mărimea și complexitatea evaluării.

Pentru a se asigura unitatea și consistența evaluării externe, experții evaluatori externi beneficiază¹⁷ de o formare specializată, cu o durată totală de 89 de ore, din care 60 de ore pregătire centralizată – teoretică și practică - în condiții de simulare, 24 de ore de practică în condiții reale și 5 ore de evaluare (prezentarea portofoliilor și interviu). Formarea evaluatorilor cuprinde module dedicate:

- Evaluării procesului educațional.
- Evaluării proiectului de dezvoltare instituțională și a documentelor manageriale.
- Evaluării resurselor umane, fizice și financiare ale unității școlare.
- Sistemelor de calitate – în cadrul modulului fiind prezentate, sumar, sistemele ISO și EFQM.
- Evaluării de sistem – a statutului și rolului furnizorului de educație în cadrul sistemului național și local de învățământ..
- Self-management-ului

Asigurarea calității la nivel de furnizor de educație este coordonată de către CEAC, care are, conform legii, următoarele atribuții:

- coordonează aplicarea procedurilor și activităților de evaluare și asigurare a calității, aprobate de conducerea organizației furnizoare de educație, conform domeniilor și criteriilor;
- elaborează anual un raport de evaluare internă privind calitatea educației în organizația respectivă. Raportul este adus la cunoștință tuturor beneficiarilor prin afișare sau publicare;
- formulează propuneri de îmbunătățire a calității educației.

¹⁶ Reamintim faptul că, până în prezent, nicio unitate de învățământ preuniversitar nu a solicitat această evaluare periodică.

¹⁷ Conform *Ordin nr. 5338/11.10.2006 privind aprobarea Metodologiei privind criteriile de selecție și de formare a experților înscriși în Registrul ARACIP*

Reamintim, aici, faptul că nu CEAC ci conducerea instituției școlare este responsabilă de calitatea serviciilor educaționale oferite.

Asigurarea calității se bazează pe „cercul lui Deming”. Procesele interne de asigurare a calității sunt definite de lege (OUG 75 / 2005): planificarea și realizarea efectivă a rezultatelor așteptate ale învățării; monitorizarea rezultatelor; evaluarea internă a rezultatelor (autoevaluarea).

În fapt, la nivelul fiecărui furnizor de educație de nivel preuniversitar, înainte de inițierea oricăror proceduri de asigurare și de evaluare a calității, s-a procedat la:

- constituirea CEAC – prin decizii ale conducerii unității școlare;
- definirea, printr-un regulament propriu de funcționare, a cadrelor sale de operare (atribuții, drepturi și obligații, calendarul activităților etc.);
- analiza preliminară a situației unității școlare, în primul rând a documentelor care să ateste legalitatea înființării și a funcționării pentru fiecare nivel de învățământ și, după caz, filieră, profil și specializare oferită;
- elaborarea și aprobarea strategiei de evaluare internă a calității.

După care, sunt inițiate activitățile de asigurare, evaluare internă (autoevaluare) și îmbunătățire a calității, care cuprinde următorii pași:

- elaborarea planului operațional anual (derivat din strategia aprobată) cuprinzând proceduri și activități de evaluare și îmbunătățire a calității – aprobat de conducerea unității;
- realizarea activităților stabilite de evaluare și îmbunătățire a calității conform planificării;
- monitorizarea și evaluarea, de către membrii CEAC, în funcție de responsabilitățile specifice, a modului de realizare a activităților de evaluare și îmbunătățire a calității;
- realizarea de către CEAC a raportului anual de evaluare internă a calității – aprobat de conducerea unității; raportul anual de evaluare internă a calității este făcut public și este trimis către inspectoratul școlare și, la cerere, către ARACIP.

Dacă este cazul, conducerea unității revizuieste documentele programatice și strategiile de dezvoltare (inclusiv strategia de evaluare internă a calității). Este evident faptul că se așteaptă ca activitățile de asigurare a calității să fie realizate de către fiecare angajat, conform îndatoririlor și atribuțiilor stabilite, îmbunătățirea calității fiind scopul declarat al oricărei activități subsumate sistemului de calitate.

Controlul și de monitorizarea calității se realizează, conform legii, de către inspectoratele școlare, structurile Ministerului Educației, în colaborare cu ARACIP.

Controlul calității trebuie să fie o atribuție permanentă a inspectoratelor școlare dar, până în prezent, nu există dovezi (pentru ÎP) că diferitele tipuri de inspecție școlară au ca referențial, în mod explicit și programatic, standardele de calitate sau că se desfășoară pe baza unui sistem de calitate. De altfel, nu există nici un fel de prevedere legală în acest sens.

Monitorizarea calității a fost realizată, până în prezent, de către ARACIP pe baza aceleiași metodologii utilizate la evaluarea în vederea autorizării și acreditării. Diferențele față de aceste tipuri de evaluări se referă la:

- **motivele** monitorizării: înregistrarea unei reclamații, solicitări venite din partea Ministerului Educației, verificarea unor aspecte sensibile – reieșite din analiza rezultatelor celorlalte tipuri de evaluări – și nu neapărat solicitarea furnizorului de educație;
- **scopul** monitorizării: evaluarea unuia sau mai multor domenii, criterii, indicatori, aspecte critice – deci, monitorizarea nu este neapărat o evaluare completă;
- **actorii** monitorizării: aceasta poate fi făcută de către experții ARACIP (din aparatul propriu și/sau colaboratori externi, în echipă cu inspectori, personal din Ministerul Educației, experți și alte persoane – în funcție de motivele și subiectul monitorizării;
- **rezultatele** monitorizării: rapoarte înaintate forurilor în drept care decid acțiunile ulterioare.

Ca **procedură**, monitorizarea respectă aceleași etape ale evaluării externe – planificare, documentare, realizare, raportare și feed-back.

4.2. Asigurarea calității în învățământul profesional și tehnic

4.2.1 Cadrul Național de Asigurare a Calității în învățământul profesional și tehnic

În contextul general al învățământului preuniversitar, învățământul profesional și tehnic are specific faptul că asigură atât pregătire academică, cât și formare profesională inițială. Această specificitate implică anumite cerințe particulare în asigurarea calității, care sunt detaliate în **Cadrul Național de Asigurare a Calității în învățământul profesional și tehnic (CNAC în îpt)**, care constă în ansamblul de principii, metodologii, acțiuni, măsuri și instrumente prin care se asigură calitatea în învățământul profesional și tehnic, atât la nivel de sistem, cât și la nivel de furnizor.

Astfel, prin implicarea activă a tuturor actorilor sociali și în special a angajatorilor, Cadrul Național de Asigurare a Calității în învățământul profesional și tehnic are un rol esențial în atingerea obiectivelor majore privind formarea profesională, stabilite la nivel european:

- o mai bună corelare dintre cererea și oferta de formare;
- creșterea capacității de ocupare a unui loc de muncă;
- îmbunătățirea accesului la formare profesională, în special pentru grupurile vulnerabile

Cadrul Național de Asigurare a Calității în învățământul profesional și tehnic respectă în totalitate prevederile Legii 87/2006, precum și metodologiile și instrumentele dezvoltate de Agenția Română pentru Asigurarea Calității în Învățământul Preuniversitar, adăugând elementele de specificitate ale învățământului profesional tehnic.

Cadrul Național de Asigurare a Calității în învățământul profesional și tehnic a fost elaborat de Centrul Național de Dezvoltare a Învățământului Profesional și Tehnic, pornind de la Cadrul Comun European pentru Asigurarea Calității în formare profesională, cu care este perfect compatibil la nivel de principii, metodologie și instrumente.

4.2.2. Principiile de calitate din Cadrul Național de Asigurare a Calității în învățământul profesional și tehnic

Aspectele care vizează performanța școlilor și a programelor de învățare pe care aceasta le oferă sunt grupate în 7 arii, denumite principii de calitate. Principiile calității se referă la toate aspectele de organizare și funcționare ale unităților de învățământ cuprinse în domeniile și criteriile din Legea 87 / 2006. Principiile de calitate au fost dezvoltate pornind de la modelul Cadrului Comun European de Asigurare a Calității în formare profesională (CQAF):

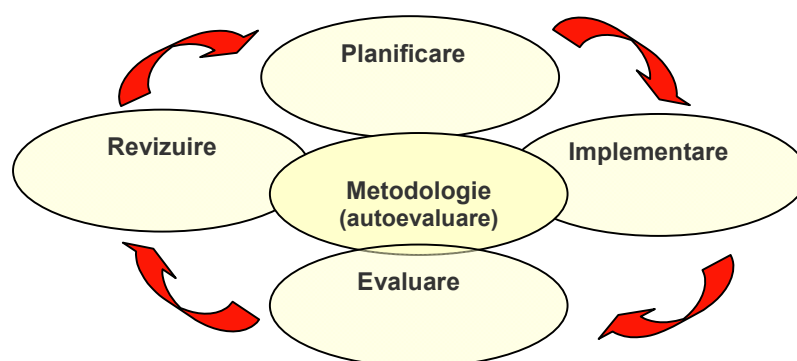

diagrama calității din modelul CQAF

Elementele Cadrului Comun European de Asigurare a Calității în formare profesională	Principiile Calității din Cadrul Național de Asigurare a Calității în învățământul profesional și tehnic
<i>Metodologie</i>	1. Managementul calității
<i>Planificare</i>	2. Responsabilitățile managementului 3. Managementul resurselor 4. Proiectarea, dezvoltarea și revizuirea programelor de învățare
<i>Implementare</i>	5. Predarea, instruirea practică și învățarea 6. Evaluarea și certificarea învățării
<i>Evaluare</i>	7. Evaluarea și îmbunătățirea calității
<i>Revizuire</i>	7. Evaluarea și îmbunătățirea calității 1. Managementul calității

Principiile calității sunt:

Managementul calității –conducerea elaborează misiunea, viziunea și valorile școlii în urma unor procese consultative. Școala are un Manual al Calității (care include politica

școlii în domeniul calității, procedurile necesare pentru asigurarea calității, regulamentul de organizare și funcționare a Comisiei pentru evaluarea și asigurarea calității, decizii prin care se atribuie roluri și responsabilități etc.) și monitorizează implementarea procedurilor .

Responsabilitățile managementului – conducerea se implică activ în asigurarea calității programelor de învățare. Se dezvoltă și se mențin parteneriate cu factorii externi interesați (în primul rând cu angajatorii). Sunt colectate, stocate și analizate în mod regulat informații relevante, care sunt comunicate factorilor interesați. Există un management financiar eficient și responsabil.

Managementul resurselor (fizice și umane) – școala oferă elevilor un mediu sigur și armonios, care le oferă sprijin. Spațiile de învățare sunt echipate adecvat, răspund nevoilor colective și individuale ale elevilor. Resursele, metodele de predare și spațiile aferente permit accesul și participarea activă a tuturor elevilor. Angajarea personalului se face după criterii clare de recrutare și selecție, există o fișă a postului pentru toți membrii personalului, evaluarea performanței este transparentă; școala are o politică de personal, care include inițierea noilor membri și formarea profesională continuă.

Proiectarea, dezvoltarea și revizuirea programelor de învățare – școala este preocupată permanent de îmbunătățirea programelor de învățare, pentru a răspunde nevoilor elevilor (factori interesați interni) și ale angajatorilor și comunității (factori interesați externi). Programele de învățare plasează *elevul* în centrul lor de interes.

Predarea, instruirea practică și învățarea – școala oferă condiții egale de acces la programele de învățare și sprijină toți elevii. Elevii primesc informații complete privind oferta de formare și beneficiază de orientare și consiliere profesională permanentă. Drepturile și responsabilitățile elevilor sunt clar definite. Se utilizează prioritar metode de predare și instruire practică centrate pe elev. Elevii sunt încurajați să își asume responsabilitatea pentru propriul proces de învățare.

Evaluarea și certificarea învățării – școala utilizează procese eficiente de evaluare și monitorizare a învățării, pentru a sprijini progresul elevilor. Activitățile de evaluare sunt proiectate în echipă, cel puțin la nivelul ariei curriculare. Evaluarea și certificarea sunt în conformitate cu standardele naționale și cu legislația în vigoare.

Evaluarea și îmbunătățirea calității – performanța școlii este evaluată și monitorizată. În urma identificării punctelor slabe prin procesul de evaluare, sunt stabilite măsuri de îmbunătățire. Acestea sunt implementate și monitorizate, ca parte a unui nou ciclu de asigurare a calității.

Fiecare principiu de calitate este alcătuit dintr-un număr de descriptori de performanță, elaborați pe baza criteriilor de calitate din Cadrul Comun European de Asigurare a Calității. Aceștia descriu activitățile care conduc la asigurarea și îmbunătățirea calității educației și formării profesionale. .

Descriptorii de performanță din Cadrul Național de Asigurare a Calității în îpt sunt corelați cu indicatorii din standardele naționale de referință pentru furnizorii de EFP din învățământul preuniversitar, care descriu cerințele care definesc nivelul optim de realizare a activităților de către furnizorii de educație (aceste standarde sunt naționale și sunt

valabile pentru toți furnizorii de educație din învățământul preuniversitar. Standardele de referință se aplică domeniilor și criteriilor din Legea 87 / 2006),

Fiecare indicator are asociat un număr de descriptori de performanță (în tabelul de mai jos este prezentat un exemplu de corelare); aceștia descriu activitățile care trebuie realizate pentru ca performanța școlii la indicatorul respectiv să fie considerată optimă.

Standarde naționale de referință pentru învățământul preuniversitar Indicator	Cadru Național de Asigurare a Calității în ÎPT Descriptori de performanță asociați
Existența parteneriatelor cu reprezentanții comunității	<ul style="list-style-type: none"> • se dezvoltă, se mențin și se revizuiesc permanent parteneriate și colaborări eficiente cu factori interesați externi • se colectează în mod sistematic informații în legătură cu nevoile, așteptările, interesele și caracteristicile tuturor factorilor interesați (în primul rând a angajatorilor) și se folosesc aceste informații pentru a îmbunătăți experiența de învățare și pentru a dezvolta programele de învățare • se dezvoltă și se monitorizează parteneriate cu alte unități de învățământ • se creează legături cu alți parteneri și departamente ale administrației locale pentru a face procesul de învățare mai accesibil și sigur (ex. asigurarea transportului, cazării, mesei elevilor, servicii medicale și educație sanitară) • proiectele de parteneriat contribuie la dezvoltarea participării la programele de învățare și ocupării forței de muncă la nivel local, regional și, dacă este posibil, la nivel național și european

4.2.3. Procesele interne de asigurare a calității în ÎPT

Procesele interne prin care se asigură calitatea la nivelul unităților ÎPT sunt prezentate în fig. de mai jos:

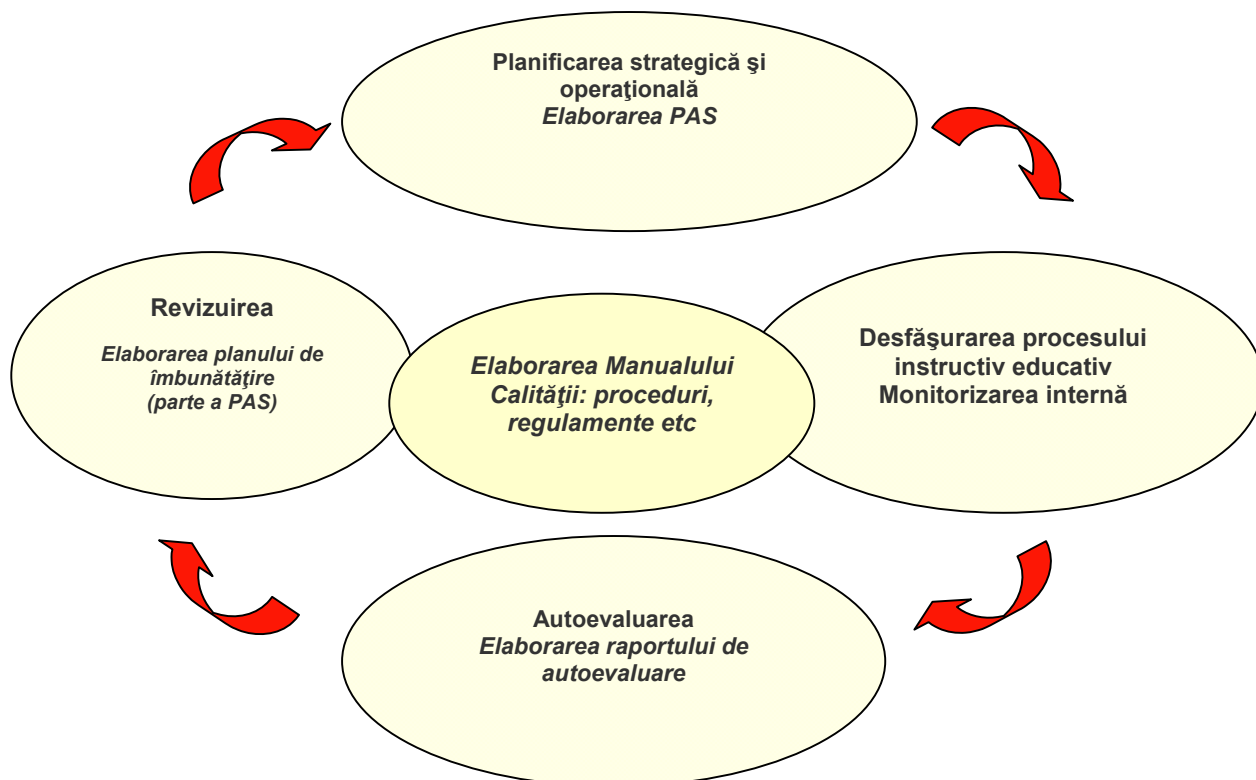

Diagrama calității proceselor interne de asigurare a calității la nivelul școlii

- **planificarea** - stabilirea principalelor obiective în domeniul calității, precum și precizarea resurselor și mijloacelor necesare realizării acestora, prin:
 - *planificare strategică*: formularea principalelor obiective în domeniul calității;
 - *planificare operațională*: precizarea acțiunilor, resurselor și mijloacelor necesare, stabilirea unor termene și alocarea responsabilităților
 Rezultatele planificării calității sunt incluse în Planul de Acțiune al Școlii (PAS). PAS este un document de planificare strategică, actualmente elaborat pentru perioada 2007 – 2013, prin care școala răspunde în termeni de dezvoltare instituțională priorităților regionale și locale privind formarea profesională.
- **implementarea** acțiunilor stabilite în etapa de planificare precum și desfășurarea efectivă a procesului instructiv – educativ astfel încât să se realizeze rezultatele așteptate ale învățării;
- **monitorizarea internă** - urmărește dacă acțiunile propuse în etapa de planificare se desfășoară cu respectarea termenelor și responsabilităților stabilite și evaluează procesul instructiv – educativ prin asistențe la ore. Monitorizarea internă permite identificarea imediată a dificultăților cu care se confruntă școala în atingerea obiectivelor stabilite sau care apar în procesul didactic curent la clasă și identificarea unor soluții adecvate.
- **autoevaluarea** - procesul principal de asigurare a calității, prin care școala își evaluează performanța, pe bază de dovezi și care se finalizează cu elaborarea raportului de autoevaluare;

- stabilirea revizuirilor necesare pentru îmbunătățirea calității și **elaborarea planului de îmbunătățire**;
- **elaborarea Manualului Calității**, care include politica școlii în domeniul calității, procedurile necesare pentru asigurarea calității, regulamentul de organizare și funcționare a Comisiei pentru evaluarea și asigurarea calității, decizii prin care se atribuie roluri și responsabilități etc.

4.2.4. Procesele externe de asigurare a calității în ipt

Procesele externe școlii sunt coordonate de inspectoratele școlare și de ARACIP.

Procese coordonate de inspectoratele școlare:

- **inspecții de monitorizare externă a calității** educației și formării profesionale oferite de școală - îndrumare și sprijin acordat școlii în procesul de asigurare a calității, verificarea modului în care sunt respectate cerințele de calitate și formularea unor propuneri de îmbunătățire a calității;
- **inspecții de validare a raportului de autoevaluare** elaborat de școli și de **aprobare a planului de îmbunătățire** propus de școli.

Procese coordonate de Agenția Română pentru Asigurarea Calității în Învățământul Preuniversitar:

- **autorizarea și acreditarea** - certificarea respectării standardelor pentru funcționarea școlilor și a programelor pe care acestea le oferă. **Acreditarea este obligatorie pentru fiecare program de calificare profesională, conform Legii 87/2006.** Acreditarea se acordă prin Ordin al ministrului educației, cercetării și tineretului, în baza avizului favorabil al ARACIP, cu respectarea procedurii de acreditare din Legea 87/2006.
Acreditarea presupune parcurgerea a două etape succesive:
 - **autorizarea de funcționare provizorie**, care acordă dreptul de a desfășura procesul de învățământ și de a organiza, după caz, admiterea la studii;
 - **acreditarea**, care acordă în plus și dreptul de a emite diplome, certificate și alte acte de studii recunoscute de Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului și de a organiza examen de absolvire.
- **evaluarea externă periodică a calității** educației și formării profesionale oferite de școli - examinarea multicriterială a măsurii în care școala și programele acesteia îndeplinesc standardele de calitate; este realizată de experți independenți din Registrul ARACIP, cel puțin o dată la 5 ani

4.2.5. Instrumentele Cadrului Național de Asigurare a Calității în ipt

Pentru a sprijini școlile și inspectoratele școlare în implementarea proceselor de autoevaluare și de inspecție de monitorizare externă a calității în ipt, Centrul Național de Dezvoltare a Învățământului Profesional și Tehnic a elaborat **2 instrumente** :

- **Manualul de Autoevaluare și**
- **Manualul de Inspecție.**

Aceste manuale au fost dezvoltate pe baza Ghidului European de Autoevaluare a furnizorilor de formare profesională. Aplicarea manualelor s-a pilotat în perioada 2003 – 2006 în 122 unități de învățământ profesional și tehnic asistate prin programele Phare TVET și, datorită bunelor rezultate obținute în perioada de pilotare, conducerea Ministerului Educației, Cercetării și Tineretului a decis generalizarea în toate unitățile de învățământ profesional și tehnic începând din anul școlar 2006 – 2007.

4.3. Învățământul superior

Organizarea învățământului superior din România este reglementată de Legea 1/2011, Legea educației naționale, Legea 287/2004 privind consorțiile universitare, Legea 288/2004 privind organizarea studiilor universitare, Hotărâri ale Guvernului privind organizarea și desfășurarea studiilor universitare de masterat, doctorat, precum și privind denumirea calificărilor și titlurilor conferite absolvenților studiilor învățământului universitar de licență, ordine de ministru de punere în aplicare a legilor și hotărârilor de guvern.

Prevederile Legii asigurării calității în educație sunt puse în practică de Agenția Română pentru Asigurarea Calității în Învățământul Superior, ARACIS, conform Metodologiei privind asigurarea calității, autorizarea de funcționare provizorie și acreditarea programelor de studiu și a instituțiilor de învățământ superior aprobată prin Hotărâre de guvern.

Principiile de referință a Metodologiei sunt:

- *Referința europeană:* sistemul și instituțiile de învățământ superior din România aparțin Spațiului European al Învățământului superior și asigură nivelele de calificare conforme cu cerințele acestui spațiu și competitive pe plan european și internațional;
- *Responsabilitate instituțională:* responsabilitatea și managementul asigurării calității sunt de competența fiecărei universități acreditate, în conformitate cu autonomia universitară;
- *Diversitatea instituțională:* diversitatea instituțiilor, a misiunii și obiectivelor lor, este respectată și încurajată prin evaluarea externă a calității;
- *Cooperarea cu toate componentele sistemului educațional:* abordarea, practicile aplicate și formele de asistență tehnică oferite de ARACIS se bazează pe relații de cooperare și încredere mutuală în raporturile cu instituțiile de învățământ superior și cu alți parteneri;
- *Centrarea pe rezultate:* în asigurarea și evaluarea calității, rezultatele în învățare și performanțele în cercetarea universitară, considerată ca o componentă a procesului de învățământ, ocupă poziția centrală de referință;
- *Identitate instituțională:* rezultatele și performanțele în învățare și cercetare pot fi obținute printr-o varietate de practici, metode sau structuri, proiectate și aplicate în mod autonom de fiecare instituție, conform propriilor opțiuni. În acest sens, ponderea cea mai importantă în evaluarea ARACIS se acordă mai ales rezultatelor și performanțelor, fără a se neglija influența bunelor practici și a structurilor performante în domeniul calității academice;

- *Autoevaluarea internă, instituțională, a calității:* fiecare document de autoevaluare trebuie să prezinte specificul culturii calității din instituția de învățământ duperior și să se asigure continuitatea îmbunătățirii performanțelor;
- *Evaluarea externă:* evaluarea externă se bazează pe demonstrarea de către instituția de învățământ superior a rezultatelor și performanțelor în învățare și în cercetare și verificarea corespondenței acestora cu realitatea efectivă din instituție, inclusiv cu verificarea activității studenților, în raport cu standardele asumate;
- *Îmbunătățirea calității:* îmbunătățirea continuă a calității și managementul instituțional al acesteia reprezintă obiectivul principal al evaluării externe.

Sinteza pe domenii a criteriilor, standardelor și indicatorilor de performanță pentru asigurarea calitatii și acreditare prezintă domeniile, standardele și indicatorii de performanță pentru asigurarea calității și acreditare pentru învățământul superior:

Domenii	Criterii	Standarde	Indicatori de performanță
A. Capacitatea instituțională	A.1 – Structurile instituționale, administrative și manageriale	S.A.1.1 Misiune, obiective și integritate academică S.A.1.2 Conducere și administrație	IP.A.1.1.1. Misiune și obiective IP.A.1.1.2. Integritate academică IP.A.1.1.3. Răspundere și responsabilitate publică IP.A.1.2.1. Sistemul de conducere IP.A.1.2.2. Management strategic IP.A.1.2.3. Administrație eficientă
	A.2 – Baza materială	S.A.2.1 Patrimoniu, dotare, resurse financiare alocate	IP.A.2.1.1 Spații de învățământ, cercetare și pentru alte activități IP.A.2.1.2 Dotare IP.A.2.1.3 Resurse financiare IP.A.2.1.4 Sistemul de acordare a bursei și altor forme de sprijin material pentru studenți
B. Eficacitatea educațională	B.1 - Conținutul programelor de studiu	S.B.1.1. Admiterea studenților S.B.1.2 Structura și prezentarea programelor de studiu	IP.B.1.1.1 Principii ale politicii de recrutare și admitere IP.B.1.1.2 Practici de admitere IP.B.1.2.1. Structura programelor de studiu IP.B.1.2.2. Diferențiere în realizarea programelor de studiu IP.B.1.2.3. Relevanța programelor de studiu
		B.2 – Rezultatele învățării	S.B.2.1 Valorificarea calificării universitare obținute IP.B.2.1.1 Valorificarea prin capacitatea de a se angaja în domeniul de competență al calificării universitare IP.B.2.1.2 Valorificarea calificării prin continuarea studiilor universitare IP B.2.1.3 Nivelul de satisfacție al studenților în raport cu dezvoltarea profesională și personală asigurată de universitate. IP B.2.1.4 Centrarea pe student a metodelor de învățare IP B.2.1.5 Orientarea în cariera a studenților
	B.3 – Activitatea de cercetare științifică	S.B.3.1 Programe de cercetare	IP.B.3.1.1 Programarea cercetării IP.B.3.1.2 Realizarea cercetării IP.B.3.1.3 Valorificarea cercetării
	B.4 – Activitatea financiară a organizației	S.B.4.1 Buget și contabilitate	IP.B.4.1.1 Repartizarea cheltuielilor IP.B.4.1.2 Contabilitate IP.B.4.1.3 Auditare și răspundere publică

Domenii	Criterii	Standarde	Indicatori de performanta
C. Managementul calitatii	C.1 – Strategii si proceduri pentru asigurarea calitatii	S.C.1.1 Structuri si politici pentru asigurarea calitatii	IP.C.1.1.1 Organizarea sistemului de asigurare a calitatii IP.C.1.1..2.Politici si strategii pentru asigurareacalitatii
	C.2 – Proceduri privind in initierea, monitorizarea si revizuirea periodica a programelor si activitatilor desfasurate	S.C.2.1 Aprobarea, monitorizarea si evaluarea periodica a programelor de studiu si diplomelor ce corespund calificarilor	IP.C..2.1.1 Existenta si aplicarea regulamentului privitor la initierea, aprobarea, monitorizarea si evaluarea periodica a programelor de studiu IP.C..2.1.2 Corespondenta dintre diplome si calificari
	C.3 – Proceduri obiective si transparente de evaluare a rezultatelor invatarii	S.C.3.1. Evaluarea studentilor	IP.C.3.1.1. Universitatea are un regulament privind examinarea si notarea studentilor care este aplicat în mod riguros si consecvent IP.C..3.1.2. Integrarea examinarii în proiectarea predarii si învatarii pe cursuri si programe de studiu
	C.4 – Proceduri de evaluare periodica a calitatii corpului profesoral	S.C.4.1 Calitatea personalului didactic si de cercetare	IP.C.4.1.1 Raportul dintre numarul de cadre didactice si studenti IP.C.4.1.2 Evaluarea colegiala IP.C.4.1.3 Evaluarea personalului didactic de catre studenti IP.C.4.1.4 Evaluarea de catre managementul universitatii
	C.5 – Accesibilitatea resurselor adecvate invatarii	S.C.5.1 Resurse de învatare si servicii studentesti	IP.C.5.1.1 Disponibilitatea resurselor de învatare IP.C.5.1.2 Predarea ca sursa a învatarii IP.C.5.1.3 Programe de stimulare si recuperare IP.C.5.1.4 Servicii studentesti
	C.6 – Baza de date actualizata sistematic, referitoare la asigurarea interna a calitatii	S.C.6.1 Sisteme de informatii	IP.3.6.1. Baze de date si informatii
	C.7 – Transparenta informatiilor de interes public cu privire la programele de studii si, dupa caz, certificatele, diplomele si calificarile oferite	S.C.7.1 Informatie publica	IP.3.7.1. Oferta de informatii publice
	C.8 – Functionalitatea structurilor de asigurare a calitatii educatiei, conform legii.	S.C.8.1 Structura institutionala de asigurare a calitatii educatiei este conforma prevederilor legale si isi desfasoara activitatea permanent	IP.C.8.1.1 Comisia coordoneaza aplicarea procedurilor si activitatilor de evaluare si asigurare a calitatii

Pentru managementul calității componenta internă, instituțională, a asigurării calității academice este esențială. Componenta externă de evaluare colegială a calității este complementară cu componenta enternă și vizează aceleași scopuri de îmbunătățire continuă a calității.

Evaluarea externă a calității academice se realizează în următoarele cazuri:

- a) pentru autorizarea funcționării provizorii a unui program de studiu (autorizare de progarm) sau a unui furnizor de servicii de învățământ superior (autorizare instituțională);
- b) pentru acreditarea unui program de studiu (acreditare de program) sau a unei instituții de învățământ superior (acreditare instituțională);
- c) pentru certificarea periodică, la intervale de 5 ani, a calității academice a serviciilor de învățământ și de cercetare dintr-o universitate deja acreditată.

În evaluarea calității academice se parcurg următoarele etape succesive:
Etapa I: elaborarea raportului de autoevaluare a calității de către furnizor sau instituție;
Etapa a II-a: evaluarea externă a calității;
Etapa a III-a: aplicarea recomandărilor rezultate din autoevaluare și evaluare externă.
Calificativele acordate de ARACIS la evaluările instituționale sunt:

- A. Grad de încredere ridicat;
- B. Încredere;
- C. Grad de încredere limitat;
- D. Lipsă de încredere.

În evaluarea externă a asigurării calității sau pentru autorizare și acreditare sunt aplicate standardele europene adoptate de miniștrii responsabili cu învățământul superior de la Bergen în mai 2005, **Standarde și Linii Directoare pentru Asigurarea Calității în Spațiul European al Învățământului Superior**. În contextul național acestea sunt formulate astfel:

- Utilizarea procedeeleor de asigurare internă a calității;
- Aplicarea proceselor de asigurare externă a calității
- Criterii ale formulării deciziilor
- Corespondență între procedeele și procesele aplicate în evaluarea și asigurarea externă a calității și scopurile, respectiv obiectivele asigurării calității;
- Rapoartul de evaluare;
- Aplicarea recomandărilor;
- Periodicitatea evaluării externe;
- Analiza de sistem;
- Informații pentru stabilirea referințelor instituționale de calitate;
- Îmbunătățirea continuă a performanțelor ARACIS.

ARACIS asigură îmbunătățirea continuă a cadrului normativ privind asigurarea calității prin elaborare de regulamente specifice, proceduri, standarde specifice domeniilor de specializare etc.

4.4. Formare continuă a adulților

Formarea continuă a adulților este organizată în România în baza prevederilor Ordonanței Guvernului nr. 129/2000 aprobată prin Legea nr. 375/2002. Formarea adulților cuprinde:

- a. Formarea profesională inițială a adulților care asigură pregătirea necesară pentru dobândirea competențelor profesionale minime necesare pentru obținerea unui loc de muncă;
- b. Formarea profesională continuă care asigură adulților fie dezvoltarea competențelor profesionale deja dobândite, fie dobândirea de noi competențe.

Formele prin care se realizează formarea continuă a adulților sunt:

- Cursuri organizate de furnizorii de formare profesională
- Cursuri organizate de angajatori în cadrul unităților proprii
- Stagii de practică și specializare în unități din țară sau din străinătate
- Alte forme de pregătire profesională prevăzute de lege

Prin Legea nr. 132/1999 se înființează Consiliul Național de Formare Profesională a Adulților autoritate administrativă autonomă, cu personalitate juridică, care se constituie și funcționează în sistem tripartit și are în componență reprezentanți ai administrației

publice centrale, ai organizațiilor sindicale și ai asociațiilor patronale reprezentative la nivel național.

Consiliul Național de Formare Profesională a Adulților coordonează și controlează la nivel național următoarele activități:

- a) autorizarea furnizorilor de formare profesională, prin comisiile de autorizare județene, respectiv a municipiului București;
- b) elaborarea standardelor ocupaționale;
- c) evaluarea și certificarea competențelor profesionale dobândite de adulți prin formare profesională continuă.

Consiliul Național de Formare Profesională a Adulților are următoarele atribuții principale:

- a) avizează proiectele de acte normative care au ca obiect formarea profesională a adulților;
- b) colaborează în scopul realizării obiectului său de activitate cu ministere și alte organe de specialitate ale administrației publice centrale, cu autorități administrative autonome, cu organizații neguvernamentale naționale și internaționale, cu furnizorii de formare profesională și cu alte instituții publice;
- c) participă la proiecte și programe naționale și internaționale în domeniul formării profesionale a adulților;
- d) participă la elaborarea criteriilor și procedurilor de evaluare a furnizorilor de formare profesională a adulților, a regulamentelor, metodologiilor și instrucțiunilor de lucru pentru comisiile de autorizare a furnizorilor de formare profesională a adulților, secretariatele tehnice ale acestora și pentru comisiile de examinare;
- e) stabilește tarifele pentru serviciile de asistență tehnică pentru elaborarea, verificarea și aprobarea standardelor ocupaționale și a serviciilor de formare, evaluare, asistență tehnică și autorizare a centrelor de evaluare a competențelor profesionale;
- f) întocmește și actualizează Registrul național al furnizorilor autorizați de formare profesională a adulților;
- g) elaborează criterii specifice și proceduri unitare privind realizarea și utilizarea standardelor ocupaționale;
- h) aprobă noi standarde ocupaționale și le actualizează pe cele existente, conform evoluțiilor pe piața muncii;
- i) elaborează metodologia de evaluare și certificare a competențelor profesionale a adulților pe baza standardelor ocupaționale, care va fi aprobată prin ordin comun al ministrului muncii, solidarității sociale și familiei și al ministrului educației, cercetării și tineretului;
- j) tipărește și gestionează certificatele de competență profesională, eliberate de centrele de evaluare autorizate persoanelor care solicită să fie evaluate;
- k) autorizează centrele de evaluare a competențelor profesionale și certifică evaluatorii de competențe profesionale;
- l) dezvoltă bănci de date care includ standarde ocupaționale, centrele de evaluare autorizate și certificatele de competență profesională;
- m) efectuează activități de pregătire, transfer de cunoștințe și asistență tehnică în domeniul său de activitate.

Aceste atribuții conferă CNFPA un rol cheie în asigurarea calității. În acest sens fiind inițiate mai multe proiecte de acte normative focalizate pe asigurarea calității. Conform acestora:

A.Principiile pentru asigurarea calității în formarea profesională a adulților sunt următoarele:

- a) asigurarea calității este parte integrantă a gestionării interne a instituțiilor de formare profesională a adulților;

- b) asigurarea calității include evaluarea regulată a instituțiilor, a programelor lor sau a sistemelor de asigurare a calității prin intermediul unor organisme externe de control;
- c) organismele externe de control responsabile pentru asigurarea calității fac obiectul unor controale regulate;
- d) asigurarea calității include informații despre situații, aporturi, procese și rezultate, punând în același timp accentul pe efecte și pe rezultatele învățării;
- e) inițiativele de asigurare a calității sunt coordonate la nivel național și județean pentru a se asigura supravegherea, coerența, sinergia și analiza întregului sistem;
- f) asigurarea calității este un proces de cooperare care implică toate nivelurile și sistemele de învățământ și de formare profesională și toate părțile interesate la nivel național.

B. Sistemele de asigurare a calității includ următoarele elemente:

- a) obiective și standarde clare și măsurabile;
- b) orientări pentru punerea în aplicare, inclusiv privind implicarea părților interesate;
- c) resurse adecvate;
- d) metode coerente de evaluare, asociind autoevaluarea cu revizuirea externă;
- e) mecanisme de raportare și proceduri de îmbunătățire;
- f) rezultate ale evaluării accesibile pe scară largă.

La baza preocupărilor care au generat propunerile legislative au stat identificarea unor puncte slabe și a unor constrângeri:

- Absența unei terminologii unitare în domeniu
- Insuficiența dezvoltare a culturii pentru calitate având drept cauză și nepromovarea corespunzătoare a cadrului general al asigurării calității
- Inexistența unui model unic de referință pentru asigurarea calității în EFP
- Suprapunerea din punct de vedere a calității a legilor 132/1999 și 87/2006
- Existența mai multor standarde de formare
- Existența mai multor categorii de evaluatori etc.

Preocuparea pentru îmbunătățirea cadrului privind asigurarea calității au generat elaborarea și implementarea proiectului strategic, finanțat din Fonduri Structurale Europene, CALISIS – Asigurarea calității în sistemul de formare profesională continuă din România.

Proiectul are obiectivul general : Dezvoltarea și implementarea unui sistem național de asigurare și management al calității în FPC, pe baza unor studii științifice relevante și folosind o abordare compatibilă cu CERAC/EQARF în EFP/VET iar obiectivele specifice sunt:

- Elaborarea unor recomandări pentru aranjamente instituționale privind AC în FPC, pe baza unor studii științifice relevante și a transferului de know how transnațional
- Îmbunătățirea sistemului național de autorizare a furnizorilor de formare profesională a adulților și instituirea unui sistem de asigurare a calității serviciilor de FPC în conformitate cu prevederile CERAC
- Implementarea de instrumente și mecanisme de asigurare a calității la toate nivelurile sistemului
- Realizarea unui sistem de formare și certificare a evaluatorilor care să răspundă cerințelor de AC în serviciile de FPC

- Instituirea unui sistem național de certificare și evidență a evaluatorilor pentru AC în serviciile de FPC

Câteva dintre primele concluzii ale studiului privind asigurarea calității în formarea profesională continuă sunt:

- Legile speciale nu trebuie să vină în contradicție cu prevederile legii de bază și nu trebuie să instaureze monopoluri în furnizarea unor programe de FPC
- Pentru o abordare unitară în FPC, pentru evitarea incoerențelor și a conflictelor de interese, toți inițiatorii de acte normative trebuie să solicite avizul CNFPA
- Nu numai legislația FPC, ci tot ansamblul legislativ care se referă la FP trebuie revizuit – eliminare ambiguități cu privire la dezvoltarea calificărilor și a standardelor asociate, relația dintre ocupații și calificări, relația dintre SO și SPP, gestionarea și utilizarea RNC, responsabilitățile instituționale asociate acestor activități și asigurarea resurselor necesare
- Este necesar să se ia o decizie, la nivel național, privind funcționarea CNFPA ca ANC și delimitarea sub aspect administrativ a atribuțiilor ANC de cele privind AC
- În momentul în care unei instituții i se atribuie un rol și anumite atribuții, atunci trebuie să i se atribuie și pârghii administrative adecvate pentru îndeplinirea acestora (revizuirea structurii instituționale hibride actuale)
- Cea mai mare parte a disfuncționalităților existente în sistemul de autorizare a FFP se datorează limitărilor legislative sau instituționale
- Sistemul actual de autorizare a FFP este un sistem operațional, dar care trebuie îmbunătățit. Intervențiile asupra sistemului trebuie să urmărească armonizarea cu cerințele CERAC.

Au fost identificați și factorii care nu sunt în favoarea schimbărilor:

- Instabilitatea instituțională
- Criza economică
- Rezistența sistemului (la nivel de decizie și de execuție) față de orice schimbare în sistem
- Lipsa pârghiilor necesare la nivelul CNFPA pentru a determina schimbări de substanță la nivelul sistemului
- Insuficient interes față de domeniul FPC (care să impulsioneze reformarea)
- Capacitatea administrativă limitată pentru reformarea sistemului (chiar în cazul în care există voința politică, legislație...)
- Rezistența unor FFP
- Tendința de izolare a fiecărui sistem/sub-sistem de FP

Multe dintre aceste probleme vor fi cu siguranță depășite în cadrul activităților de proiectare și implementare a recente Legi a educației naționale. Referitor la asigurarea calității educației permanente Legea educației naționale prevede:

(1)Sistemul național de asigurare a calității educației permanente cuprinde sistemul de asigurare a calității în învățământul preuniversitar, sistemul de asigurare a calității în învățământul superior, sistemul de asigurare a calității în formarea profesională inițială și sistemul de asigurare a calității în formarea profesională continuă.

(2)Grupul Național pentru Asigurarea Calității în Educație și Formare Profesională (GNAC), structură informală care funcționează ca punct național de referință pentru asigurarea calității în educație și formare profesională, coordonează armonizarea sistemelor de asigurare a calității în educație și formare profesională.

4.5. Grupul Național de Asigurare a Calității (GNAC)

În conformitate cu recomandările Rețelei Europene pentru Asigurarea Calității în educație și formare profesională EQAVET, în anul 2006 a fost constituit în România Grupul Național pentru Asigurarea Calității, **cu rol de Punct Național de Referință pentru Asigurarea Calității în EFP.**

Grupul Național pentru Asigurarea Calității (GNAC) reprezintă o structura tehnică de coordonare inter-instituțională, cu rol de aplicare a strategiilor și măsurilor naționale și europene în asigurarea calității în formare profesională. Grupul Național pentru Asigurarea Calității este format din specialiști ai instituțiilor naționale cu atribuții în asigurarea calității pentru formarea profesională inițială și continuă:

- Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului
- Ministerul Muncii, Familiei și Egalității de Șanse
- Agenția Română pentru Asigurarea Calității în Învățământul Preuniversitar
- Consiliul Național pentru Formarea Profesională a Adulților (în prezent parte a Autorității Naționale pentru Calificări)
- Centrul Național de Dezvoltare a Învățământului Profesional și Tehnic

Conform Acordului de Asociere semnat de reprezentanții legali ai instituțiilor reprezentate în GNAC, rolul consultativ al acestuia se exercită prin activități de:

- formulare de puncte de vedere și recomandări metodologice și de politici publice privind asigurarea calității în formare profesională;
- sprijin în dezvoltarea și utilizarea unor instrumente specifice asigurării calității în formare profesională;
- informare a principalilor factori interesați;
- sprijin în realizarea schimburilor de experiență între furnizorii de formare și între instituțiile cu atribuții în managementul și asigurarea calității în formare profesională.

Prin activitatea sa, GNAC contribuie la:

- asigurarea coerenței și transparenței mecanismelor de asigurare a calității în formare profesională, dezvoltate la nivel european și național, pentru îmbunătățirea încrederii reciproce în certificatele de competențe profesionale și facilitarea mobilității;
- îmbunătățirea cooperării și învățării reciproce între furnizorii de formare profesională inițială și continuă, la nivel european și național, pentru dezvoltarea unei culturi a calității și pentru creșterea responsabilizării tuturor factorilor interesați

Capitolul 4

5. Priorități în implementarea Recomandării EQARF în context național¹⁸

5.1. Priorități privind cadrul legislativ

5.1.1. **Asigurarea convergenței legislative la nivel național** conform recomandărilor europene în privința asigurării calității în educație și formare, indiferent de nivelul și tipul de educație și de nivelul de calificare. Ca pași în acest demers, recomandăm:

- Completarea legislației educației adulților și a formării profesionale continue în direcția introducerii obligației furnizorilor de educație de a implementa un sistem de calitate, care să răspundă cel puțin cerințelor din Recomandarea privind EQAVET, la nivel de furnizor, și prevederilor OUG 75/2005 privind evaluarea internă și evaluarea externă. Această reglementare va facilita considerabil raportările naționale privind implementarea Recomandării privind EQAVET și va contribui la asigurarea coerenței metodologice între învățământul preuniversitar general, formarea profesională inițială și formarea profesională continuă.
- Completarea legislației prin introducerea obligației furnizorilor de educație de a raporta date statistice privind programele de formare și participanții la formare, cel puțin indicatorii stabiliți în Anexa 2 a Recomandării privind EQAVET și cu respectarea legislației naționale privind furnizarea de date cu caracter personal.
- Completarea legislației cu prevederi referitoare la instituționalizarea și finanțarea GNAC, în calitate de punct național de referință pentru implementarea EQARF. Prin această măsură se va întări coerența, la nivel normativ și instituțional, a sistemelor de calitate la nivelul ÎP, FPI și FPC.
- Introducerea în legislația calității pentru învățământul superior, în urma negocierii cu autoritățile responsabile și cu reprezentanții învățământului superior, a unui set comun de criterii și indicatori naționali comuni ai calității educației și formării și a focalizării asigurării calității pe beneficiar, pe îmbunătățirea continuă și pe „cercul calității”.
- Introducerea, în legislația aferentă colectării datelor statistice la nivel național, a datelor necesare raportării privind indicatorii de calitate stabiliți la nivel european.

5.1.2. **Modificarea perspectivei legislației privind educația și formarea profesională.** Considerăm că legislația trebuie să pornească de la „cel care învață”, de la identificarea nevoilor sale, spre instituțiile care trebuie să-i identifice nevoile de învățare pe tot parcursul vieții și din toate situațiile de viață și să răspundă adecvat acestor nevoi. Ca urmare, se va încuraja centrarea ofertei de educație și formare pe răspunsul la nevoile beneficiarilor de formare și nu numai pe administrarea programului, pe asigurarea calității și nu numai pe aspectele instituționale.

5.2. Recomandări privind cadrul instituțional

¹⁸ Acest capitol reprezintă preluarea și adaptarea unor părți din studiul „Analiza sistemului actual de asigurare a calității în formarea profesională sub aspecte de ordin legislative, administrativ și operațional. Studiul 2 Nivelul furnizorilor de educație și formare profesională inițială” realizat în cadrul proiectului „Asigurarea calității în sistemul de formare profesională continuă în România – CALISIS” co-finanțat din FSE prin POSDRU

5.2.1. **Instituționalizarea GNAC și lărgirea componenței acesteia** cu grupuri de lucru și consilii consultative pentru diferite tipuri de programe de educație și formare. Pe termen mediu, GNAC ar putea să preconizeze și includerea unor reprezentanți ai ÎS.

5.2.2. **Consolidarea rolului CDR și ai CLDPS prin extinderea atribuțiilor lor la FPC.** PRAI și PRAI ar trebui să stea la baza judecării oportunității, inclusiv pentru programele de FPC. Ca urmare, considerăm oportună finanțarea (sau facilitarea accesului la finanțare) pentru acele programe de formare relevante pentru piața muncii la nivel regional și local, în conformitate cu prevederile PLAI și PRAI.

5.2.3. Crearea unui **Institut Național de Statistică privind Educația și Formarea**¹⁹ care să se ocupe cu colectarea și prelucrarea datelor și care să răspundă, la nivel național, de raportările privind îndeplinirea indicatorilor europeni în domeniu. Această nouă instituție ar putea avea ca nucleu „Unitatea Eurydice” de la Agenția Națională de Programe Comunitare în Domeniul Educației și Formării Profesionale²⁰.

5.3. Recomandări privind cadrul operațional

5.3.1. **Unificarea, din punct de vedere metodologic, a procedurii de acreditare a furnizorilor de educație**, pe baza procedurii stabilite de OUG 75/2005. Menționăm, aici, în favoarea acestei propuneri și faptul că procedura dezvoltată de ARACIP are multe elemente comune cu cea folosită de Comisiile Județene pentru autorizarea programelor de formare profesională continuă.

5.3.2. Negocierea, la nivelul GNAC, cu implicarea reprezentanților învățământului superior, și stabilirea unui „**Glosar comun al calității în educație și formare profesională**”, valabil pentru toate nivelurile și formele de învățământ și formare.

5.3.3. **Stabilirea și urmărirea unor indicatori naționali comuni** în evaluarea calității și în raportările naționale și sectoriale privind calitatea educației și a formării. Acești indicatori îi vor cuprinde pe cei din Anexa 2 a Recomandării privind EQAVET, dar nu se vor limita la aceștia.

5.3.4. Realizarea unor **campanii naționale și sectoriale de informare și formare** a tuturor părților interesate privind sistemele de calitate și principiile fundamentale ale calității – în vederea creării unei culturi comune a calității la nivelul furnizorilor de educație, al beneficiarilor, precum și al altor părți interesate.

5.3.6. Instituirea unui **Premiu național de excelență în educație și formare**.

În mod evident, întregul proces de unificare principială, normativă, instituțională, și operațională trebuie susținut, la nivel național, prin **elaborarea unei Strategii naționale de învățare pe tot parcursul vieții**.

¹⁹ O astfel de instituție există într-o serie de țări europene – de exemplu, Cehia

²⁰ instituție care gestionează programele europene de „Învățare pe Tot Parcursul Vieții – LLP” și „Tineret – Youth